PRIMĂRIA ŞI CONSILIUL LOCAL
AL COMUNEI FORĂŞTI, JUDEŢUL SUCEAVA

STRATEGIA
DE DEZVOLTARE DURABILĂ
2021 - 2027

Cuvânt înainte

Dezvoltarea durabilă a comunității locale reprezintă pentru noi o prioritate. Un instrument participativ pentru a asigura această dezvoltare este strategia locală de dezvoltare durabilă care are drept scop: asigurarea progresului economic, echitabil pe plan social – o comunitate utilizează eficient resursele, dezvoltă și asigură o economie locală viabilă și aprecierea și promovarea unui mediu înconjurător sănătos - o comunitate protejează în același timp resursele și mediul pentru generațiile viitoare. Considerente economice, sociale și de mediu pot evolua în interdependență, susținându-se reciproc.

Strategia de Dezvoltare Locală este un demers pe termen lung, un proiect de viitor, vine să satisfacă nevoile comunității locale și, de aceea, trebuie să fie susținută și promovată de toți membrii ei.

Consider cu tărie, că Administrația Locală are obligatia sa propună comunității programe pentru reabilitarea zonei. In aceste condiții, de când mi-ați acordat încrederea dumneavoastră, am făcut tot ce mi-a stat în putință să modernizez această comună și să o aduc la nivelul demn de a se integra în Uniunea Europeană.

De asemenea, consider că factorul uman a fost și este elementul principal care a urmărit identificarea oportunităților pentru comună.

În perioada 2016-2020 au fost realizate următoarele:

1. Asfaltare drumuri comunale Ruși - Forăști, Ruși - Sf. Mina, precum și asfaltare drumuri calamitate în satele Forăști și Antoceni, modernizare drumuri comunale Manolea - Viișoara, în satele Manolea și Oniceni, Oniceni, Țolești, Boura;
2. Extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă în satele Uidești și Țolești, comuna Forăști, Județul Suceava, finalizare rețea de canalizare și stație epurare în satele Oniceni - Forăști – Antoceni, din comuna Forăști, județul Suceava, extindere rețea canalizare în toate satele comunei Forăști – studii de fezabilitate, stație de pompare a apei la Uidești.
3. Renovarea corpului de clădire a fostei primării din Manolea, în prezent cabinet medical și stomatologic, construirea unui garaj pentru utilaje în cadrul primăriei, refacerea împrejmuirii școlilor din Roșiori și Uidești, aflate în conservare, modernizarea iluminatului public în Comuna Forăști.
4. Înființarea unui Muzeu al satului în sediul Școlii din Uidești în vederea păstrării tradițiilor și obiceiurilor comunei.
5. Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale Manolea, reparații interioare la Școala Gimnazială Manolea, finalizare grupuri sanitare Școala Primară Boura, renovarea interioară și exterioară a Școlii Primare Boura, grupuri sanitare la Grădinița Ruși și Grădinița Țolești, renovarea sălii de grupă de la Grădinița Ruși, dotarea cu mobilier și calculatoare a Școlii Gimnaziale Oniceni și a Școlii Gimnaziale Manolea, dotare sală de Educație fizică și sport – Școala Gimnazială Oniceni.

De asemenea, în perioada 2016-2020 au fost atrase fonduri europene prin Programul Național de Dezvoltare Rurală în sumă de aproximativ 3,5 milioane EUR, pentru realizarea investițiilor în ceea ce privește modernizarea infrastructurii, aceasta fiind cea mai mare sumă investită în ultimii 20 de ani.

Acestea sunt doar o mică parte din realizările mele în calitate de Primar al comunei Forăști. Totodată, împreună cu toți angajații Primăriei, încercăm să îmbunătăţim în fiecare an calitatea

şi eficienţa activităţii noastre, acestea fiind realizate prin participarea locuitorilor comunei în procesul administrativ, la luarea deciziilor într-un mod corect şi deschis.

În următorii ani de mandat voi depune tot efortul să realizăm următoarele:
1. Construire piață mixtă în localitatea Manolea.
2. Construire sală sport în satul Boura.
3. Implementare RENS.
4. Construire sens giratoriu DJ 208 E în localitatea Manolea.
5. Modernizare drumuri sătești în satele Oniceni, Țolești și Boura.
6. Înființare dispensar uman și dotarea acestuia în satul Oniceni.
7. Înființare parcuri de agrement în comuna Forăști: satele Oniceni, Manolea și Forăști.
8. Achiziționare utilaje pentru dotarea Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență.
9. Modernizare drumuri comunale în satele Ruși, Manolea și Forăști.
10. Extindere rețea de canalizare în toate satele componente ale comunei.
11. Înființare distribuție gaze naturale în satele Forăști, Oniceni, Antoceni, Roșiori, Ruși, Uidești, Țolești, Manolea și Boura.
12. Măsurătoarea și intabularea gratuită a terenurilor - proprietatea cetățenilor din Comuna Forăști.
13. INTERNET gratuit în toate satele comunei Forăști.
14. Alei pietonale – în toate satele comunei Forăști.
15. Bazin de apă potabilă în satul Forăști.
16. Extindere rețea apă potabilă și bazin de distribuție în satul Viișoara.

Ca Primar al Comunei Forăști vă multumesc că m-ați sprijnit până acum și am încrederea totală că și de acum înainte vom forma o echipă bună și împreună vom sărbători finalizarea oricărui proiect evidențiat în Strategia de Dezvoltare Durabilă.

Cu respect și considerație
pentru fiecare dintre dumneavoastră,

Primar
Comuna Forăști, Județul Suceava
Avrămia Brăduț

CUPRINS:

1.	**Introducere**		6
	1.1	Definiții și Abrevieri	6
2.	**Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă**		9
	2.1	Strategia politică generală a UE	9
	2.2	Orizont 2030	10
	2.3	Angajamentul UE față de dezvoltarea durabilă	11
	2.4	Implementarea Agendei 2030 pentru dezvoltarea durabilă	15
3.	**Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030**		17
	3.1	Principiile generale utilizate în elaborarea Strategiei Durabile	19
	3.2	Planul Național de Relansare și Reziliență	21
4.	**Strategia regională de dezvoltare pentru perioada 2021-2027**		25
	4.1	Cadrul regional de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 în regiunea Nord-Est	26
	4.2	Axe prioritare si obiectivele specifice ale Strategiei de dezvoltare regională	54
	4.3	Parteneriate	60
	4.4	Analiza SWOT Regională	64
5.	**Caracterizare generală a judetului Suceava**		76
	5.1	Cadrul istoric	77
	5.2	Cadrul natural	78
	5.3	Populația	80
	5.4	Învăţământ şi educaţie	81
	5.5	Economia și Mediul de afaceri	81
	5.6	Transportul	82
	5.7	Cultura	83
	5.8	Turismul	84
	5.9	Situaţia Socială	85
	5.10	Valorile județului	86
6.	**Prezentarea comunei Forăști, județul Suceava**		89
	6.1	Repere istorice	89
	6.2	Așezare geografica si suprafața	90
	6.3	Cadrul natural	91
	6.4	Populația	94
	6.5	Învăţământ şi educaţie	95
	6.6	Economia și Mediul de afaceri	97
	6.7	Infrastructura	99
	6.8	Servicii publice	100
	6.9	Sănătate	101
	6.10	Asistență socială	101
	6.11	Cultura	102
	6.12	Turismul	103
7.	**Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020**		104
	7.1	Portofoliul de proiecte demarate/implementate în perioada 2014-	104

2020
8. Planificarea strategică 109
8.1 Generalități 109
8.2 Principii și condiții 111
8.3 Obiective generale 111
8.4 Consolidarea capacitații institutionale a primăriei 111
9. Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Forăști, județul Suceava 114
9.1 Etapele metodologice principale ale elaborării Strategiei de Dezvoltare Durabilă 114
9.2 Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Durabilă 116
9.2.1 Obiective generale 124
9.2.2 Obiective specifice 124
9.3 Dezvoltarea locală a comunei Forăști, județul Suceava 129
9.4 Implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă 131
10. Alocare financiara 147
11. Parteneriatul în cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă 148
11.1 Grupurile de Acțiune Locală - GAL 148
11.2 Federaţia Naţională a Grupurilor de Acţiune Locală (FNGAL) 150
11.3 Asociația Grupul de Acțiune Locală ”Suceava Sud-Est” 152
11.2 Parteneriatul comunei Forăști în cadrul GAL ”Suceava Sud-Est” 158
12. Metode de implementare a Strategiei de Dezvoltare Durabilă in perioada 2021-2027 159
Bibliografie 160

1. Introducere

1.1 Definiții și Abrevieri

Dezvoltare durabilă înseamnă totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică care se axează în primul rând pe asigurarea unui echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și elementele capitalului natural.

Strategia reprezintă cadrul care orientează alegerile ce determină natura și direcția unei comunități. Aceasta ajută la stabilirea unei direcții unitare pentru comunitate în termenii obiectivelor sale operaționale și furnizează baza alocării resurselor necesare pentru orientarea acesteia spre atingerea scopului principal și a obiectivelor stabilite.

Strategia de Dezvoltare Durabilă reprezintă instrumentul participativ care implică întreaga comunitate și care are drept scop asigurarea dezvoltării economice și sociale.

Strategia Locală de Dezvoltare Durabilă exprimă viziunea și aspirațiile de dezvoltare ale comunității prin valorificarea potențialului local.

Echitatea socială – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

Creșterea economică – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

Planificarea reprezintă un proces continuu care nu are finalitate decât după ce strategia a fost implementată cu succes cu ajutorul organizării, coordonării și controlului. Controlul furnizează informații în legătură cu eficiența planurilor de acțiune și asigură date de intrare în noul proces de planificare.

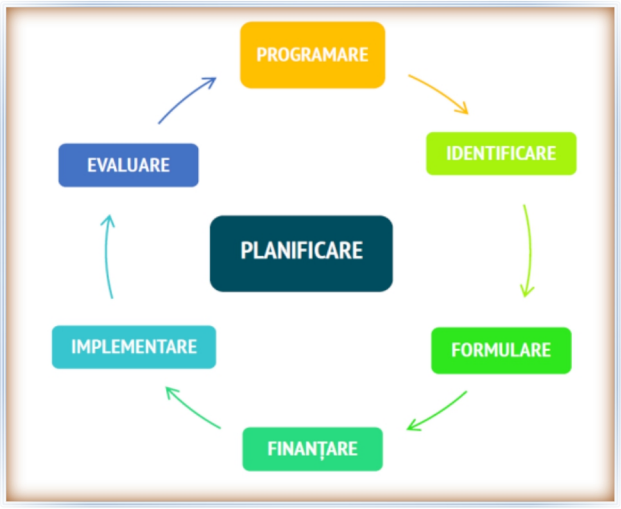

Fig. 1

Planificarea strategică este efortul organizat de luare a deciziilor fundamentale şi de planificare a acţiunilor care arată cine este acea organizaţie, ce face şi de ce face ceea ce face în sensul atingerii scopului ideal pe care şi l-a propus. (Bryson's Strategic Planning in Public and Nonprofit Organizations). Realizarea planificării este constituită din proiectarea și trasarea obiectivelor care vor fi menționate în Strategia de Dezvoltare Locală.

Planificarea strategică de mediu este un proces permanent care stabileşte direcţia şi obiectivele necesare corelării dezvoltării economice cu aspectele de protecţie a mediului.

Etapele elaborării şi realizării unui plan strategic formează un ciclu continuu, prin intermediul sistemului de monitorizare, evaluare şi actualizare pe baza mecanismului parteneriatului strategic. La baza acestuia se află colaborarea între instituţii, agenţi economici, organizaţii neguvernamentale, comunităţi locale, toate având un interes comun în ceea ce priveşte rezolvarea problemelor de mediu.

Planificarea începe cu un cadru de 4 întrebări fundamentale. Principiile care vor fundamenta procesul de planificare strategică sunt: diversitatea, echitatea, deschiderea, răspunderea şi transparența, toate fiind componente ale încrederii civice.

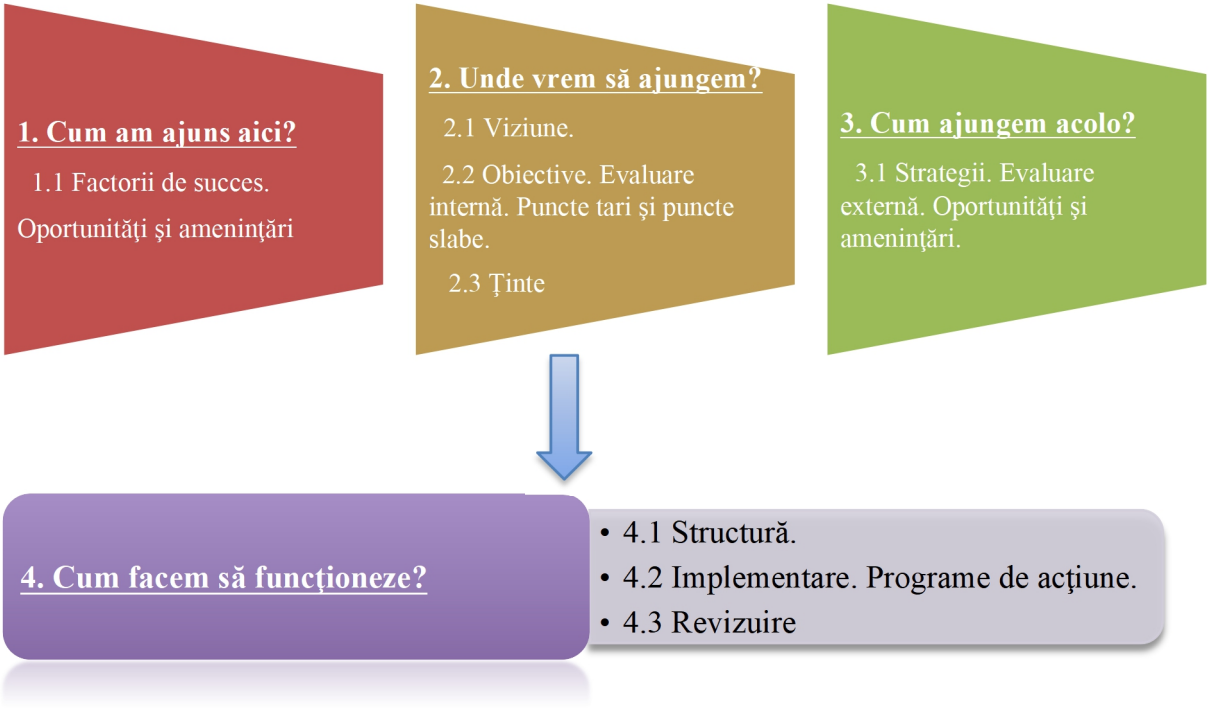

Fig.2

Abrevieri:

ADI – Asociație de Dezvoltare Intercomunitară;
ADR Centru - Agenția pentru Dezvoltare Regionala Centru;
AFIR – Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale;
AJOFM – Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă;
AM PODD - Autoritatea de Management al Programului Operațional Dezvoltare Durabilă
AM POEO - Autoritatea de Management al Programului Operațional Educație și Ocupare
AM POR – Autoritatea de Management al Programului Operațional Regional
A.P.D.R.P. – Agenția pentru Plați pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit;
DGASPC - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului;
F.E.A.D.R. – Fondul Europen Agricol pentru Dezvoltare Rurală;
F.E.D.R. – Fondul European pentru Dezvoltare Regională;
G.A.L. – Grup Actiune Locală;

LEADER - Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale (Legătura dintre acțiunile de dezvoltare a economiei rurale);
Natura 2000 - Rețea ecologică de arii protejate ce are scopul să mențină într-o stare de conservare favorabilă o selecție a celor mai importante tipuri de habitate și specii ale Europei.
P.D.R. - Planul de Dezvoltare Regională;
PNCDI – Planul Național de Cercetare-Dezvoltare și Inovare;
P.N.D.R. – Plan Național de Dezvoltare Rurala;
PNRR – Planul Național de Relansare și Reziliență al României;
PNS – Planul Național Strategic;
POAT - Program Operațional Asistență Tehnică;
POCID - Programul Operațional Creștere Inteligență și Digitalizare;
POCIDIF - Programul Operațional Creștere Inteligență, Digitalizare și Instrumente Financiare;
POCS - Program Operațional Combaterea Sărăciei;
POCU - Program Operațional Capital Uman;
PODD - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă;
POEO - Programul Operațional Educație și Ocupare;
POIDS - Programul Operaţional Incluziune și Demnitate Socială;
P.O.R. - Programul Operațional Regional;
POS - Program Operațional Sănătate;
POTE - Programul Operațional Tranziție Echitabilă;
POT - Programul Operațional Transport;
RIS3 NV - Strategia de Specializare Inteligentă.

2. Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă

2.1 Strategia politică generală a UE

Strategia politică generală a UE este stabilită în comun de către următoarele instituții: Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană.

În special:

- Consiliul European (care reunește liderii țărilor UE) stabilește orientările și prioritățile politice generale.
- Președintele Comisiei identifică, de asemenea, prioritățile politice ale mandatului său. O dată la 5 ani, la începutul mandatului fiecărei Comisii, președintele acesteia stabilește prioritățile care trebuie urmărite de-a lungul mandatului respectiv. Acestea reflectă agenda strategică a Consiliului și rezultatele discuțiilor dintre grupurile politice din cadrul Parlamentului European. În fiecare an, președintele Comisiei prezintă în fața Parlamentului European realizările obținute de Comisie în cursul anului precedent și prioritățile sau inițiativele planificate pentru anul următor, în discursul privind starea Uniunii. Pe baza declarației rostite de președintele Comisiei în fața Parlamentului European, în programul de lucru al Comisiei este inclus un plan de acțiune pentru următoarele 12 luni. El prezintă modalitățile prin care pot fi transpuse în practică prioritățile politice.
- Celelalte instituții europene și parlamentele naționale pot, de asemenea, să ofere sugestii cu privire la program.

Prioritățile Comisiei Europene pentru perioada 2019-2024 (orientări politice):

Pactul verde european

Transformarea UE într-o economie modernă, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și competitivă, păstrând, în același timp, cadrul natural al Europei, abordând schimbările climatice și trasând calea către o Europă neutră din punctul de vedere al emisiilor de dioxid de carbon și eficiență din punctul de vedere al resurselor până în 2050.

O Europă pregătită pentru era digitală

Adoptarea transformării digitale prin investiții în întreprinderi, cercetare și inovare, reformarea protecției datelor, abilitarea persoanelor cu competențele necesare pentru o nouă generație de tehnologii și elaborarea unor norme corespunzătoare.

O economie în serviciul cetățenilor

Consolidarea economiei UE, asigurând locuri de muncă și reducând inegalitățile, sprijinind întreprinderile, aprofundând uniunea economică și monetară și finalizând uniunea piețelor de capital.

O Europă mai puternică pe scena internațională

Afirmarea UE pe scena mondială, prin consolidarea poziției noastre de campioni ai unui comerț puternic, deschis și echitabil, al multilateralismului și al unei ordini mondiale bazate pe norme. Consolidarea relațiilor cu țările vecine și cu țările partenere, precum și întărirea capacității UE de a gestiona crizele prin capabilități civile și militare.

Promovarea modului nostru de viață european

Respectarea drepturilor fundamentale și a statului de drept ca bază pentru egalitate, toleranță și echitate socială. Abordarea riscurilor în materie de securitate, protejarea și responsabilizarea consumatorilor, precum și consolidarea unui sistem de migrație legală și sigură, gestionând în același timp în mod eficient frontierele externe ale UE, modernizând sistemul de azil al UE și cooperând îndeaproape cu țările partenere.

Un nou elan pentru democrația europeană

Consolidarea proceselor democratice ale Europei prin întărirea relațiilor cu Parlamentul European și cu parlamentele naționale, prin protejarea democrației UE împotriva ingerințelor externe, prin asigurarea transparenței și a integrității în întregul proces legislativ, precum și prin implicarea într-o mai mare măsură a cetățenilor UE în conturarea viitorului Uniunii.

2.2 Orizont Europa

În data de 15 martie 2021 Comisia Europeană a adoptat primul plan strategic pentru Orizont Europa, noul program de cercetare și inovare al UE în valoare de 95,5 miliarde EUR în prețuri curente. Planul strategic reprezintă o noutate în cadrul programului Orizont Europa și stabilește orientările strategice pentru direcționarea investițiilor în primii patru ani ai programului.

Acesta asigură faptul că acțiunile UE în materie de cercetare și inovare contribuie la prioritățile UE, printre care se numără o Europă verde și neutră din punct de vedere climatic, o Europă pregătită pentru era digitală și o economie în serviciul cetățenilor.

Margrethe Vestager, vicepreședinta executivă pentru *O Europă pregătită pentru era digitală*, a declarat: „*Acest plan oferă un cadru pentru cercetarea și inovarea de înaltă calitate, bazate pe excelență, care urmează să fie realizate prin programul de lucru Orizont Europa. Prin această orientare strategică, ne asigurăm că investițiile în cercetare și inovare pot contribui la un proces de redresare bazat pe dubla tranziție verde și digitală, pe reziliență și pe autonomia strategică deschisă*."

Maria Gabriel, comisarul pentru inovare, cercetare, cultură, educație și tineret, a declarat: „*Orientările planului strategic vor garanta că prioritățile noastre comune de politică a UE beneficiază de noi cunoștințe, idei și inovații.. Această nouă abordare reprezintă o altă modalitate de a ne asigura că cercetarea și inovarea finanțate de UE vor aborda provocările cu care se confruntă europenii*."

Un plan ambițios pentru un program ambițios

Planul strategic stabilește patru orientări strategice pentru investițiile în cercetare și inovare în cadrul programului Orizont Europa pentru următorii patru ani:

- Promovarea unei autonomii strategice deschise prin orientarea dezvoltării tehnologiilor, sectoarelor și lanțurilor valorice digitale, generice și emergente esențiale;

- Refacerea ecosistemelor și a biodiversității Europei și gestionarea durabilă a resurselor naturale;
- Transformarea Europei în prima economie digitală circulară, neutră din punct de vedere climatic și sustenabilă;
- Crearea unei societăți europene mai reziliente, mai favorabile incluziunii și mai democratice.

Cooperarea internațională stă la baza tuturor celor patru orientări, deoarece este esențială pentru abordarea multor provocări globale.

Planul strategic identifică, de asemenea, parteneriatele europene cofinanțate și programate în comun, precum și misiunile UE care urmează să fie sprijinite prin intermediul programului Orizont Europa. Parteneriatele vor acoperi domenii critice precum energia, transporturile, biodiversitatea, sănătatea, alimentația și circularitatea și vor completa cele zece parteneriate europene instituționalizate. Misiunile UE vor aborda provocările globale care ne afectează viața de zi cu zi prin stabilirea unor obiective ambițioase și inspiraționale, dar realizabile, cum ar fi lupta împotriva cancerului, adaptarea la schimbările climatice, protejarea oceanelor, ecologizarea orașelor și asigurarea sănătății solului și a alimentelor. Utilizând un portofoliu amplu de instrumente în diverse discipline și domenii de politică, misiunile UE vor aborda aspecte complexe prin proiecte de cercetare, măsuri de politică sau chiar inițiative legislative.

Orientările planului abordează, de asemenea, o serie de aspecte orizontale, cum ar fi problemele legate de gen. Integrarea dimensiunii de gen va constitui o cerință implicită în conținutul cercetării și inovării în întregul program, cu excepția cazului în care se specifică faptul că sexul sau genul ar putea să nu fie relevant pentru subiectul în cauză.
(Sursa: *Comisia Europeană* și https://www.adrnordest.ro/primul-plan-strategic-al-programului-orizont-europa-pentru-perioada-2021-2024-comisia-stabileste-prioritatile-in-materie-de-cercetare-si-inovare-pentru-un-viitor-durabil/)

2.3 Angajamentul UE față de dezvoltarea durabilă

Prin însăși natura ei, dezvoltarea durabilă presupune abordarea largă, acoperind aproape orice problemă care are o componentă socială, economică sau de mediu. Această perspectivă amplă prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje – fiind nevoie de un echilibru între extinderea și profunzimea analizei.

În domeniul dezvoltării durabile, UE se află într-o poziție avansată. De altfel, este hotărâtă ca, alături de statele sale membre, să fie printre primii actori care pun în aplicare Agenda 2030 a ONU. ODD sunt integrate în toate prioritățile de acțiune ale Comisiei.

Conceptul de ODD s-a născut la Conferinţa Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă (Rio+20), în 2012. ODD înlocuiesc cele opt Obiective de Dezvoltare ale Mileniului (ODM) cuprinse în textul Declaraţiei Mileniului adoptată în septembrie 2000 la ONU. Majoritatea statelor lumii, printre care şi România, se reuneau în 2000 în jurul unui angajament de a reduce sărăcia globală şi a salva milioane de vieţi.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a fost adoptată în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă, în septembrie 2015, prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1.

În 2016, Comisia Europeană și-a prezentat abordarea strategică față de punerea în aplicare a Agendei 2030 și îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

În 2017 au fost adoptate *Concluziile Consiliului UE:* „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă", care reprezintă *documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.*

Și în mai 2018 Comisia Europeană a publicat propunerea privind *Pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027*.

Acesta cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- Regulamentul privind cooperarea teritorială;
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
- Regulamentul privind „Fondul social european plus" (FSE+).

Ca urmare a evaluării implementării la nivelul UE a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, în octombrie 2018, Consiliul European a emis un nou set de concluzii: *„UE și statele sale membre își mențin angajamentul ferm față de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și față de punerea în aplicare a acesteia. Consiliul European salută intenția Comisiei de a publica, în 2018, documentul său de reflecție, care ar trebui să deschidă calea către adoptarea în 2019 a unei strategii cuprinzătoare de punere în aplicare".*

În cadrul președinției României la Consiliul UE (ianuarie 2019 - iunie 2019), Grupul de lucru pentru Agenda 2030 de la nivelul acestei instituții a fost prezidat de către Csilla Lőrincz, șef de birou al Departamentului. În această perioada au fost obținute progrese importante în ceea ce privește implementarea Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă la nivel european.

Adoptarea Concluziilor Consiliului UE „C*ătre o Europă tot mai sustenabilă până în 2030*" este una dintre cele mai importante realizări. Cele 27 de articole reafirmă angajamentul Uniunii Europene pentru Agenda 2030 și schițează un cadru prin care poate fi implementată. Concluziile Consiliului UE au fost incluse și în discuțiile ce au stat la baza Agendei strategice a Comisiei Europene, care cuprinde o parte importantă dedicată dezvoltării durabile.

ONU consideră că "Este important să îmbunătățim sinergia și coerența între politici și să dezvoltăm un cadru de reglementare, financiar și comportamental care să le transforme în realitate. Dezvoltarea durabila ar trebui sa fie unul dintre principiile fundamentale în toate domeniile de activitate."(sursa:http://parlament.ro/afaceri_europene/afeur/2019/fi_2678. pdf).

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă este structurată pe cei trei piloni ai dezvoltării durabile - **economic, social și de mediu**.

Fig. 3

Pentru perioada 2021-2027, Uniunea Europeană a făcut o propunere ambițioasă pentru bugetul european care să sprijine domenii importante precum **inovarea** și **mediul înconjurător**, urmărind o **simplificare** nu doar de ordin administrativ, ci și a concentrării investițiilor în **5 obiective principale de politică (OP)**:

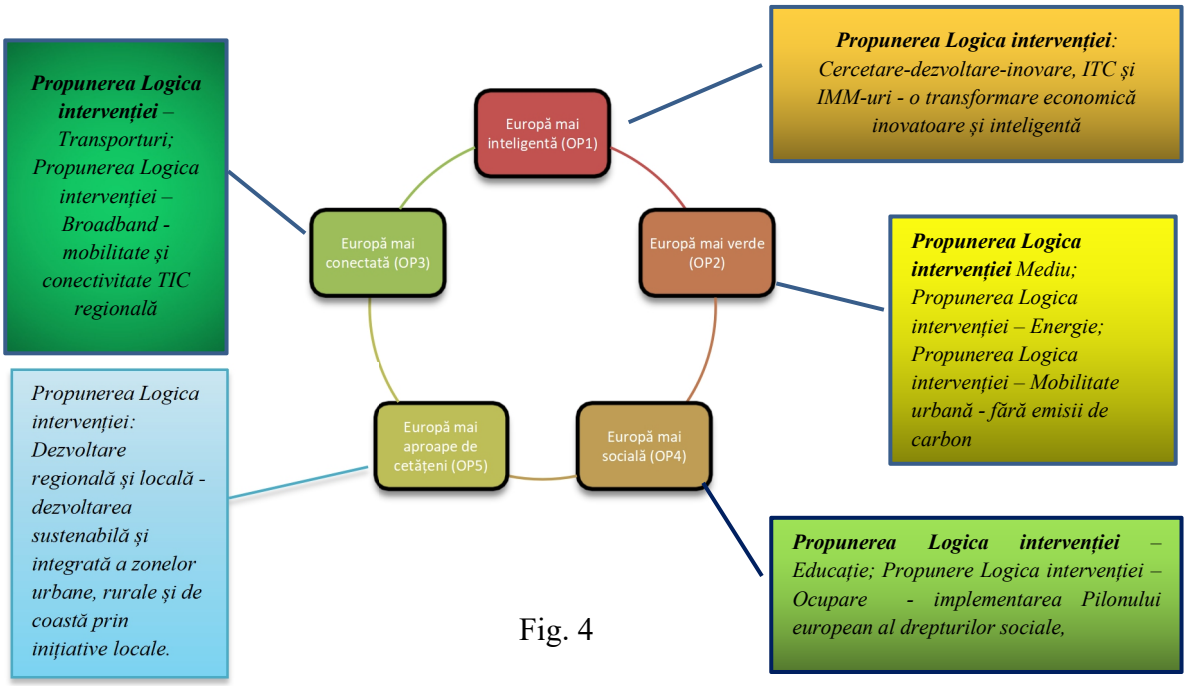

Fig. 4

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite conține 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) care sunt strâns legate între ele și concepute pentru a fi indivizibile, motiv pentru care integrarea acestora în acțiunile întreprinse de toți actorii este esențială pentru aplicarea cu succes a acestora pe teren.

ODD își propun să echilibreze cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – cea economică, cea socială și componenta de mediu – prin acțiuni concrete prevăzute pentru următorii 15 ani, axate, printre altele, pe:

- demnitate umană
- stabilitate regională și globală

- o planetă sănătoasă
- societăți reziliente și echitabile
- economii prospere.

Statele membre ale UE ocupă deja primele locuri în privința punerii în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD). Cu toate acestea, nici o țară din lume nu a atins toate obiectivele convenite și, la o analiză mai atentă a performanței UE privind obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), se observă că UE trebuie să facă în continuare eforturi pe toate fronturile. Obiectivele contribuie la sporirea convergenței între țările UE, în cadrul societăților și în restul lumii.

Fig. 5

Deși fiecare obiectiv este important în realizarea Agendei 2030, *Obiectivul 17*: *Parteneriate pentru realizarea obiectivelor* este mai special pentru că ne arată modul prin care putem realiza celelalte obiective, mai precis prin implicarea tuturor părților interesate - toate părțile interesate trebuie să fie implicate și să joace un rol activ în tranziția către durabilitate.

Fig. 6

Agenda 2030 a fost adoptată și de România, și de Uniunea Europeană.

Pentru punerea în aplicare a prevederilor europene şi a celor din documentele ONU în materie de dezvoltare sustenabilă a fost înfiinţat Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, prin Hotărârea Guvernului nr. 313/2017. Departamentul funcţionează în cadrul aparatului de lucru al Guvernului, în subordinea prim-ministrului.

Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului României a inițiat în data de 21 iulie 2020, Conferința „Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030), Cadrul de planificare strategică pentru Strategia de Dezvoltare Locală a Administrației Publice". Sub motto-ul „*Planificăm global, acționăm local!*", organizatorii și-au propus să creeze un spațiu de discuții care să reunească o gamă diversă de actori instituționali de la nivel central și local, pentru a accelera dezvoltarea României pe baza celor 17 Obiective pentru Dezvoltare Durabilă (ODD).

La nivel național, România a realizat primele analize pe baza Raportului de Țară din 2020 – **Anexa D**: **Orientări în materie de investiții privind finanțarea politicii de coeziune în perioada 2021-2027**. Pe fiecare obiectiv de politică, de asemenea, pentru conturarea viitoarelor programe operaționale, s-au organizat întâlniri cu partenerii de la nivel național și regional și s-a purtat un dialog permanent cu reprezentanții Comisiei Europene.

La nivel regional, ADR Centru a elaborat **Planul de Dezvoltare al regiunii Centru 2021-2027**. Elaborarea acestui document strategic de programare se bazează pe consultări cu autoritățile regionale, locale, cu organizațiile societății civile, cu parteneri economici și sociali, astfel încât să reflecte nevoile de dezvoltare ale regiunii, urmând ca pe baza acestuia, să se contureze un Program Operațional Regional dedicat Regiunii Centru.

2.4 Implementarea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă

Principalele măsuri pentru implementarea Agendei 2030:

- integrarea ODD în absolut toate politicile și inițiativele UE – dezvoltarea durabilă este principiul călăuzitor esențial pentru toate politicile Comisiei Europene;
- raportări periodice, începând din 2017, referitoare la progresul UE
- promovarea Agendei 2030, astfel încât aplicarea acesteia să devină o prioritate și pentru guvernele statelor membre, Parlamentul European, celelalte instituții europene, diverse organizații internaționale și organizații ale societății civile și alte părți interesate
- înființarea unei platforme la nivel înalt care să sprijine schimbul de bune practici în vederea îndeplinirii obiectivelor în toate sectoarele și la toate nivelurile (național și european)
- lansarea unei viziuni pe termen mai lung, pentru perioada de după 2020.

Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) au un caracter mondial, sunt universal aplicabile și sunt interconectate

Pentru a promova o dezvoltare durabilă în întreaga lume, UE va continua cooperarea cu partenerii externi, utilizând toate instrumentele disponibile în cadrul politicilor sale externe și sprijinind, în special, eforturile țărilor în curs de dezvoltare.

Dezvoltarea mediului de afaceri

Orientări strategice comunitare 2021-2027

La nivel comunitar, noile orientări strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 accentuază importanța acordată cercetării, inovării și transferului tehnologic. Astfel, în propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politică este „*O Europă mai inteligentă – transformare industrială inovatoare și inteligentă*” și urmează să-i fie alocate cel putin 35% din fondurile dedicate politicii de coeziune.

În *Raportul de țară din 2020* privind România, sunt identificate, precizate, nevoi de investiții prioritare pentru a consolida competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii prin sprijinirea creării de noi firme tip start-up și start-scale, de creștere a ratei de supraviețuire, gradului de competitivitate și internaționalizare, de a spori capacitățile de inovare a firmelor existente prin introducerea inovării la nivel de servicii, produse, proces, organizare-marketing, prin sprijinirea clusterelor industriale, prin cursuri de formare orientate către competențe specifice specializării inteligente.

3. *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030.

România s-a alăturat liderilor celor 193 state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015 adoptând ***Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă,*** un program de acţiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal şi care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social şi de mediu. Pentru prima oară, acţiunile vizează în egală măsură statele dezvoltate şi cele aflate în curs de dezvoltare.

În primul semestru al anului 2019, România a deținut Președinția Consiliului Uniunii Europene. În acea perioadă, Romania a avut oportunitatea, dar și responsabilitatea, de a promova valorile dezvoltării durabile la nivel european.

În iulie 2020 Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului României anunță lansarea proiectului „Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Cadrul de planificare strategică pentru Strategia de Dezvoltare Locală a Administrației Publice" cu devizul "Planificăm global, acționăm local!" .

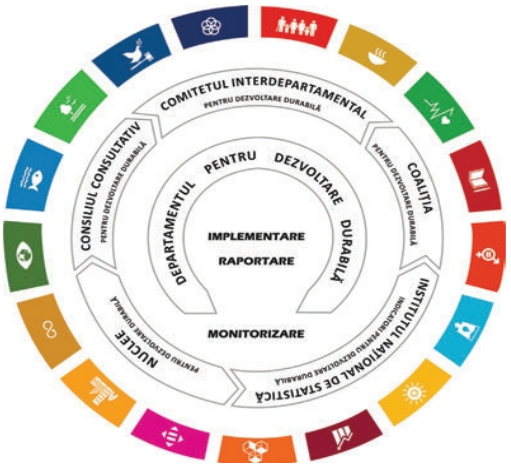

Fig. ODD și actorii responsabili

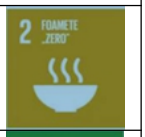
Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă sprijină fundamentarea și elaborarea strategiilor de dezvoltare locală prin:

- promovarea și informarea la nivelul Administrației Publice Locale a Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 (SNDDR 2030);
- promovarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD);
- fundamentarea cadrului de lucru al Planului de acțiune pentru implementarea SNDDR 2030 la nivel local, prin armonizarea obiectivelor de dezvoltare locală cu cele de dezvoltare durabilă la nivel național și adaptarea contextului local la ODD-uri;
- construcția unui ghid pentru autoritățile publice locale pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală 2021-2027 în acord cu SNDDR 2030.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD.

Strategia este orientată către cetățean și se centrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Agenda 2030 cuprinde cele **17 Obiective de Dezvoltare Durabilă** (ODD), reunite informal şi sub denumirea de **Obiective Globale.** Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabileşte o agendă de acţiune ambiţioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităţilor şi a injustiţiei şi protejării planetei până în 2030.

Nr. crt.	Obiective de Dezvoltare Durabilă	Descriere	
1	***Fără sărăcie***	*Eradicarea sărăciei în toate formele sale şi în orice context.*	
2	***Foamete „zero”***	*Eradicarea foametei, asigurarea securităţii alimentare, îmbunătăţirea nutriţiei şi promovarea unei agriculturi durabile*	
3	***Sănătate şi bunăstare***	*Asigurarea unei vieţi sănătoase şi promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă*	
4	***Educaţie de calitate***	*Garantarea unei educaţii de calitate şi promovarea oportunităţilor de învăţare de-a lungul vieţii pentru toţi*	
5	***Egalitate de gen***	*Realizarea egalităţii de gen şi împuternicirea tuturor femeilor şi a fetelor.*	
6	***Apă curată şi sanitaţie***	*Asigurarea disponibilităţii şi managementului durabil al apei şi sanitaţie pentru toţi*	
7	***Energie curată şi la preţuri accesibile***	*Asigurarea accesului tuturor la energie la preţuri accesibile, într-un mod sigur, durabil şi modern*	
8	***Muncă decentă şi creştere economică***	*Promovarea unei creşteri economice susţinute, deschise tuturor şi durabile, a ocupării depline şi productive a forţei de muncă şi a unei munci decente pentru toţi.*	
9	***Industrie, inovaţie şi infrastructură***	*Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile şi încurajarea inovaţiei.*	
10	***Inegalităţi reduse***	*Reducerea inegalităţilor în interiorul ţărilor şi de la o ţară la alta.*	
11	***Oraşe şi comunităţi durabile***	*Dezvoltarea oraşelor şi a aşezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente şi durabile.*	
12	***Consum şi producţie responsabile***	*Asigurarea unor tipare de consum şi producţie durabile.*	

13	***Acţiune climatică***	*Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice şi a impactului lor.*	
14	***Viaţa acvatică***	*Conservarea şi utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor şi a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.*	
15	***Viaţa terestră***	*Protejarea, restaurarea şi promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deşertificării, stoparea şi repararea degradării solului şi stoparea pierderilor de biodiversitate.*	
16	***Pace, justiţie şi instituţii eficiente***	*Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toţi şi crearea unor instituţii eficiente, responsabile şi incluzive la toate nivelurile.*	
17	***Parteneriate pentru realizarea obiectivelor***	*Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.*	

Tab.

3.1 Principiile generale utilizate în elaborarea Strategiei Naționale

Ca membră a comunității internaționale, dar mai ales ca membră a Uniunii Europene, România are interesul de a implementa principiile dezvoltării durabile pe plan național.

Strategia susține că România să fie în 2030 o țară membră a unei Uniunii Europene puternice, în care decalajele dintre țări vor fi reduse, iar cetățenii României vor putea trăi într-o țară în care statul servește nevoile fiecărui cetățean într-un mod echitabil, eficient și cu preocupări crescute și constante pentru un mediu curat.

La nivel european, prin adoptarea de măsuri şi strategii, finanțarea de proiecte şi prin diverse programe, toate acestea sunt dezvoltate pe baza unui set de principii ce stau la baza elaborării şi aplicării lor, după cum urmează:

- *principiul descentralizării procesului de luare a deciziei, prin trecerea de la nivelul central/guvernamental la cel regional şi local;*
- *principiul parteneriatului, prin crearea şi promovarea de parteneriate între toți actorii implicați;*
- *principiul planificării, în vederea atingerii obiectivelor stabilite;*
- *principiul co-finanțării, adică obligativitatea contribuției financiare a diverşilor actori implicați în realizarea programelor şi proiectelor de dezvoltare.*

Dacă în etapa de tranziție conceptul de Dezvoltare Durabilă a fost acceptat mai mult declarativ, ca urmare a însușirii documentelor ONU în materie, după anul 2000, odată cu începerea tratativelor de aderare la UE, el a devenit o parte integrantă a construcției legislative și instituționale, găsindu-și reflectarea în principalele direcții ale politicii de stat. Se poate aprecia că încorporarea acquisului comunitar și aplicarea instrumentelor de lucru agreate la

nivelul UE au constituit principalul motor al alinierii accelerate a României la principiile și practicile dezvoltării durabile.

În ansamblu, în ciuda dificultăților întâmpinate, bilanțul primului deceniu de implementare a SNDD este pozitiv, demonstrând reziliența și sustenabilitatea opțiunilor strategice ale societății românești și apartenența sa la UE.

Această apreciere este susținută de faptul că produsul intern brut al României calculat la paritatea puterii de cumpărare a sporit de la 39% din media UE în 2006 la 63% în 2017, cu perspectiva realistă, potrivit programului de convergență, să ajungă la 80% în 2020.

Totodată, pentru a asigura integrarea și corelarea echilibrată a componentelor economice, ecologice și socio-culturale ale dezvoltării durabile, Strategia UE statuează următoarele principii directoare**:**

- Promovarea si protecția drepturilor fundamentale ale omului;
- Solidaritatea în interiorul generațiilor și între generații;
- Cultivarea unei societați deschise si democratice;
- Informarea si implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional;
- Implicarea mediului de afaceri si a partenerilor sociali;
- Coerența politicilor si calitatea guvernarii la nivel local, regional, național și global;
- Integrarea politicilor economice, sociale si de mediu prin evaluari de impact și consultarea factorilor interesați.
- Utilizarea cunostințelor moderne pentru asigurarea eficienței economice și investiționale;
- Aplicarea principiului precauțiunii în cazul informațiilor stiințifice incerte;
- Aplicarea principiului "poluatorul plătește".

Ca orientare generală, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă în România a vizat inițial realizarea obiectivelor strategice pe termen scurt, mediu şi lung:

- *Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor şi practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor şi politicilor publice ale României ca stat membru al UE.*
- *Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al ţărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.*

Strategia Națională pentru Dezvoltate Durabilă în România vizează realizarea obiectivelor strategice:

- ***Orizont 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al ţărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.***

Îndeplinirea acestor obiective strategice va asigura, pe termen mediu şi lung, o creştere economică ridicată şi, în consecinţă, o reducere semnificativă a decalajelor economico-sociale dintre România şi celelalte state membre ale UE.

Viziunea comunitară
privind dezvoltarea teritorială în perioada de programare 2021-2027:

La nivel comunitar, noile orientări strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 accentuază importanța acordată dezvoltării teritoriale. Astfel, in propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politică este „ O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”.

Au fost identificate nevoi de investiții prioritare cu rang înalt de prioritate pentru zonele metropolitane (poli de creștere) caracterizate prin creștere și suburbanizare, în vederea consolidării capacității de planificare și coordonare; sprijinirea dezvoltării urbane durabile a municipiilor reședință de județ încât să se asigure accesul la locuri de muncă și servicii publice de bază la nivel local în conformitate cu potențialul lor de creștere, inclusiv o abordare mai adaptată și diferențiată pentru aceste localități.

Totodată, vor fi adresate nevoi de investiții cu rang înalt de prioritate și pentru dezvoltarea locală integrată economică, socială, culturală, demografică, mediu și securitate – sprijin pentru realizarea și implementarea strategiilor teritoriale integrate în zonele dezavantajate, reconversia zonelor afectate de declinul industrial, zonele sensibile cu o importanță deosebită pentru mediu.

3.2 Planul Național de Relansare și Reziliență

Declanșarea epidemiei de COVID-19 la începutul anului 2020 a modificat perspectivele economice, sociale și bugetare în Uniune și în lume, fiind necesar un răspuns urgent și coordonat atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național pentru a face față enormelor consecințe economice și sociale, precum și efectelor asimetrice asupra statelor membre.

În contextul crizei provocate de COVID-19 este necesar să se acorde sprijin financiar eficace și semnificativ, dar și direct statelor membre, folosind un mecanism de redresare și reziliență, un sprijin financiar menit să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe în statele membre. Acest mecanism special a fost conceput pentru a aborda efectele și consecințele negative ale crizei provocate de COVID-19 în Uniune.

Mecanismul este gândit pe șase piloni:

1. Tranziția verde;
2. Transformarea digitală;
3. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv coeziune economică, locuri de muncă, productivitate, competitivitate, cercetare, dezvoltare și inovare, precum și o piață internă funcțională, cu întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) puternice;

4. Coeziune socială și teritorială;
5. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională, în scopul, printre altele, al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție la criză;
6. Politici pentru generația următoare, copii și tineret, cum ar fi educația și competențele.

Pentru a se asigura asumarea responsabilității la nivel național și concentrarea pe reformele și investițiile relevante, statele membre care doresc să primească sprijin transmit Comisiei un plan de redresare și reziliență care să fie motivat și justificat în mod corespunzător. Planul de redresare și reziliență stabilește setul detaliat de măsuri pentru monitorizarea și implementarea sa, inclusiv ținte și jaloane și costuri estimate, precum și impactul preconizat al planului de redresare și reziliență asupra potențialului de creștere, a creării de locuri de muncă și a rezilienței economice, sociale și instituționale, inclusiv prin promovarea politicilor pentru copii și tineret, și asupra atenuării impactului economic și social al crizei provocate de COVID-19, contribuind la punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale, consolidând astfel coeziunea economică, socială și teritorială și convergența în cadrul Uniunii. Pentru îndeplinirea Planului de redresare și reziliență a fost propusă alocarea de 41,1 miliarde euro, reprezentând 141% din alocarea României atât din granturi cât și împrumuturi pentru reforme care să producă schimbări structurale, precum reforma sistemului de pensii, reforma funcției publice, reforma salarizării în sector public, reforma companiilor de stat și introducerea venitului minim de incluziune.

În aprilie 2021 Ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene, Cristian Ghinea, a prezentat, în cadrul unei dezbateri organizate în Comisia de Afaceri Europene a Camerei Deputaților, un document de poziție privind structura Planului Național de Relansare și Reziliență. Documentul detaliază componentele celor șase piloni din structura PNRR, așa cum este ea stabilită prin regulamentul Mecanismului de Relansare și Reziliență adoptat de Parlamentul European și Consiliu la 12 februarie 2021. Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) este cel mai mare instrument financiar creat de Uniunea Europeană în afara cadrului financiar multianual, menit să ofere sprijin financiar statelor membre pentru a asigura o revenire economică rapidă.

Acest mecanism e construit pe o logică diferită de fondurile de coeziune, fiind bazat doar pe rezultatele obținute la finalul perioadei de implementare. **Astfel, statele membre își stabilesc în cadrul planurilor naționale de redresare și reziliență reformele și investițiile pe care le vor realiza până la finalul anului 2026.**

Pentru fiecare investiție se stabilesc o serie de jaloane (milestones) și ținte (targets) care demonstrează progresul în atingerea rezultatelor asumate. Plățile de la Comisie se vor face de 2 ori pe an, în raport cu realizarea acestora.

În discrepanță cu Politica de Coeziune, proiectele din PNRR nu se pot extinde după finalul perioadei și nici nu se pot faza, fiind crucială finalizarea lor până în 2026.

În cadrul ședinței de guvern din 07.04.2021 executivul a adoptat în a doua lectură varianta actualizată a documentului propus de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) privind Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Acesta însumează 33 de componente grupate în șase piloni distincți, conform Regulamentului UE. Fiecare domeniu de

intervenție conține atât reforme cât și investițiile propuse, precum și jaloanele și țintele care trebuie realizate în fiecare an.

De asemenea, în aprilie 2021 a fost adoptat Memorandumul care mandatează MIPE pentru a desfășura negocierile pe document cu Comisia Europeană (n.r. MEMORANDUM cu tema: Mandatarea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene pentru a desfășura procedurile de negociere cu Comisia Europeană, în vederea aprobării Planului național de redresare și reziliență și a cererii de împrumut prevăzută la art.14 din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului).

PNRR

- conține cele mai mari investiți făcute în România de după 1990 în școli, spitale, autostrăzi și protecța mediului, în special pentru păduri, sistemul de apă și protecția aerului, include reforme structurale absolut necesare pentru dezvoltarea sustenabilă a României.
- se va demara un proces major de digitalizare a statului care va schimba total modul de interacțune cu cetățeanul și va crea o cetățenie digitală
- se va include un program național de reducere a abandonului școlar.
- Se va propune o alocare semnificativă pentru instrumente financiare pentru mediul de afaceri aplicate direct prin băncile din România.

PNRR cuprinde 6 piloni:

Nr. Crt	Piloni	Domenii de intervenție
Baza de negociere pentru Reforme și investiții propuse conform Regulamentului UE 241/202		
I	***Pilonul 1*** **Tranziția Verde**	I.1 Sistemul național de gestionare a apei: acces la apă și canalizare, irigații, dezmlăștiniri, lucrări de combatere a eroziunii solului și intervenții active în atmosferă.
		I.2 Împădurim România și protejăm biodiversitatea
		I.3 Managementul deșeurilor și economie circulară
		I.4 Transport feroviar și mobilitate urbană
		I.5 Valul renovării – Fondul pentru reabilitarea verde și seismică
		I.6 Energie regenerabilă și eficiență energetică
II	***Pilonul 2*** **Transformarea digitală**	II.1 Cloud guvernamental și sisteme digitale interconectate în administrația publică, semnătură și identitate electronică, promovarea investițiilor cu valoare adăugată mare în TIC.
		II.2 România Educată – Digitalizarea educației
		II.3 Broadband și 5G
III	***Pilonul 3*** **Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii**	III.1 Reforma sistemului de pensii
		III.2 Modernizarea și consolidarea sistemului financiar-fiscal
		III.3 Investiții și instrumente financiare pentru sectorul privat și reforma companiilor de stat
		III.4 România Educată – Învățământ dual, tehnic și profesional
		III.5 Cercetare, Dezvoltare și Inovare
		III.6 Dezvoltarea infrastructurii de gaz natural în amestec cu hidrogen și alte gaze verzi
		III.7 România Creativă (industrii creative)
		III.8 Transport rutier și autostrăzi
IV	***Pilonul 4*** **Coeziune socială și teritorială**	IV.1 Fondul de reziliență pentru localități
		IV.2 Fondul pentru dezvoltare comunitară în rural și zone urbane sărace
		IV.3 Infrastructură socială si cămine de bătrâni
		IV.4 România Velo – Încurajarea transportului și turismului pe bicicletă, pedestru și alte forme nemotorizate

		IV.5 România Atractivă
V	***Pilonul 5*** **Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională**	V.1 Fondul pentru Spitale. Creșterea accesului la Sănătate
		V.2. Reziliență în situații de criză
		V.3 România Educată – infrastructură școlară și universitară
		V.4 Încurajarea formalizării muncii, economie socială și introducerea Venitului Minim de Incluziune
		V.5 Reforma administrației publice, salarizarea unitară, dialog social și creșterea eficienței justiției
		V.6 Fondul de reziliență a societății civile
VI	***Pilonul 6*** **Politici pentru Generația următoare, Copii și Tineri**	VI.1 România Educată - Programul național de reducere a abandonului școlar
		VI.2 Granturi pentru tineret și sport
		VI.3 România Educată - Programul Național pentru Creșe

4. Strategia Regională de dezvoltare pentru perioada 2021-2027

Parlamentul European definește regiunea drept ”*Un teritoriu care formează, din punct de vedere geografic, o unitate netă, sau un ansamblu similar de teritorii în care există continuitate, în care populația posedă anumite elemente comune și dorește să-și păstreze specificitatea astfel rezultată, și să o dezvolte cu scopul de a stimula progresul cultural, social și economic*”.

În aplicarea legii dezvoltării regionale în România, în concordanță cu obiectivele de coeziune economică și socială ale României, precum și ale Uniunii Europene în domeniul politicilor de dezvoltare regională, pe teritoriul României sunt constituite opt regiuni de dezvoltare.

Fig. 7

Dezvoltarea regională este un concept nou ce urmarește impulsionarea și diversificarea activităților economice, stimularea investițiilor în sectorul privat, reducerea somajului și, nu în cele din urmă, îmbunătățirea nivelului de trai.

Regiunile de dezvoltare nu sunt unități administrativ-teritoriale, nu au personalitate juridica și reprezintă:

- o zonă ce cuprinde teritoriile mai multor județe;
- cadrul de elaborare, implementare și evaluare a politicilor de dezvoltare regională, precum și de culegere a datelor statistice specifice, în conformitate cu reglementările EUROSTAT pentru nivelul de clasificare teritorială NUTS 2;

Structurile de dezvoltare regională sunt următoarele :

La nivel național:

- Consiliul Național pentru Dezvoltare Regională (CNDR), cu rol decizional;
- Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP), cu rol executiv.

La nivel regional:

- Consiliul pentru Dezvoltare Regionala (CDR) cu rol decizional;
- Agentia pentru Dezvoltare Regionala (ADR) cu rol executiv.

Înființată după semnarea acordului celor 6 administrații publice județene Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui de a forma Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, ADR Nord-Est și-a stabilit sediul în Piatra Neamț și a început activitatea cu un număr de 10 angajați.

4.1 Cadrul regional de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 în regiunea Nord-Est

Fig. 8

Regiunea Nord-Est acoperă zona de nord-est a țării și este o parte a vechii regiuni istorice a Moldovei, fiind compusă din șase județe: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui.

Conform clasificării Eurostat prin Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistica (NUTS1), regiunea Nord-Est este încadrată pe palierul NUTS 2, împreună cu celelalte regiuni de dezvoltare ale țării, acestea fiind incluse, la rândul lor, în unități teritoriale statistice mai mari (NUTS 1). Regiunea Nord-Est face parte, alaturi de regiunea Sud-Est, din Macroregiunea 2 a României.

Conform Anuarului Statistic al României, INS:

Unitate teritorială	Suprafața totală (km2)
Bacău	6.621
Botoșani	4.986
Iași	5.476
Neamț	5.896
Suceava	8.553
Vaslui	5.318
Regiunea Nord-Est	36.850

Tab. 1

Suprafata regiunii este de 3.684.983 hectare (36.850 km²), reprezentând aproximativ 15,46% din suprafața României), cele mai intinse județe fiind Suceava, cu o suprafață de 8.553 km² si Bacau cu 6.621 km².

În regiune se află localitatea situată la cea mai mare latitudine din România – Horodiștea – 48°14'9''.

Regiunea se desfășoară între 48°15'N - 46°00'N latitudine nordica și 28°15'E - 24°56'E longitudine estica.

Altitudinea maximă din regiune este de 2.100 m pe vârful Pietrosul Calimani, situat la limita dintre județele Suceava și Mureș.

Peste 58% din populația regiunii locuiește în mediul rural. În mediul urban 40,4% din populație trăiește în zone dezavantajate sau marginalizate, iar în mediul rural 11,3% din populație traiește in zone marginalizate; 28 din cele 29 de orașe și 2 din cele 17 municipii din regiune au peste 50% din populație in zone dezavantajate. Ponderea ridicata a populației care locuiește in zone marginalizate 11,3%; disparități interjudețene: cele mai mari procente din populația rurala care traiește în zonele marginalizate se regasesc in județul Vaslui cu 22,7% și Iași cu 14,6%, iar cele mai mici procente în județele Suceava cu 5,5% și Neamț cu 5,7%; Regiunea Nord-Est se situeaza pe primul loc între cele opt regiuni ale țarii ca populație totală -16,4% din populația României (populație rezidenta);

Geografic, regiunea se învecinează la nord cu Ucraina (oblastul/regiunea Cernăuți) – granița de 184,2 km lungime, la sud cu județele Galați si Vrancea (Regiunea Sud-Est), la est cu Republica Moldova (regiunile Nord, Centru si Sud) – granița de 562,3 km lungime, iar la vest cu județele Maramureș si Bistrița-Năsăud (Regiunea Nord-Vest) si județele Mureș, Harghita si Covasna (Regiunea Centru). Sursa: PDR Nord-Est.

Țările vecine (Ucraina și Republica Moldova) nu fac parte din Uniunea Europeană, fapt care îngreunează dezvoltarea unor axe de transport coerente la nivel European, cu implicații negative pentru Regiunea Nord-Est.

Regiunea este împarțită în 3 zone de relief: zona montană carpatica în vest, ocupând 28% din teritoriu, zona subcarpatica în partea mediana spre sud, cu 12% din teritoriu si zona de podis și câmpie în est, ocupând cea mai mare suprafață – 60% din teritoriu. Județele Botoșani, Iași și Vaslui se află integral în această ultima zonă.

Diferitele tipuri de relief creeaza zone climatice cu diferențe semnificative între cele muntoase și cele de deal și de campie:

- Zona montana este influențata în nord de masele de aer scandinavo-baltice, iar pe directia vest-est de masele de aer oceanice transportate de vanturile din vest.
- In zona subcarpatică predomina circulația aerului pe direcția nord-vest – sud-est, pe văile principalelor râuri. În depresiunile subcarpatice se produc iarna inversiuni termice, iar primavara fenomene de tipul foehnului.
- Zona de podis este caracterizată in est prin influențe continentale estice, aride, cu temperaturi medii anuale de 9-10°C, iernile fiind reci, fiind prezent si crivațul, iar verile foarte călduroase si secetoase.

Regiunea este străbătută de opt cursuri importante de apă, care drenează teritoriul pe direcția Nord-Sud, intreaga hidrografie aparținând bazinelor hidrografice a Siretului (42.890

kmp) și Prutului (10.990 kmp). Acesta din urmă, reprezintă granița naturală cu Republica Moldova, pe o distanță de cca. 562,3 km.

Din punct de vedere biogeografic, fauna și flora regiunii de Nord-Est fac parte din:

- regiunea alpină in partea de vest (vestul județelor Suceava, Neamț și Bacău),
- regiunea continentală în partea centrală și de nord-est (estul județelor Suceava, Neamț și Bacău, județele Botoșani, Iași și parțial județul Vaslui),
- regiunea stepică în estul și sudul județului Vaslui.

Regiunea dispune de o gamă largă, diversificată de resurse ale solului și subsolului.

Din speciile de plante de interes comunitar, localizate în ariile naturale protejate ale județului se enumeră: clopoțel, papucul doamnei, iris, iarba gâtului, gâlbenele, deditei, capul șarpelui.

Lista apelor minerale naturale recunoscute localizate în Regiunea Nord-Est:

Nr. Crt.	Locul de exploatare	Denumire comercială
1	Iasi (județul Iasi)	Amfiteatru
2	Paltinis (județul Suceava)	Aqua Carpatica
3	Dorna Candrenilor (județul Suceava) Perimetrul Rosu-Vatra Dornei, localitatea Roșu (județul Suceava)	Bucovina
4	Tosorog (județul Neamț)	Carpatina
5	Bicazul Ardelean (județul Neamț)	Cheile Bicazului
6	Dealul Floreni (județul Suceava) Poiana Vinului (județul Suceava)	Dorna
7	Dorna Candrenilor (județul Suceava)	Dorna Izvorul Alb
8	Poiana Negri (județul Suceava) Negrișoara-Poiana Negri (județul Suceava)	Poiana Negri
9	Fundul Moldovei (județul Suceava)	Raraul
10	Dorna Candrenilor (județul Suceava)	Roua Munților

Tab. 2

Principalele centre ale regiunii

În regiunea Nord-Est figurează 46 orașe, grupate dupa cum urmează:
- 6 localități urbane mari (cu peste 100.000 locuitori) – municipiile Iași, Bacău, Botoșani, Piatra Neamț, Suceava și, Vaslui;
- 3 localități urbane mijlocii (50.000 - 100.000 locuitori) – municipiile Bârlad, Onești, Roman;
- 25 localități urbane mici (10.000 - 50.000 locuitori) – 8 municipii (Moinesti, Dorohoi, Pascani, Radauți, Falticeni, Campulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Huși) și 17 orașe (Buhuși, Comanești, Darmanești, Târgu Ocna, Darabani, Flâmanzi, Târgu Frumos, Podu

Iloaiei, Târgu Neamț, Roznov, Gura Humorului, Vicovu de Sus, Dolhasca, Sălcea, Liteni, Negrești și Harlau;
- 12 localități urbane foarte mici (sub 10.000 locuitori) – Slănic Moldova, Săveni, Ștefanești, Bucecea, Bicaz, Siret, Cajvana, Frasin, Broșteni, Milisauti, Solca și Murgeni.
Sursa: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027:

Fig. 9

Infrastructura

Conform definiției, infrastructura este suma elementelor bazei tehnico-materiale cu ajutorul căreia între comunitățile componente se desfășoară toate fluxurile și transferurile de resurse materiale, umane, servicii și informații în timp util. Aceste elemente sunt descrise de urmatoarele componente:

• transportul pe drumuri, cai ferate si alte categorii (aerian, naval);
• gaze naturale, energie termica si structura locativa;
• servicii de telecomunicatii, televiziune, radio, internet;
• infrastructură socială;
• condiții de locuire, alte servicii publice, spații verzi, etc.

Infrastructura de transport - Rețeaua TEN-T în regiunea Nord-Est

Stabilirea rețelei trans-europene de transport (TEN-T) a urmărit crearea unei infrastructuri necesare funcționării optime a pieței interne comunitare, în strânsă legătură cu realizarea obiectivelor strategiei Europa 2020 privind creșterea economică.

Asigurând coeziunea teritorială și socială, politica rețelelor trans-europene sprijină dreptul fundamental al fiecărui cetățean al Uniunii Europene de a circula liber în spațiul comunitar.

Conform regulamentului comunitar 1315/2013 privind orientarile pentru dezvoltarea retelei transeuropene de transport în regiunea Nord-Est figurează următoarele coridoare TEN-T:

	Retea de bază	Rețea extinsă (complementară)	Noduri complementare	Puncte de trecere a frontierei
TEN-T Rutiera	Sascuț–Bacau–Roman–Falticeni–Suceava–Siret	Tutova–Bârlad–Crasna–Huși–Albița		Siret
	E 85 (DN 2)	E 581, (DN24,DN24B)		Albița
	Bicaz Chei–Bicaz–Piatra Neamț–Târgu Neamț–Pașcani–Târgu Frumos–Iași–Ungheni	Bacău–Onești–Oituz		Ungheni (nu exista momentan legatura rutiera)
	DN 12C, DN 15, DN 15C, DN 15B, DN) 28A, E 58/E 583 (DN 28)	E 574 (DN 11)		
TEN-T feroviară	Sascuț–Bacău–Roman–Pașcani–Dolhasca-Suceava–Vicsani	Adjud–Onești – Comanești–Ghimes	Suceava	Vicsani
	M 500	Linia 501		
	Vatra Dornei–Câmpulung Moldovenesc–Gura Humorului–Suceava			Cristesti Jijia
	Linia 502			
	Pașcani–Iași–Cristesti Jijia–Ungheni			
	Linia 606, M 600			
TEN-T aeriană			Bacău	
			Iași	
			Suceava	

Tab. 3

Servicii de furnizare a apei potabile

În anul 2018, la nivel regional, un număr total de 381 de localități deținea rețea de distribuție a apei potabile, reprezentand doar 66,6% din totalul localitaților regiunii - nivel inferior fața de ponderea naționala (80,63%). Fața de anul 2012, numarul localitaților cu rețea de apa potabila a crescut cu 38 de unitați, toate situate in mediul rural: 4 în județul Bacău, 11 in județul Iași, 4 în județul Neamț, 12 în județul Suceava și 7 în județul Vaslui. În continuare, există două localități urbane în regiune care nu dețin rețea de apă potabilă: Cajvana și Milisauti.

La nivel intraregional, cele mai mici ponderi ale populației conectate la rețeaua de apa se înregistrează în continuare în județul Suceava cu 35% (fața de 29% in 2012), județul Botoșani cu 36,5% și județul Vaslui cu 39,5% (similar cu 2012), în timp ce în județele Bacău, Neamț și Iași nivelele sunt in jur de 56%.

Servicii de canalizare

În anul 2018, doar 39,13% din localitațile regiunii deținea rețea de canalizare, nivel apropiat de cel inregistrat la nivel national (41%). Mai mult, in continuare, orasele Milisauti și Vicovu de Sus nu au rețele de canalizare. Fața de anul 2012, numarul localităților cu retea de canalizare a crescut cu 61 unitați, toate amplasate in mediul rural: 8 în Bacău, 26 in Iași, 7 in Neamț, 12 în Suceava și 8 in Vaslui. Totodata, statistica menționează că în județul Botoșani numarul localitaților cu rețea de canalizare a scazut cu 2 unitați în perioada de analiza.

Gestionare deșeuri

Din necesitatea identificarii obiectivelor si politicilor de actiune pe care Romania trebuie sa le urmeze în domeniul gestionarii deșeurilor în vederea atingerii statutului de societate a

reciclarii, a fost elaborata Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor, care este implementată prin Planul Național de Gestionare al Deseurilor. Aceasta propune cadrul de măsuri care să asigure trecerea de la modelul actual de dezvoltare bazat pe productie și consum la un model bazat pe prevenirea generării deșeurilor si utilizarea materiilor prime din industria de valorificare, asigurând astfel prezervarea resurselor naturale naționale și creand premisele reconcilierii imperativelor economice și de mediu.

Mediul și schimbările climatice în perioada 2021-2027

În propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politică este „ O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai ecologică – Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor” și urmează să-i fie alocate cel puțin 30% din fondurile dedicate politicii de coeziune. Au fost identificate nevoile de investiții prioritare dedicate: măsurilor de eficiență energetică prin sprijinirea renovării clădirilor publice și rezidențiale, sistemele de încălzire centralizată și producerea și folosirea energiei din surse regenerabile; adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența la dezastre; consolidarea biodiversității, refacerea ecologică și crearea de noi spații verzi în mediul urban, decontaminarea și reabilitarea siturilor industriale contaminate.

De asemenea, au fost identificate nevoile de investiții cu rang înalt de prioritate pentru sistemele regionale de gospodărire a apelor, sprijinirea schemelor care abordează problematica poluării apei, pentru finalziarea sistemelor integrate de management a deșeurilor și pentru tranziția la economia circulară.

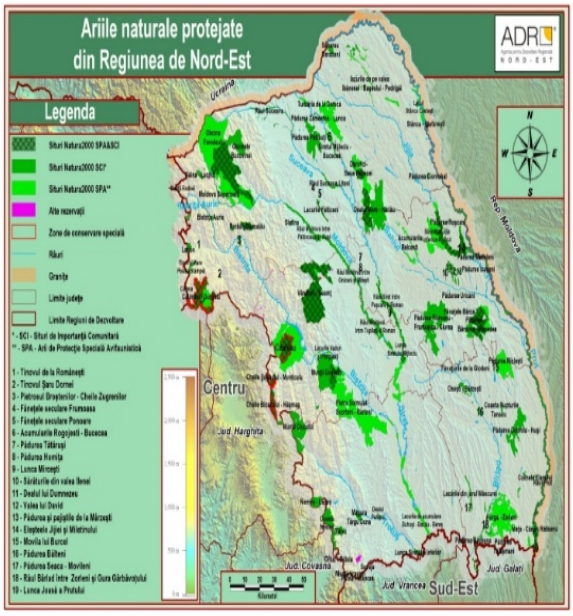

Fig. 10

Dezvoltarea socială la nivel regional

Pentru cuantificarea nivelului de dezvoltare socială pentru cele 273 de regiuni din Uniunea Europeană a fost folosit indexul de progres social la nivel regional, care este un instrument dezvoltat de catre serviciile Comisiei Europene, fiind complementar indicatorilor care urmaresc progresul economic (in special PIB pe locuitor).

Începând cu anul 2016, indexul de progres social a fost dat publicității, fiind exprimat pe o scală de la 0 la 100 și calculat pe baza a 50 de indicatori statistici care acoperă tematicile: nutriție și asistența medicală primară, apă și canalizare, locuire, siguranță personală, drepturile omului, libertatea individuală și de a alege, toleranța și incluziune, acces la cunoașterea de bază, acces la internet/aplicații TIC, sănătate si bunăstare, calitatea mediului și acces la educație avansată.

Pentru Regiunea Nord-Est, pentru anul 2016, a fost înregistrată valoarea de 43,49 unități. Acest nivel plasează regiunea la 9 unități distanță față de Regiunea București-Ilfov și la 39 unități față de prima regiune din clasament - Övre Norrland, Suedia.

De-a lungul timpului, în Regiunea Nord-Est s-au constituit și dezvoltat instituțional organisme parteneriale dedicate susținerii învățământului, turismului, inovării, ocupării, etc.
Astfel, în anul 2002, a fost înființat *Consorțiul Regional pentru Educație Nord-Est* - structură consultativă a Consiliului pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, format din reprezentanți ai Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, filialei regionale a Centrului Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic, consiliilor județene, inspectoratelor școlare județene, agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă, universităților și Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale.

Principalele atribuții ale acestui organism sunt realizarea și actualizarea, implementarea și monitorizarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI), monitorizarea implementării Planurilor Locale de Acțiune pentru Învățământ (PLAI), asistarea inspectoratelor școlare județene și Comitetelor Consultative pentru Parteneriate Sociale în dezvoltarea și implementarea PLAI. Scopul principal al PRAI Nord-Est este de a furniza cadrul de referință și principalele direcții strategice pentru învățământ, precum și de a facilita documentarea pentru elaborarea și armonizarea documentelor strategice de la nivel județean și local (PLAI și PAS).

În perioada 2017-2019, cu sprijinul unui proiect finanțat prin POCA 2014-2020 au fost desfășurate activități care au vizat realizarea și actualizarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățământul Profesional și Tehnic 2016 – 2023.

Grupuri de Acțiune Locală

Grupurile de acțiune locală au fost înființate în zona rurală, începând cu anul 2010, cu sprijinul Programului Național pentru Dezvoltare Rurală 2007-2013. Acestea sunt structuri parteneriale de tip public-privat, care își propun ca în baza unei strategii de dezvoltare locala sa dezvolte zona în care au fost instituite.

În anul 2020, în zona rurală figurau un număr total de 47 de GAL-uri, în creștere față de anul 2013, acoperind 99% dintre comunele regiunii Nord-Est. Doar 4 comune nu fac parte din GAL-uri, respectiv Sabaoani (județul Neamț), Schitu Duca (județul Iași), Malini (județul Suceava) si Muntenii de Sus (județul Vaslui). Din cele 29 de orașe din regiune, 22 fac parte din GAL-uri (tip LEADER), iar 2 dintre acestea au peste 20.000 de locuitori (Buhuși și Târgu Neamț). Orașele care nu fac parte din GAL-uri sunt: Slănic Moldova, Frasin, Salcea, Dolhasca, Podu Iloaiei, Harlau și Comanești. Populația inclusă ajunge la aproximativ 2,4 milioane de persoane, iar bazinul demografic acoperit de un grup de actiune locala variaza intre 20.000 si 90.000 de persoane. Toate grupurile de acțiune locală au realizat și

implementează în prezent strategii de dezvoltare locală, prin realizarea de investiții finanțate din diferite măsuri ale Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020.

Asociații de Dezvoltare Intercomunitară

În cadrul regiunii Unitățile administrativ teritoriale se pot asocia formând asociații de dezvoltare intercomunitară - organisme de drept privat și de utilitate publică cu personalitate juridică.

În regiune asociațiile au fost create fie între două sau mai multe unități administrativ teritoriale învecinate, fie între municipiul reședință de județ și mai multe unități din județ, cu scopul dezvoltării și implementării unor proiecte de interes local sau regional. Asocierile vizează administrarea activităților dedicate salubrizării și managementului deșeurilor la nivel județean, reabilitări, modernizării și extinderii sistemului de alimentare cu apa și canalizare, reabilitării și/sau modernizării infrastructurii de transport sau modernizării infrastructurii spațiului rural.

Conform bazei de date a asociațiilor de dezvoltare comunitară, la nivelul iulie 2015 în regiune figurau 52 de asociații de dezvoltare intercomunitare, repartizare pe județe după cum urmează: Bacău – 8 de asociații; Botosani – 9 asociații; Iași – 11 de asociații; Neamț – 10 asociații; Suceava – 2 asociații; Vaslui – 12 asociații. O parte dintre asociațiile de dezvoltare intercomunitară existente se adresează zonelor metropolitane Bacău, Botoșani, Iași, Piatra Neamt, Roman și Vaslui.

În regiunea Nord-Est un rolul important îl deține Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Euronest - organism înființat în 2008 prin asocierea celor șase consilii judetene. *Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară EURONEST are scopul de a pregăti şi promova, la toate nivelurile, proiecte destinate dezvoltării regionale, de interes comun pentru toate cele şase judeţe asociate, în domeniile serviciilor de sănătate, sociale, de transport, apă/apă uzată, mediu, administraţie publică, educaţie etc. şi de a obţine finanţări interne şi externe necesare derulării acestora.* (sursa: http://adieuronest.ro/proiecte/).

Această asociație urmărește dezvoltarea de proiecte cu impact la nivel regional. Astfel, până în anul 2012, intervențiile asociației au fost adresate imbunatățirii capacității și calității sistemului public de intervenție pentru situații de urgentă – acordarea de asistentă medicală de urgentă. De la jumatatea anului 2012 aria de actiune s-a extins, încât astăzi, proiectele se adresează unei palete diversificate de domenii: educație, servicii sociale, transport, apa si apă uzată, mediu, administrație publică.

Banca Mondială, prin studiul realizat in iunie 2017 -„*Orașe Magnet-Migratie și Navetism in Romania*” delimitează ariile urbane funcționale în cinci categorii: poli naționali, regionali, interjudețeni, județeni și locali. In ceea ce privește regiunea Nord-Est, studiul încadrează zonele urbane functionale aferente, în trei din categoriile mai sus mentionate. Astfel, municipiul Iași este inclus în categoria polilor regionali, municipiile Bacău, Suceava si Piatra Neamț în categoria polilor județeni, iar municipiile Botoșani și Vaslui în categoria polilor locali.

Fondurile europene sprijină dezvoltarea teritorială integrată, inclusiv prin investiții teritoriale integrate (ITI) bazate pe o strategie de dezvoltare teritoriala integrata aferenta unui teritoriu desemnat. Acest tip de investii fac posibila combinarea resurselor din mai multe fonduri europene, din cadrul axelor prioritare ale unuia sau mai multor Programe Operationale. In conformitate cu cadrul legislativ existent, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară

Dezvoltare Sustenabilă în Țara de Sus (formata din județele Botoșani, Iași, Suceava) va face parte din Programul Național Pilot de Descentralizare prin dezvoltarea teritoriala integrată ITI.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est - ADR NORD-EST

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est este o organizație non-guvernamentală non-profit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, înființată la 1 aprilie 1999 în baza legii dezvoltării regionale nr. 151 din 1998, modificata si completata ulterior de legea nr. 315 din 28 iunie 2004, și a Hotărârii Tribunalului Neamț nr.38PJ/01.04.1999. Agenția este organul executiv al Consiliului pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, organism responsabil de elaborarea și implementarea politicilor de dezvoltare regională.

Legislația privind dezvoltarea regională, armonizată cu standardele europene, prevedea ca pentru implementarea politicilor de dezvoltare regională în România să fie create:

- un număr de 8 regiuni de dezvoltare în baza acordului liber consimțit de asociere al unităților administrativ-teritoriale din cadrul acestora, și
- instituțiile adecvate, la nivel central (Ministerul Dezvoltării și Prognozei - la acea vreme - actualmente Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publicei, Ministerul Administrației și Internelor, Consiliul Național de Dezvoltare Regională) respectiv regional (8 agenții si 8 Consilii pentru Dezvoltare Regională).

Obiective

- Îndeplinirea angajamentelor asumate prin Acordul Cadru semnat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței pentru managementul Programului Operațional Regional, în calitate de Organism Intermediar în perioada 2007-2013;
- Dezvoltarea și pregătirea instituțională, corespunzătoare îndeplinirii eficiente a rolului de Organism Intermediar pentru Noul Instrument de Vecinătate, a Birourilor Regionale de Cooperare Transfrontalieră aflate sub coordonarea Agenției;
- Continuarea implementării și monitorizării Programelor PHARE CES, în calitate de Autoritate de Implementare, în condiții optime și cu rezultate bune;
- Dezvoltarea colaborării cu reprezentanții administrației publice locale și asigurarea unui suport activ pentru activitatea Consiliului pentru Dezvoltare Regională Nord - Est și a celorlalte organisme implicate în implementarea programelor de dezvoltare;
- Dezvoltarea activității de promovare a regiunii și atragerea de investiții, continuarea și amplificarea cooperării interregionale și internaționale;
- Asigurarea resurselor umane, financiare și logisticii necesare pentru activitatea viitoare a Agenției.

Fig.11 ADR Nord-Est – la aniversarea de 20 ani a agenției

Structura organizațională a agenției

Departamentele funcționale ale agenției, structura lor este următoarea:

- Direcția Planificare, Programare
- Direcția Organism Intermediar Program Operațional Regional
- Direcția Programe Phare și Românești
- Direcția Comunicare și Promovare Regională
- Direcția Economică
- Direcția Juridică și Resurse Umane
- Direcția Audit Intern
- Asistent Director General

Acoperirea serviciilor agenției la nivel regional este asigurată și prin intermediul celor 5 birouri județene, care sunt operaționale în municipiile Bacău, Botoșani, Iași, Suceava și Vaslui.

Serviciile agenției la nivel regional

Managementul Programului Operațional Regional (REGIO) prin care:

- Organizează campanii de informare REGIO prin conferințe regionale, seminarii, ateliere de lucru
- Asigură îndrumare și consiliere pentru potențialii beneficiari și beneficiarii de finanțare
- Informează grupurile țintă, mass-media și publicul larg asupra disponibilității fondurilor europene și pentru asigurarea transparenței privind utilizarea acestora prin intermediul materialelor realizate și a paginilor web
- Primește și înregistrează solicitările de finanțare
- Analizează conformitatea administrativă și eligibilitatea cererilor de finanțare

- Organizează sesiuni de evaluare tehnică și financiară
- Efectuează vizite pe teren pentru verificarea proiectelor și încheierea contractelor de finanțare cu beneficiarii
- Monitorizează implementarea proiectelor aprobate
- Primește cererile de plată de la beneficiari și verifică exactitatea și corectitudinea cheltuielilor efectuate.

Planificare, programare și monitorizare regională

- Asigură coordonarea elaborării și actualizării în parteneriat a Planului de Dezvoltare Regională și a documentelor de planificare tematice la nivel regional, precum Planul Regional de Acțiune pentru Învățământul Profesional și Tehnic, Strategia Regională pentru Inovare, Planul Regional de Acțiune pentru Turism;
- Asigură monitorizarea planurilor și strategiilor regionale și acordă suport Autorității de Management POR în activitățile de monitorizare și evaluare a programului la nivel regional
- Oferă sprijin administrației publice locale în dezvoltarea documentelor de planificare la nivel local (inclusiv Planuri Integrate de Dezvoltare Urbană) și a portofoliului de proiecte aferent acestora.
- Constituie și actualizează portofoliul regional de proiecte finanțabile din POR 2007-2013.
- Asigură coordonarea grupurilor de lucru județene, grupurilor de lucru tematice regionale pentru turism, mediul de afaceri, infrastructură locală și regională, Comitetul Regional pentru Planificare.
- Asigură secretariatul și suportul tehnic pentru Comitetul Regional de Evaluare Strategică și Corelare.
- Furnizează date statistice și indicatori prin analiza economico-socială regională.

Programe finanțate din fonduri PHARE - Coeziune Economică și Socială și de la Guvernul României .

- Furnizează pachetele informative și materialele promoționale specifice
- Oferă asistență și documente suport beneficiarilor de finanțare nerambursabilă în pregătirea etapelor de contractare și achiziție.
- Asigură monitorizarea tehnică și financiară a proiectelor-programelor aflate în implementare și verificarea documentelor aferente
- Asigură monitorizarea ex-post a proiectelor implementate prin ADR Nord - Est
- Stabilește acțiuni corectoare în vederea atingerii obiectivelor stabilite în contractele de finanțare.
- Prezintă exemple de succes din regiune.

Promovare Regională

- Asigură promovarea și vizibilitatea ADR și a Regiunii Nord - Est prin intermediul Biroului de Reprezentare de la Bruxelles și prin mijloace de informare proprii.
- Promovează organizațiile din Regiunea Nord - Est în mediul economic național și internațional prin includerea în baze de date, pagina web, broșuri, newsletter electronic și reprezentare la târguri și expoziții

- Stimulează dezvoltarea mediului antreprenorial prin facilitarea asocierii la nivel local și regional, furnizarea de informații privind oportunitățile de finanțare, dezvoltarea rețelelor de sprijin pentru investitori și a turismului
- Mediatizează politicile economice și sociale ale Uniunii Europene și ale Guvernului României.

Cooperare Externă

- Selectează parteneri regionali interesați și elaborează documentații în vederea solicitării de finanțare prin proiecte și programe internaționale pentru satisfacerea nevoilor identificate.
- Pune la dispoziția partenerilor externi informații și contacte pentru a stimula cooperarea/valorificarea resurselor economice regionale, între instituții, organizații și societăți comerciale din regiune și omologi din Uniunea Europeană.
- Organizează, la cerere, vizite ale unor misiuni economice internaționale în regiune.
- Participă la activitățile de programare și la reuniunile Comitetelor de Monitorizare aferente Programului Operațional Comun România – Ucraina - Republica Moldova, a Programelor PHARE CBC Romania-Ucraina și România - Republica Moldova, INTERREG IV C și SEE.

Programe implementate

În perioada 1999-2001, prin agenție s-a derulat primul program de finanțare descentralizat – Programul PHARE Coeziune Economică și Socială (CES) 98. Acesta a constat în contractarea și implementarea unui număr de 136 proiecte sub îndrumarea Agenției în calitate de Autoritate de Implementare. Ca orice început, nici acesta nu a fost unul ușor. Nu existau experiența și expertiza necesare, nici la nivel regional și nici la nivelul ministerelor. Atunci au fost stabilite pentru prima oară regulile și procedurile necesare pentru contractarea și implementarea unei scheme de finanțare și s-au pus bazele activității ADR Nord-Est în domeniul evaluării, contractării și monitorizării proiectelor cu finanțare nerambursabilă. Rezultatul a fost că ADR Nord-Est și-a început activitatea cu 136 proiecte implementate cu un grad de absorbție de 85%.

Între 1999-2009, în Regiunea Nord-Est s-au derulat un număr de 17 programe care au vizat acordarea de finanțare nerambursabilă pentru dezvoltarea sectorului de întreprinderi noi, microîntreprinderi, IMM-uri, dezvoltarea resurselor umane, a turismului, a serviciilor sociale, modernizarea Învățământului Profesional și Tehnic, gestionarea deșeurilor și, nu în ultimul rând, modernizarea infrastructurii regionale (educațională, de turism și de afaceri). În cifre aceasta a însemnat 468 de proiecte cu o finanțare nerambursabilă atrasă de 83,05 milioane Euro.

Având și calitatea de Autoritate Contractantă în cazul programelor de dezvoltare regională finanțate de către Guvernul României, agenția a monitorizat și implementarea a 200 proiecte finanțate exclusiv de Guvernul României. Cele 6 programe cu finanțare nerambursabilă derulate în perioada 2000-2007 au atras 54,92 milioane lei, proiectele implementate vizând dezvoltarea zonelor defavorizate (Comănești-Moinești, județul Bacău și Bucovina, județul Suceava) prin stimularea investițiilor productive, crearea de noi locuri de muncă și dezvoltarea turismului în localitățile Slănic Moldova, Bălțătești, Târgu - Ocna, Durău, Câmpulung Moldovenesc și Vatra Dornei.

În perioada 2007-2009 s-au mai implementat un număr de 7 programe de finanțare nerambursabilă de tipul PHARE CES. Acestea au vizat un număr de 50 de proiecte de infrastructură regională, investiții în sectoare prioritare de mediu, măsuri împotriva dezastrelor provocate de inundații și servicii de consultanță în afaceri însumând o finanțare nerambursabilă atrasă de 57,43 milioane Euro. Pentru a rezuma, la finalizarea programelor de pre-aderare ADR Nord-Est implementase peste 700 proiecte din aproape toate domeniile de activitate și a atras fonduri nerambursabile totale în valoare de 125 milioane Euro. Succesul acestei activități s-a bazat pe acumularea expertizei profesionale, preocuparea continuă a colectivului pentru asigurarea unor servicii de calitate și tratarea beneficiarului ca un partener esențial pentru absorbția cât mai ridicată a fondurilor alocate regiunii și atingerea obiectivului de dezvoltare durabilă a regiunii.
În această perioadă:
- Se semnează ACORDUL CADRU pentru implementarea POR 2007-2013 în regiune.
- Are loc primul Forum Regional „Investiți în Nord-Est România", la Iași.
- Primul proiect PC6 „Discover North-East Romania".
- Bazele primei strategii de inovare a regiunii noastre.
- ADR Nord-Est devine structura gazdă pentru Centrul Europe Direct Nord-Est dedicat în exclusivitate furnizării de servicii de informare europeană.

În 2010-2012:
- Se întemeiază Biroul de Reprezentare la Bruxelles al ADR Nord-Est.
- Ia ființă Centrul Regional de Studii Nord-Est.
- IMAGO-MOL – constituirea primului Cluster Regional de Imagistică Moleculară și Structurală din România, în care ADR Nord-Est este membru fondator.

În 2012-2015:
- 1521 proiecte depuse în cadrul POR 2007-2013
- 805.5 mil EUR alocare nerambursabilă contractată atrasa în regiunea Nord-Est
În 2013:
- Semnare ACORD CADRU cu MINISTERUL ECONOMIEI pentru preluarea responsabilităților OI POS CCE în Regiunea Nord-Est (Axa Prioritară 1),
- 543 proiecte contractate,
- 111.8 mil. EUR valoare totală nerambursabilă atrasă în Regiunea Nord-Est.
În 2014-2015:
- Aprobarea STRATEGIEI DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ NORD-EST și includerea ei în Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020.
- ADR Nord-Est devine structură gazdă pentru Centrul Enterprise Europe Network, concentrat pe furnizarea de servicii specializate pentru sprijinirea afacerilor și a inovării din Regiunea Nord-Est.

În 2016-2017:
- ADR Nord-Est devine membră a platformelor S3 pentru agricultură și modernizare industrială și sunt înființate primele structuri de guvernare a RIS3 Nord-Est: Consorțiul Regional de Inovare și Comisia Consultativă Academică.

- Ia ființă Rubik Hub la Piatra Neamț – primul spațiu dedicat antreprenoriatului din Regiunea Nord-Est, ce are ca scop bine definit sprijinirea și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și de start-up din regiune.

În 2018-2019:
- 1,089 mil EUR alocate Regisunii Nord-Est din POR 2014-2020,
- 386 mil EUR valoare rambursabilă,
- 88 proiecte internaționale cu un buget total de 10,2 mil. EUR,
- 22 contracte de servicii și AT în valoare de 56,7 mil.EUR,
- 879 absolvenți ai cursurilor de formare profesională,
- 2780 proiecte depuse în Regiunea Nord-Est,
- 755 proiecte contractate/în curs de contractare, în valoare de 1,4 mld. EUR.

Participare în proiecte europene

Încă din anul 2002, din dorința de a încuraja dezvoltarea parteneriatelor regionale și internaționale și de a dezvolta proiecte în vederea valorificării potențialului de dezvoltare socio-economică a Regiunii Nord-Est, agenția a participat în numeroase proiecte și programe ca promotor, partener sau beneficiar:

- **Programul PHARE**
  - Integrare prin Comunicare și Informare Europeană în Regiunea Nord - Est (proiect finanțat din Fondul Europa);
  - Fondul Comun al Proiectelor Mici pentru granițele România - Republica Moldova și România - Ucraina (PHARE CBC 2003)
  - Proiect de Înfrățire Instituțională Regională în parteneriat cu regiunile Umbria, Marche și Campagnia din Italia
  - Proiect de Înfrățire Instituțională Regională în parteneriat cu Biroul Vice-Prim Ministrului Adjunct (ODPM) și ADR Nord-Vest din Marea Britanie
  - Acordul Cadru Regional cu ADR Nord-Est (RO2002/000-586.02.04.02.01)
  - Sprijin acordat ADR Nord-Est pentru implementarea Programului PHARE CES (RO2003/005-551.05.03.06.02.01)
  - Sprijin acordat ADR Nord-Est pentru implementarea și monitorizarea programelor de dezvoltare regională (RO2004/016-772.04.03.04.04.01)

- **Programul INTERREG III B CADSES**
  - CARE – Orașe Accesibile din Regiunile Europei;
  - EST – Drumuri Spirituale Europene.

- **Programul de Cooperare Interregională INTERREG IV C**
  - INOLINK - Interconectarea teritoriilor printr-o rețea de inovare (proiect de inițiativă regională)
  - Rețeaua "Cradle to Cradle" (proiect de capitalizare)

- **Programul de Cooperare Transnațională Sud-Estul Europei**
  - ASVILOC Plus - Agenții care sprijină valoarea sistemului de inovare in economiile locale si regionale

- **Programul Leonardo da Vinci**
  - COPFIM – Consultanță și orientare pentru formarea individuală a emigranților (proiect pilot)
  - Formarea și îmbunătățirea competențelor personalului care lucrează în departamentele strategice ale ADR Nord - Est (proiect de mobilități)
  - INNOV@ - Creșterea capacității inovative a firmelor din Regiunea Nord-Est prin îmbunătățirea calității serviciilor de consultanță și managementul inovației (proiect de mobilități)

- **Programul Cadru 6 - Acțiuni de Suport Specific pentru Proiectele RIS în Statele Asociate**
  - DISCOVER NE România - Dezvoltarea unei Strategii Regionale Inovatoare Orientate Continuu spre Valorificarea Resurselor Economice din Regiunea Nord - Est România
  - INNO-DEAL – Analize, Diagnostic, Evaluare, Acțiuni Pilot și Procese de Învățare pentru Programe Comune în domeniul Inovării

- **Programul TACIS - Suport pentru Societatea Civilă și Inițiative Locale**
  - Crearea unui cadru instituțional descentralizat adecvat pentru sprijinirea capacității companiilor din Republica Moldova de a opera la nivel transfrontalier și internațional

- **Alți donori**
  - Funcțiuni de dezvoltare economică în ADR Nord - Est România (Fondul de Oportunitate Globală al Ambasadei Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord);
  - Utilități Publice și Aquis Comunitar (colaborare cu Provincia Livorno, Italia);
  - Dezvoltarea Parteneriatelor Locale si Regionale în Regiunea Nord - Est România (Program al Departamentului pentru Dezvoltare Internațională al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii - DfID);
  - Acordul de Colaborare UINERO (în parteneriat cu Ministerul de Finanțe, Regiunea Umbria, Italia);
  - Centrul Europe Direct Nord - Est (finanțare asigurată de Directoratul General pentru Comunicare prin intermediul Reprezentanței Comisiei Europene la București);
  - Fit for Europe (proiect în parteneriat cu EURADA, finanțat de Directoratul General pentru Extindere);
  - SAIL Thematic Network (proiect de inițiativă comunitară și acțiuni inovative, finanțat de Directoratul General pentru Politică Regională);
  - PARTNER Thematic Network (proiect de inițiativă comunitară și acțiuni inovative, finanțat de Directoratul General pentru Politică Regională).

Prin proiectele și programele implementate de către agenție, suma totală atrasă în Regiunea Nord-Est depășește 1,9 milioane Euro și 1,5 milioane lire sterline în total grant.

Începând cu perioada de programare 2021-2027, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est îndeplinește functia de Autoritate de Management pentru Programul Operational Regional.

Noua responsabilitate a ADR Nord-Est este statuată prin Ordonanța de Urgență, nr. 122 din 29 iulie 2020, privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 686 din 31 iulie 2020.

Procesul de elaborare a Programului Operational Regional Nord-Est 2021-2027 s-a desfășurat în stransă colaborare cu partenerii locali, având drept premise necesitățile reale ale regiunii.

Programul Operational Regional pentru Regiunea Nord-Est 2021-2027 este un document strategic de programare care acopera domeniile: specializare inteligenta și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiența energetica, dezvoltare urbana, mobilitate și conectivitate, protecția naturii si a biodiversitații, infrastructura educationala, turism și cultura/patrimoniu cultural.

Elaborarea Programului Operational Regional 2021-2027 – Nord-Est presupune corelarea acestuia, atat cu documentele de planificare existente la nivel regional, cat și cu regulamentele existente la nivel european, intervențiile propuse urmand sa fie concentrate pe cele 5 obiective principale de politica (OP) ale Comisiei Europene:

- O Europă mai inteligenta (o transformare economică inovatoare și inteligentă)
- O Europă mai verde, fără emisii de carbon
- O Europă mai conectată (mobilitate și conectivitate TIC regională)
- O Europă mai socială (implementarea Pilonului european al drepturilor sociale)
- O Europă mai aproape de cetățeni (dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale)

Programul Operațional Regional Nord-Est (**POR Nord-Est**) a propus viziunea strategică privind dezvoltarea regională, care are la bază nevoile de dezvoltare, identificate și prioritizate într-un larg cadru partenerial, care să permită Regiunii Nord-Est, ca la nivelul orizontului anului 2030 să fie o regiune europeană cu un nivel ridicat de inovare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții și competențe, conectată intern și internațional, cu acces facil pentru cetățeni la servicii de calitate și oportunități diverse. POR Nord-Est este principalul instrument de finanțare din fonduri europene disponibil la nivelul Regiunii Nord-Est în perioada 2021-2027.

Această viziune strategică va fi urmărită într-un orizont de timp de 8-10 ani prin implementarea de proiecte care să genereze dezvoltare, continuând ciclul de programare 2014 –2020, dar care răspund și noilor provocări lansate de UE pentru perioada 2021-2027.

Domeniile care necesită dezvoltare sunt următoarele:

Nr. crt.	Domeniul	Problema identificată	Obiectiv specific	Observații
1	**Cercetare-inovare**	Rezultatele modeste obținute de Regiunea Nord-Est în materie de cercetare și inovare care limitează perspectivele	**Dezvoltarea unui ecosistem care sa stimuleze inovarea în regiune prin susținerea transferului rezultatelor**	Conform datelor European Innovation Scoreboard (EIS), Regiunea Nord-Est este clasificată în categoria „inovatorilor modești”, ceea ce o include într-o grupă cu alte 28 de regiuni din Uniunea Europeană care înregistrează cele mai scăzute scoruri în ceea ce privește inovarea. Totuși, se înregistrează punctaje crescute la indicatorii: ocuparea forței

		de dezvoltare și creștere economică	**din activitatea de cercetare în produse și servicii noi sau îmbunătăţite la nivelul mediului de afaceri și a accesului la rețele internaționale**	de muncă în producţie manufacturieră de nivel mediu și înalt, servicii cu grad ridicat de cunoștințe, co-publicații științifice, cheltuielile sectorul afacerilor în CDI (cercetare, dezvoltare și inovare). Rezultatele Regiunii Nord-Est în materie de inovare sunt slabe, iar strategia de specializare inteligentă regională nu își pot atinge obiectivele declarate în lipsa surselor definanțare. În urma analizei sectoriale a specializării economice la nivelul Regiunii Nord-Est realizată în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă RIS 3 Nord-Est 2021-2027, au fost identificate şase sectoare de specializare inteligentă, nu exclusiv pe baza activităţii în sine, ci ca urmare a relevanţei şi a potenţialului lor în economia regiunii, după cum urmează: agricultură și industrie alimentară; digitalizare, industrializare, inclusiv Industry 4.0; eficiență energetică și clădiri sustenabile; industria prelucrătoare; industriile culturale și creative; sănătate și calitatea vieții. Lipsa de fragmentare a infrastructurii de cercetare este o realitate la nivelul Regiunii Nord-Est. În acest context, este nevoie de diversificarea infrastructurii și în alte zone cu potențial, de operaționalizarea infrastructurii de cercetare existente, prin integrarea de servicii pentru firme, obținerea certificărilor, precum și de îmbunătățirea competențelor personalului care activează în aceste infrastructuri și implementarea unui model de afaceri pentru gestionarea infrastructurilor, în beneficiul firmelor. Există un număr redus, dar promițător de IMM-uri care și-au creat propriile departamente de inovare sau departament care funcționează în regim de ITT. În ceea ce privesc entitățile de inovare și transfer tehnologic (EITT), acestea sunt reduse ca număr, regiunea ocupând locul III în România. Creșterea finanțării publice și private pentru inovare, creșterea participării entităților din Regiunea Nord-Est în consorții, parteneriate și proiecte europene, ar ajuta economia să se orienteze către activități cu valoare adăugată mai mare, în condițiile în care potenţialul de inovare în Regiunea Nord-Est este încă nevalorificat. Prin

				intervențiile regionale se intenționează dezvoltarea unui ecosistem care să stimuleze inovarea, prin măsuri care să vizeze toate părțile cu rol în sistem și care vizează: antreprenoriatul bazat pe tehnologie, crearea de servicii suport pentru mediul de afaceri de către infrastructurile tehnologice și științifice, sisteme de inovare în afaceri (adopție de RD, inovare, training, internaționalizare), acces la rețele și organizații internaționale. Se vor finanța prioritar proiectele identificate în atelierele de descoperire antreprenorială și validate de Consorțiului Regional de Inovare.
2	**Servicii publice digitale și digitalizarea întreprinderilor**	Regiunea Nord-Est are rezultate slabe în ceea ce privește serviciile publice digitale, competențele digitale generale ale populației și digitalizarea întreprinderilor	**Îmbunătățirea accesului și acoperirea cu servicii digitale la nivel regional pentru administrația publică, cetățeni și mediul de afaceri**	Lipsa competenţelor digitale şi lipsa de încredere faţă de noile tehnologii, determină neparticiparea la posibilităţile oferite de societatea modernă. În anul 2019, nu mai puţin de 43% dintre românii cu vârste între 16-74 de ani aveau competenţe digitale reduse, clasând România pe primul loc în Uniunea Europeană la acest capitol, potrivit datelor Eurostat. România se află pe ultimul loc în UE în ceea ce priveşte serviciile publice digitale, este mult sub media UE în ceea ce priveşte nivelul competenţelor digitale şi are cel mai scăzut nivel de utilizare a serviciilor de internet (servicii bancare, cumpărături, muzică), deşi se situează pe primul loc în UE în ceea ce priveşte utilizarea reţelelor sociale, indică Raportul privind Indicele economiei şi societăţii digitale publicat de Comisia Europeană. Utilizarea internetului a devenit o parte integrantă a vieţii cotidiene. Competenţa digitală reprezintă una dintre cele opt competenţe cheie care sunt esenţiale pentru orice persoană într-o societate bazată pe cunoaştere. Sistemul IT fragmentat al administrației naționale crește sarcina administrativă pentru cetățeni și mediul de afaceri. În general, nivelul de interoperabilitate între serviciile administrației publice este scăzut, deoarece fiecare instituție publică s-a concentrat asupra propriului său serviciu public digital. Fără investiții strategice integrate va fi dificilă îmbunătățirea sustenabilă a serviciilor publice digitale din România. Digitalizarea este un factor esențial

				pentru stimularea inovării și a competitivității. În ceea ce privește comerțul electronic la nivel de firme, conform datelor disponibile pe Eurostat, în anul 2017, 18% din totalul întreprinderilor din UE, 28 făceau vânzări online. România este mult sub această medie, și ocupă penultima poziție, cu doar 8% din totalul întreprinderilor făcând vânzări online. La nivelul rezultatelor Regiunii Nord-Est în ceea ce privește serviciile publice digitale și integrarea tehnologiilor digitale de către întreprinderi sunt mult sub media UE. Se vor finanța prioritar proiectele care asigura interoperabilitatea cu sistemul deja existent.
3	**Competitivitate IMM-uri**	Menținerea unui nivel scăzut de competitivitate și productivitate al companiilor din Regiunea Nord-Est la nivel european	**Diversificarea bazei economice și crearea unei culturi antreprenoriale la nivelul Regiunii Nord-Est care să permită popularea întreg teritoriului regiunii cu companii competitive**	Principala nevoie privind accesarea de fonduri nerambursabile de către IMM-uri este achiziția de noi echipamente și tehnologii pentru modernizarea industrială a întreprinderilor, în condițiile în care capacitatea scăzută de inovare a economiei limitează competitivitatea. La nivel european, peste 50% din IMM-urile care fie au investit în străinătate, fie au fost implicate în subcontractare internațională, au raportat cifre de afaceri mai mari, în timp ce media pentru IMM-uri în ansamblu a fost de aproximativ 33%. Rata de supraviețuire a IMM-urilor nou create este mică. În Regiunea Nord-Est, din toate întreprinderile înființate în urmă cu un an, doar 58,1% mai sunt active, restul fiind inactive sau chiar desființate. Trebuie avut în vedere îmbunătăţirea nivelului productivităţii, prin transformarea cât mai multor idei în produse sau servicii noi sau îmbunătăţite; creșterea ratei de formare și de supraviețuire a întreprinderilor și crearea unei culturi antreprenoriale începând de la școală; îmbunătăţirea nivelului de investiţii în sectorul serviciilor.
4	**Smart city**	Aglomerările urbane nu reușesc să mai facă față în maniera tradițională provocărilor curente	**Stimularea dezvoltării orașelor din Regiunea Nord-Est prin utilizarea tehnologilor inovative**	Conform statisticilor, până în anul 2050, două treimi din populația lumii va trăi în orașe, consumând peste 70% din energia globală și generând la fel de mult gaze cu efect de seră. Pe măsură ce populația orașului crește, cererea de servicii, dar și presiunea asupra resurselor va crește ceea ce va crea o

				situație de stres asupra mai multor categorii de factori, generând creșterea consumului și, implicit, a gradului de poluare a mediului înconjurător. Această cerere crescută pune o presiune pe principalele servicii publice: energie și iluminat, apă și apă potabilă, deșeuri, mobilitate, securitate publică, educație, sănătate, cultură, turism, baze de date urbane și alte servicii care sunt esențiale pentru prosperitatea și durabilitatea unui oraș. Astfel, din ce în ce mai multe orașe se folosesc de tehnologia inovativă și digitalizare pentru îmbunătățirea situației. În Regiunea Nord-Est nivelul general de cunoaștere cu privire la conceptul „smart city" este într-o fază incipientă, fapt ce se reflectă în gradul redus de implementare de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii „smart". În anul 2017, ARSC a lansat Harta Proiectelor Smart City, un program pilot prin care fiecare primărie din România își poate prezenta stadiul de implementare a proiectelor Smart City. Reducerea consumului general de energie și materiale prin utilizarea tehnologiilor „smart", proiectarea inteligentă a dezvoltării localităților, sunt metode prin care orașele din regiune, sub coordonarea unei administrații „smart" pot atinge sinergia necesară pentru o dezvoltare durabilă.
5	**Eficiență energetică**	Poluarea zonelor urbane ca urmare a consumului de energie ridicat în clădiri	**Adaptarea Regiunii Nord-Est la provocările globale privind schimbarea modului în care sunt produse și consumate energia și utilizarea resurselor europene pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră**	Ținta României de eficiență energetică pentru anul 2020 a fost de 43 Mtep, exprimată în consum de energie primară (30,3 Mtep exprimate în consumul final de energie). Pentru anul 2030 România țintește un consum primar de energie de 32,3 Mtep, respectiv un consum final de energie de 25,7 Mtep, obținând astfel economii de energie de 45,1%, raportate la consumul primar aferent anului 2030, respectiv de 40,4% pentru consumul final de energie, comparativ cu scenariul de referință PRIMES 2007. Sectorul clădirilor este unul dintre cei mai importanți consumatori de energie la nivel național. Conform Strategiei naționale de renovare pe termen lung, consumul final de energie în sectorul de construcții reprezintă 42% din totalul consumului final de energie, din care 34% reprezintă clădiri rezidențiale, iar restul (aproximativ 8%) clădiri

				comerciale și publice. De asemenea, sectorul clădirilor emite și cele mai multe emisii cu gaze de efect de seră. La nivelul unei clădiri, consumul de energie termică pentru încălzire și pentru asigurarea necesarului de apă caldă menajeră reprezintă aproximativ 70% din consumul total de resurse energetice. La nivelul eficienței energetice, în Regiunea Nord-Est se vor finanța intervențiile în clădiri publice și rezidențiale. Renovarea clădirilor în vederea creșterii eficienței energetice, investițiile în sistemele de încălzire centralizată pentru îmbunătățirea serviciilor de încălzire și dezvoltarea sistemelor de răcire centralizată vor sprijini tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Proiectele vor fi finanțate în baza Planurilor locale de Acțiune pentru Energie Durabilă sau altor strategii în care se propun măsuri pentru creșterea eficienței energetice.
6	**Încălzirea centralizată**	Poluarea zonelor urbane ca urmare a creșterii emisiilor din instalațiile de încălzire locale	**Îmbunătățire a încălzirii la domiciliu cu accent pe combustibili alternativi**	Încălzirea rezidențială reprezintă 78% din consumul de energie, în vreme ce răcirea reprezintă doar circa 1%. Serviciul public de alimentare cu energie termică în România se realizează în sistem centralizat, prin centrale termice și centrale electrice de termoficare, care furnizează energie termică pentru un oraș, o zonă a orașului sau un cartier. Serviciul public se realizează prin intermediul infrastructurii tehnico-edilitare specifice, aparținând, de regulă, domeniului public sau privat al autorității administrației publice locale ori asociației de dezvoltare comunitară. Sistemul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) reprezintă ansamblul instalațiilor tehnologice, echipamentelor și construcțiilor, situate într-o zonă precis delimitată, legate printr-un proces tehnologic și funcțional comun, destinate producerii, transportului și distribuției energiei termice, prin rețele termice, pentru cel puțin 2 utilizatori. În ultimii 20 de ani, sistemul se confruntă cu debranșări masive ale consumatorilor, aceștia alegând soluții individuale de încălzire. Din totalul locuințelor, numai cca. 1,2 milioane sunt racordate la SACET-uri. O treime din locuințele României

				(aproape 2,5 mil) se încălzesc direct cu gaz natural, folosind centrale de apartament, dar și sobe cu randamente extrem de scăzute (cel puțin 250.000 de locuințe). Aproximativ 3,5 mil. locuințe folosesc combustibil solid –majoritatea lemne, dar și cărbune –arse în sobe cu randament foarte scăzut. Restul locuințelor sunt încălzite cu combustibili lichizi (păcură, motorină sau GPL) sau energie electrică.
7	**Mobilitate urbană și interconectivitate regională**	Poluare excesivă a zonelor urbane ca urmare a utilizării prioritare a transportului personal cu mașina, în defavoarea mijloacelor de transport ecologice	**Creșterea calității și atractivității transportului public de călători și a modurilor prietenoase cu mediul în vederea reducerii emisiilor poluante și a congestiei din orașe**	Mobilitatea urbană este slab dezvoltată în toată România, fiind afectată de subfinanțare, de organizarea și planificarea necorespunzătoare a sectorului și de slaba capacitate administrativă a autorităților publice și furnizorilor locali, precum și de calitatea slabă a planurilor de mobilitate urbană și a punerii în aplicare cu întârziere a proiectelor existente. Slaba planificare a mobilității urbane durabile generează poluare și congestie în orașe. Transporturile și industria sunt sectoarele cu cea mai mare pondere în consumul final de energie după cel rezidențial. În perioada 2014-2020 s-au făcut paşi importanţi în ceea ce priveşte mobilitatea urbană în regiune prin accesarea de fonduri prin POR 2014-2020 pentru mobilitate urbană, punându-se un accent deosebit pe dezvoltarea transportului public electric: tramvaie, troleibuze sau autobuze electrice, dar și pe transportul public alternativ – piste de biciclete și alei pietonale, pe baza planificării investiţiilor din Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă. În Regiunea Nord-Est calitatea transportului public rămâne problematică, aceasta neavând un sistem de transport public bine dezvoltat, cu valori limitate în termeni de linii de transport public, pasageri transportați, confort pentru călători. În Regiunea Nord-Est doar aproximativ jumătate din orașe au un sistem propriu de transport public urban de călători sau investesc în prezent pentru introducerea lui. În majoritatea orașelor, transportul public de pasageri se face cu autobuze şi/sau microbuze pe combustibili tradiționali (benzină sau motorină), aflate în proprietate privată sau publică. În Regiunea Nord-Est infrastructura

				pentru biciclete este slab dezvoltată. Va fi nevoie în primul rând extinderea infrastructurii pentru biciclete (inclusiv dotări aferente: parcări, sisteme închiriat biciclete, stații „self care", etc.). De asemenea, trebuie susținut în continuare procesul de pietonizare, mai ales a zonelor centrale, dar se resimte nevoia de a interveni și în zonele rezidențiale, pentru a crea legături cu zonele centrale și trasee integrate. Se vor finanța proiecte în baza Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă. Folosind o abordare bazată pe colaborarea voluntară dintre județe / municipii reședință de județ/orașe din Regiunea Nord-Est, se propune înființarea unei Asociații de Dezvoltare Intercomunitară Regională de Transport, cu rolul de a coordona dezvoltarea, implementarea și evaluarea politicii de transport de persoane și a mobilității la nivel regional. Un astfel de proiect vine să răspundă unei conectivități insuficiente între orașe și în zonele înconjurătoare acestora: Sistemul de transport public regional se va finanța în baza unui analize regionale cu privire la mobilitatea bunurilor și persoanelor. Prioritare vor fi rutele care leagă între ele aglomerările urbane în baza unei liste de proiecte.
8	**Regenerare urbană**	Existența a numeroase areale urbane degradate Obiectiv specific: O abordare verde pentru revitalizarea orașelor și a cartierelor lor	**Regândirea planificării spațiale a orașelor pentru creșterea calității vieții locuitorilor și reducerea poluării aerului este una din direcțiile de investiții stipulate de Agenda 2030**	Obiectivul strategic de dezvoltare 11: Orașe și comunități durabile, este reducerea impactului negativ pe cap de locuitor al mediului înconjurător, prin acordarea unei atenții speciale calității aerului, asigurarea accesului universal la spații verzi și publice sigure, inclusive și accesibile. Viziunea Uniunii Europene consideră soluțiile verzi drept măsuri sustenabile: și este exprimată în politici și strategii promovate de Uniunea Europeană: Strategia pentru Infrastructuri Verzi, Strategia Uniunii Europene pentru Biodiversitate 2020. Fiecare oraş are porțiuni de teren slab utilizate/degradate/abandonate sau zone urbane neamenajate, majoritatea dintre acestea fiind adesea rezultatul schimbărilor la nivelul creșterii urbane și gradului de productivitate. Spațiile verzi fac parte din rețeaua de bază a comunității și sunt utilizate de toți cetățenii, indiferent de statutul lor

				economic. Refacerea acestora are ca obiectiv creșterea gradului de atractivitate, se înscrie în procesul general de regenerare urbană, și presupune renovarea, în paralel, a ansamblurilor rezidenţiale vechi sau a celor istorice şi refacerea infrastructurii, ca o condiţie esenţială a creşterii calităţii vieţii populaţiei. În ceea ce privește suprafața spațiilor verzi în interiorul oraşelor, legislaţia în vigoare recomandă un minimum de 26 m^2/locuitor de spaţiu verde. În prezent, în Regiunea Vest suprafaţa medie a spaţiilor verzi este sub media națională și mult sub media europeană. Suprafaţa spaţiului verde în mediul urban este încă redusă și slab amenajată.
9	**Accesibilitate a regională la rețeauaTEN-T**	Infrastructura rutieră regională este încă într-o stare generală insuficient conectatăla rețeaua TEN-T	**Crearea unui sistem de transport modern care să răspundă nevoilor de dezvoltare economică și adecvată nevoilor unei societăți mobile, prin creșterea conectivității și accesibilității în / și din Regiunea Nord-Est**	O infrastructură de transport modernă și eficientă creează condiții favorabile creșterii atractivității investiționale a regiunii și permite diseminarea spațială a beneficiilor legate de dezvoltarea socio-economică continuă. În ciuda resurselor finaciare considerabile alocate, rețeaua rutieră din România este una dintre cele mai puțin dezvoltate din UE. Conectivitatea în interiorul Regiunii Nord-Est, în special între zonele urbane, rămâne destul de scăzută. Proiectele prioritare referitoare la infrastructura de transport propuse la nivel regional vor aduce îmbunătăţiri semnificative în domeniul accesibilităţii şi deschiderii accesului inclusiv pentru zone izolate ale regiunii la centrele de dezvoltare. Investiţiile strategice în reconfigurarea infrastructurii de transport, din zona marilor orașe care să contribuie semnificativ la decongestionarea traficului pe arterele prinicipale, vor avea efect direct asupra îmbunătățirea traficului interurban, între orașe și zona lor funcțională, contribuind la creșterea accesibilității regionale. Un aspect important legat de proiectele de transport este siguranţa circulației. Creşterea numărului persoanelor rănite şi decedate în accidente rutiere este cauzată atât de expansiunea rapidă în ultimii ani a utilizării autoturismelor, dar și de calitatea drumurilor. În Regiunea Nord-Est, se înregistrează una din cele mai ridicată valoare de la nivelul regiunilor din România cu

				privire la numărul de victime din accidente rutiere. O atenție deosebită se va acorda proiectelor care au rolul de a decongestiona traficul și de a reduce blocajele, precum și de a asigura conexiunile directe necesare la treceri de frontieră, aeroporturi, terminale de marfă, centre logistice, alte zone de activitate economică sau care asigură completarea rețelei prin asigurarea conectivității unor moduri diferite de transport. Se va organiza un apel necompetitiv, pe baza prioritizării la nivel de CDR și validării cu Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, prioritare fiind proiectele pregătite cu ajutorul POAT 2014-2020.
10	**Educație**	Accesul la o educație de calitate este inegal, iar dobândirea competențelor de bază și digitale este încă limitată	**Îmbunătățire a accesului la servicii de calitate în educație și dezvoltarea în permanență la nivel regional a aptitudinilor / competențelo r populației ca urmare a schimbării tiparelor economice**	Față de UE în România există o slabă performanță a sistemului de învățământ și de formare și cheltuielile pentru educație sunt cele mai mici din UE. Participarea redusă la învățământul preșcolar împiedică dezvoltarea competențelor cognitive și sociale. Rata de părăsire timpurie a școlii rămâne ridicată, iar nivelurile de instruire în ceea ce privește competențele de bază sunt scăzute și nu se îmbunătățesc. Calitatea învățământului superior și a educației și formării profesionale, precum și relevanța pe piața forței de muncă a acestora se confruntă cu provocări, iar accesul adulților la educație este limitat. Regiunea Nord-Est nu este economic sustenabilă cu valorile prezente ale participării în educaţie, în special la nivelul indicatorilor de participare în învăţământul secundar superior și în învăţământul terţiar. Se înregistrează întârzieri în ceea ce privește modernizarea rețelei de școli. În perioada 2011-2017 a avut loc o reducere a numărului total de unităţi de învăţământ O scădere semnificativă s-a înregistrat în cadrul unităților de învățământ antepreșcolar și preșcolar. La nivelul Regiunii Nord-Est se constată o distribuție inegală a școlilor la nivel județean, județul Timiș ocupând primul loc, ca infrastructura educațională, la toate categoriile de învaţamant. Regiunea Nord-Est a înregistrat o scădere a unităților școlare în anul 2018 față de 2007, conform datelor disponibile pe INS. Numărul

				unităților de învățământ a fost redus pentru toate ciclurile de învățământ în special în învățământul preșcolar. În privința infrastructurii, se observă creșterea cu 17,01% a sălilor de clasă și cu 18% a laboratoarelor în 2018 față de 2007, respectiv scăderea numărului de săli de gimnastică cu 8%. Evaluările de impact ale POR privind infrastructura educațională confirmă importanța investițiilor și modernizarea infrastructurii de educație pentru a asigura sustenabilitatea din perspectiva cererii reale previzionate pe termen lung. Sunt necesare noi strategii pentru a se asigura că toate persoanele considerate în deplină sănătate dobândesc până la împlinirea vârstei de 18 ani un set semnificativ de aptitudini profesionale, tehnice sau academice. Aceste investiții în infrastructură, împreună cu alte măsuri de stimulare a retenției în sistem, conduc și la reducerea abandonului școlar prin crearea unui mediu atractiv pentru copii. Cu toate că pe perioada 2014-2020, în Regiunea Nord-Est pe POR au fost depuse proiecte pentru 129 unități școlare, din care 39 de creșe și grădinițe, 59 de școli din învățământul primar și gimnazial, 25 licee și licee tehnologice și 6 universități, de care au beneficiat circa 50.000 elevi din 47 de localități ale regiunii, din care 27 situate în mediul urban, necesitatea investițiilor în infrastructură pentru asigurarea accesului la servicii de calitate este în continuare foarte mare. În cele două perioade de programare (2007-2013 și 2014-2020) numărul total al unităților de infrastructură școlară care au beneficiat/vor beneficia de sprijin nerambursabil reprezintă aproximativ o treime din numărul total al unităților din Regiunea Nord-Est.
11	**Turism**	Lipsa unei identități turistice regionale	**Identificarea nișelor de turism și formularea unei oferte turistice agregate în Regiunea Nord-Est**	Din punct de vedere al resurselor turistice şi a tipurilor de turism practicate, Regiunea Nord-Est se caracterizează prin varietate şi omogenitate. În Regiunea Nord-Est există un potenţial de a dezvolta și susține produsele tradiționale, dintre care unele pot fi organizate şi comercializate în mod integrat - una dintre nișele cu potențial mare de dezvoltare este turismul gastronomic și enologic, turismul de aventură. Oferta

				din Regiunea Nord-Est trebuie să se adreseze cu precădere unuia dintre cei mai importanţi clienţi -familia, un segment în creștere în termeni de durată a sejurului și a volumului încasărilor. Sectorul turismului trebuie să fie dezvoltat în acelaşi timp cu sectorul infrastructurii, în special, de transporturi, deoarece accesibilitatea spre anumite obiective sau zone turistice este vitală pentru atragerea fluxurilor de turişti şi implicit punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic. Regiunea Nord-Est este puțin și slab valorificată în ceea ce privesc elementele de patrimoniu cultural sau natural, care să genereze fluxuri turistice importante. Cu toate acestea, există premise pentru dezvoltarea turistică în toate formele, prin punerea în valoare și integrarea mai multor elemente de patrimoniu cu mediul natural, dar și prin asocierea cu servicii turistice. Investițiile în patrimoniul natural, alături de cele în patrimoniul cultural antropic cu potențial turistic și integrarea lor în circuite turistice pot aduce plus valoare regiunii din punct de vedere turistic. Pentru extinderea sejurului turistic în orașe, alături de dezvoltarea unui portofoliu de evenimente este importantă și punerea în valoare în orașe a principalelor elemente de patrimoniu cultural antropic care pot atrage turiști, împreună cu investiții în creșterea calității spațiilor publice. Se va finanța în baza unei strategii integrate. Se are în vedere dezvoltarea unui proiect fanion la nivel regional. Se vor finanța prin apeluri necompetitive taberele și infrastructurile și serviciile de turism pregătite prin POAT 2014-2020.
12	**Cultură**	Slaba capacitate de a valorifica economic și social cultura	**Promovarea culturii în toate domeniile din regiune şi oferirea unei game largi de facilităţi de petrecere a timpului liber**	Sunt considerate activități culturale toate tipurile de activități bazate pe valori culturale și/sau pe expresii artistice, incluzând activități orientate sau nu către piață, cu caracter comercial sau nu și realizate de orice tip de producător sau de structură (de individ, grup de amatori sau de profesioniști, organizații, societăți comerciale, instituții publice). Și în mediul urban şi în cel rural există o criză de spaţii în care cetăţenii să îşi poată petrece timpul

				liber. Fie că este vorba de parcuri, terenuri de sport, piețe, zone pietonale, spații de agrement (ștranduri, parcuri, grădină botanică, grădină zoologică, etc.), acestea au un rol important în creşterea calităţii vieţii locuitorilor. De asemenea, există posibilităţi reduse în special în oraşele mici de a participa la evenimente culturale. Punerea în valoare a patrimoniului cultural antropic cu potențial turistic din regiune, poate întări identitatea regiunii, contribui la creșterea coeziunii teritoriale și poate fi o sursă importantă pentru dezvoltarea unor evenimente culturale, mai ales că Regiunea Nord-Est deține un patrimoniu cultural antropic unic caracterizat prin diversitate. Cu toate că au fost realizate investiții pentru conservarea și punerea sa în valoare și în perioadele anterioare de finanțare, nevoia de investiții este mare, pentru că majoritatea sunt în stare de degradare și nu sunt integrate în circuite turistice. Crearea unor muzee/centre expoziționale moderne, interactive, adresate tuturor categoriilor sociale și grupurilor de vârstă și reabilitarea celor existente ar aduce beneficii vieții culturale prin diversitate și ar contribui la întărirea rolului cultural al regiunii.
13	**Aspectele de mediu din perspectiva Programului Operaţional Regional Nord-Est 2021-2027**		Proiectele finanţate prin POR au potenţialul de a contribui la îmbunătăţirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluţii care să permită reducerea amprentei ecologice a componentei antropice. Adoptarea unor soluţii compatibile cu principiile infrastructurii verzi contribuie totodată la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale comunităţilor locale, prin asigurarea menţinerii condiţiilor ecologice optime. Aceste soluţii includ: • Reducerea impactului asupra ariilor protejate şi menţinerea / refacerea conectivităţii coridoarelor ecologice; • Extinderea coridoarelor ecologice în mediul urban; • Măsuri de identificare şi protejare a animalelor sălbatice ce se adăpostesc în clădirile supuse reabilitării; • Implementarea în mediul urban de soluţii tip acoperiş verde, pereţi verzi sau grădini urbane; • Îmbunătăţirea condiţiilor de habitat pentru speciile de faună sălbatică din mediul urban (ex: adăposturi artificiale pentru lilieci şi păsări, amenajarea spaţiilor verzi în scopul susţinerii unor specii protejate sau polenizatori). Proiectele de reabilitare / modernizare / extindere a infrastructurilor de transport finanţate prin POR vor identifica toate presiunile existente şi potenţialele ameninţări asupra infrastructurii verzi şi vor include	

		măsuri pentru reducerea / evitarea impacturilor semnificative. O atenţie importantă va fi acordată refacerii conectivităţii ecologice în zona coridoarelor ecologice. Proiectarea măsurilor de menţinere/refacere a conectivităţii ecologice, pentru fiecare proiect finanţat prin POR, se va realiza într-o maniera integrată ţinând cont de impactul cumulat cu alte presiuni şi ameninţări din zona de implementare a proiectelor, precum şi de contribuţia schimbărilor climatice. Măsurile de evitare a fragmentării şi/sau de defragmentare trebuie să fie eficiente la nivelul coridorului ecologic şi nu doar la nivelul zonei de proiect.

Tab. 4

Strategia programului are rolul de a sprijini obiectivele de politică asumate la nivel de UE prin intermediul unor tipuri de investiții care sa contribuie la competitivitatea regională, inovare și digitalizare, eficiență energetică, mobilitate și conectivitate.

4.2 Axe prioritare și obiectivele specifice ale Strategiei de dezvoltare regională

Prioritățile, obiectivele specifice și masurile sunt corelate cu obiectivele de politică ale politicii de coeziune, respectiv politica agricola comuna, pentru perioada de programare 2021-2027.

Ca urmare a analizei parteneriale realizate la nivelul Regiunii Nord-Est, pentru perioada 2021–2027, la nivelul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Nord-Est au fost identificate următoarele priorități, care corespund tuturor celor 5 obiective de politică:

Nr. Crt.	Obiective de politică	OP	Prioritatea	Măsuri
1	**O Europă mai inteligentă** (prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente)	OP1	*1. Dezvoltarea unei economii competitive*	1.1 Stimularea capacitatilor de inovare-cercetare si promovarea adoptarii tehnologiilor avansate 1.1.1 Dezvoltarea inovarii si promovarea transferului tehnologic 1.1.2 Sprijinirea cercetarii private si publice pentru dezvoltarea si fructificarea de soluții integrate 1.2 Sprijinirea înființarii de noi firme, competitive si sustenabile, in domenii de interes local si regional 1.2.1 Sprijinirea tinerilor antreprenori și cresterea accesului firmelor înființate la servicii noi, de calitate 1.3 Imbunatațirea competitivitații firmelor prin cresterea productivitații in domenii cu valoare adaugată 1.3.1 Dezvoltarea domeniilor competitive, sistemelor productive integrate si internaționalizarea acestora

	Politica agricola comuna Politica de coeziune OP 5 „O Europa mai aproape de cetateni prin promovarea dezvoltarii durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă si a inițiativelor locale”	OP5		1.4 Imbunatatirea competitivitații prin cresterea accesului la serviciile tehnologiei informației și comunicațiilor. 1.4.1 Folosirea avantajelor tehnologiei informației și comunicațiilor în economie. 1.5 Creșterea competitivitații și sustenabilitații industriilor culturale si creative. 1.5.1 Sprijin acordat pentru dezvoltarea și promovarea industriilor culturale și creative. 1.6 Creșterea competitivitații economice in mediul rural. 1.6.1 Sprijinirea si dezvoltarea activitaților economice alternative in mediul rural 1.7 Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent 1.7.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism și de agrement aferenta, promovarea potențialului turistic
2	**O Europă mai socială** (prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale)	OP4	***2. Dezvoltarea capitalului uman***	2.1 Cresterea ocuparii în rândul grupurilor vulnerabile și a tinerilor 2.1.1 Sprijinirea integrării pe piața muncii a grupurilor vulnerabile și a tinerilor NEET 2.2 Imbunatațirea accesului și participarii la educație și formare de calitate 2.2.1 Cresterea participării la un învațamant de calitate, modern, corelat la cerințele pieții muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente. 2.3 Cresterea accesului la un act si sistem medical de calitate, eficient, modern 2.3.1 Extinderea si diversificarea serviciilor de sănatate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente 2.4 Combaterea săraciei și promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin 2.4.1 Sprijin adresat pentru integrarea socială și economică a comunitaților marginalizate și defavorizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii.

3	**O Europă mai verde (**mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor)	OP2	**3. Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor**	3.1 Sprijinirea si promovarea eficienței energetice 3.1.1 Cresterea eficientei energetice și a utilizării energiei din resurse regenerabile în sectorul rezidențial, infrastructura publică și firme 3.2 Promovarea managementului durabil al apei 3.2.1 Dezvoltarea integrata a sistemelor de apă și apa uzată 3.3 Promovarea tranziției către economia circulara 3.3.1 Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deșeurilor și stimularea economiei circulare 3.4 Promovarea adaptării la schimbările 3.4.1 Adaptarea la schimbarile climatice, managementul riscurilor legate de clima si reducerea poluării 3.5 Imbunătatirea protectiei și conservarii biodiversitații și reducerea poluarii 3.5.1 Prezervarea biodiversitații și dezvoltarea infrastructurii verzi.
4	**O Europă mai conectată** (prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale) **OP1+OP2+OP3+OP4+OP5**	OP3	***4. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, inteligente, reziliente si durabile*** ***5. Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor***	4.1 Creșterea accesibilității, conectivitații și siguranței prin realizarea de investiții in infrastructura de transport 4.1.1 Dezvoltarea infrastructurii de transport feroviara, aeriană și rutieră 4.2 Imbunatătirea accesului la infrastructura de comunicații de mare viteza 4.2.1 Dezvoltarea infrastructurii de comunicații, în special în zonele rurale și comunitațiile izolate 4.3 Reducerea emisiilor de carbon prin realizarea și implementarea planurilor de mobilitate urbana 4.3.1 Mobilitate urbană durabila 4.4 Asigurarea condițiilor de dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investiții în infrastructura locala 4.4.1 Dezvoltarea durabila a zonelor urbane functionale 4.4.2 Sprijin pentru revitalizarea si regenerarea orașelor mici si mijlocii cu functiuni socioeconomice reduse 4.5 Asigurarea condițiilor de dezvoltare în mediul rural, prin realizarea de investiții în

	Politica agricola comuna			infrastructura locala 4.5.1 Dezvoltare spațiului rural, inclusiv integrarea functională cu zonele urbane
	Axa prioritară 5 - Asistență tehnică, nu corespunde unui obiectiv de politică, dar are rolul de a susține sistemul de management și control instituit pentru gestionarea programului, pentru acțiuni de spijinire a beneficiarilor pentru pregătirea portofoliului de proiecte, măsuri de informare și publicitate, analize, studii, analize, evaluări.			

Tab. 5

Conform Planului de dezvoltare regională pentru 2021-2027 a regiunii Nord-Est, cadrul instituțional propus pentru perioada de programare 2021-2027 are la bază lecțiile învățate, o descentralizare a implementării şi apropierea de beneficiari, cu scopul de a crește leadership-ul în implementarea fondurilor europene.

Trebuie continuată identificarea unor instrumente de finanțare, în zona transferului tehnologic, adaptate nevoilor IMM-urilor. POR 2014-2020 a fost singurul PO care a finanţat investiţii referitoare la îmbunătăţirea competitivităţii IMM.

Beneficiarii proiectelor de eficiență energetică trebuie să se concentreze asupra operațiunilor cu valoare adăugată și să fie informați despre cele mai bune practici în domeniu.

De asemenea, asociațiile de locatari trebuie să fie implicate mai mult în inițierea, pregătirea și implementarea proiectului. Intervențiile de dezvoltare urbană integrată trebuie să urmărească componența de creștere a calității vieții locuitorilor spațiului urban.

Restaurarea obiectivelor de patrimoniu pe termen mediu și lung, cu un set de politici coerente și susținute la nivel central și local, va determina dezvoltarea și diversificarea economiilor locale.

Pentru localitățile de dimensiuni mai mici, integrarea obiectivelor finanțate prin POR în circuite turistice regionale / naționale, poate reprezenta motorul revigorării economice cu real impact asupra nivelului de trai al comunităților.

În aproprierea localităților interesate de investiții în zona de turism și patrimoniu, au fost identificate ca necesare și investiții în infrastructura. Atât dezvoltarea și modernizarea drumurilor județene, inclusiv a centurilor ocolitoare, cât și accesul la coridoarele TEN-T și, implicit la orașe și municipii, au condus la beneficii economice importante și au în continuare o relevanță mare și foarte mare pentru beneficiari.

În ceea ce privește nivelul de integrare și coerență internă a investițiilor finanțate în domeniul turismului, pentru sustenabilitatea investițiilor și complementaritatea cu alte inițiative locale, se vor avea în vedere intervenții la nivel de drumuri județene sau ocolitoare ale orașelor principale din aproprierea resursei turistice, reabilitarea patrimoniului cultural și investiții private în structuri de primire turistică.

Se pot identifica intervenții diferite, de la servicii de bază (servicii de sănătate adresate cetățenilor și turiștilor), la mobilitate sustenabilă, recalificarea clădirilor istorice, pe lângă investițiile operatorilor privați (pe structurile de primire, serviciile turistice, SPA și serviciile comerciale).

În domeniul educației, un anumit număr de preșcolari, elevi și studenți vor învăța în clădiri renovate, care asigură confort și stare de bine absente anterior, și vor beneficia de dotări suplimentare. Acestea vor avea efect asupra participării școlare și universitare (vor

contribui la reducerea abandonului școlar/universitar), dar și asupra rezultatelor învățării. Interesul beneficiarilor față de învățământul profesional și tehnic (în general) este crescut.

Deși POR 2014-2020 a fost orientat pe domenii/sectoare distincte (eficiența energetică, educație, sănătate, competitivitate, etc), obiectivele sale de intervenție deși abordate individual au rezultate complementare.

Pentru urmărirea dezvoltării integrate a Regiunii Nord-Est, ar fi necesară corelarea rezultatelor cu celelalte programe și surse de finanțare. Axele prioritare ale POR 2014-2020 au fost fragmentate (14 axe prioritare + 1 asistență tehnică), ceea ce a însemnat o rigiditate a opțiunilor de a dezvolta proiecte. De asemenea ghidurile specifice elaborate pe fiecare prioritate de investiție/ obiectiv specific au avut caracteristici diferite și derogări de la ghidul general, aducând un risc al apariției erorilor în cadrul proiectelor pentru beneficiarii care implementează mai multe proiecte din mai multe priorități de investiție, cum sunt UAT-urile.

Implicarea timpurie a administrațiilor publice locale și a mediului de afaceri în vederea stabilirii noilor priorități, respectiv participarea acestora în pregătirea noilor ghiduri, poate crea o imagine de ansamblu din punct de vedere strategic asupra Regiunii Nord-Est.

Sistemul de management și control pentru POR Nord-Est 2021-2027

Pornind de la prevederile legislației în vigoare: Legea 315/2004 privind dezvoltarea regională în România și HG 1115/2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului Regional de Dezvoltare cu completările ulterioare, principalele instituții la nivel regional sunt:

- Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR) Vest cu rol de asumare și decizie, care conform Art. 7 din legea 315/2004 analizează și aprobă strategia și programele de dezvoltare regională, având competența de a asuma în numele regiunii aceste programe și de a verifica și analiza implementarea lor. CDR este format din reprezentanții administrației locale, președinții consiliilor județene, primarii municipiilor reședință de județ, câte un reprezentant al primarilor de orașe și unul al primarilor de comune din fiecare județ al regiunii.
- Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Nord-Est care conform legii este un organism non-guvernamental, nonprofit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, care funcționează în domeniul dezvoltării regionale și care va îndeplini, în perioada 2021-2027, rolul de autoritate de management pentru Programul Operațional Regional.
- Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (CRP) Nord-Est, organism consultativ care reunește și implică în procesul de planificare principalii actori cheie din regiune într-un cadru larg partenerial, și care participă la elaborarea și avizarea Planului de Dezvoltare Regională (PDR) Nord-Est - document care fundamentează POR Vest pentru perioada 2021-2027.
- Consorțiul Regional de Inovare Regiunea Nord-Est (CRI) este structura consultativă implicată în procesul de actualizare și monitorizare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă, de avizare a Documentului Cadru Regional, precum și de analiză și prioritizare a propunerilor de proiecte aferente entităților regionale de inovare și transfer tehnologic.

Acest sistem asigură implicarea și reprezentativitatea principalilor actori din regiune în procesul de elaborare, implementare și control al Programului Operațional Regional, având o îndelungată colaborare de mai bine de 20 de ani, asigurând echilibrul structurilor locale și regionale fiind un organism bine închegat. Mai mult de atât, sistemul decizional se bazează

într-o măsură mai mare pe un sistem de reguli/proceduri profesionale și într-o măsură mai mică pe decizii administrative care pot fi uneori subiective.

Implementarea, monitorizarea și evaluarea POR Nord-Est 2021-2027 vor fi realizate cu sprijinul viitorului Comitet de Monitorizare al POR (CM POR) Nord-Est. Comitetul va avea 24 membri, reprezentând la paritate administrația publică locală, respectiv mediul academic, de afaceri și societatea civilă. Astfel jumătate din membri vor fi reprezentanți ai celor 4 consilii județene și a celor 4 primării ale municipiilor reședință de județ și a 4 primării de orașe, câte unul din fiecare județ. Cealaltă jumătate va fi formată din reprezentanți ai celor mai active și relevante firme din regiune, universități, ONG-uri care activează în domeniile de interes ale POR. Criteriile și procesul de selecție ale acestora vor fi realizate ulterior aprobării POR Nord-Est 2021-2027.

Având în vedere că, în conformitate cu prevederile Regulamentului comun, Comitetele de Monitorizare se pot constitui doar după aprobarea de către Comisia Europeană a Programelor Operaționale Regionale, propunem pregătirea și constituirea acestora în două etape, pentru a asigura cadrul și continuitatea funcțiilor privind programarea și monitorizarea la nivel regional. Astfel,

- ✓ într-o primă etapă, s-a propus constituirea la nivelul Regiunii Nord-Est a unui Comitet Strategic de Programare Regională, care să sprijine procesul de identificare a nevoilor de dezvoltare și de prioritizare a investițiilor care urmează a fi incluse în Programele Operaționale Regionale.
- ✓ într-o etapă ulterioară, Comitetul Strategic de Programare Regională va sta la baza formării Comitetului de Monitorizare, prin preluarea membrilor, fie în calitate de membrii cu drept de vot, fie în calitate de membrii observatori. Acestor membrii de la nivel regional, li se vor adăuga ca și membrii cu drept de vot reprezentanți ai autorităților de la nivel național, cu care Programele Operaționale Regionale trebuie să se coreleze și coordoneze.

Capacitatea administrativă

–Sunt avute în vedere atât măsuri pentru sistemul de management și control, pentru întărirea capacității administrative a Agenției pentru Dezvoltare Regională Nord-Est in calitate de autoritate de management, cât și măsuri de capacitate administrativă la nivelul principalilor beneficiari pentru creșterea capacității de implementare a proiectelor. În cadrul fiecărei axe sunt propuse acțiuni legatede creșterea capacității în ceea ce privește pregătirea și implementarea proiectelor.

Metodologia de alocare financiară la nivelul POR 2021-2027

Alocarea prevăzută pentru regiunea Nord-Est se încadrează și respectă constrângerile financiare impuse prin regulamentul privind dispozițiile comune. Cu privire la alocările financiare propuse în interiorul programului, acestea țin cont de nevoile de dezvoltare identificate la nivel de sector și axă prioritară și au în vedere criterii de prioritizare precum: populația, bugetul de investiții, capacitatea de cofinanțare, nevoia de finanțare și experiența perioadelor anterioare, portofoliul de proiecte pregătit din POAT 2014-2020.

Abordarea privind dezvoltarea urbană

Programul Operațional Regional este un program eminamente adresat mediului urban, chiar dacă în anumite apeluri de proiecte orașele sunt în competiție pentru obținerea finanțării cu zone rurale.

În POR Nord-Est se va gândi un sistem adaptat specificului regiunii care să aibă în vedere translatarea principiilor coeziunii la nivel regional, date fiind actualele disparități intra-regionale. Se are în vedere construirea unui sistem care să pună în valoare următorii indicatori: nevoia de dezvoltare, capacitatea financiară reală, populația, specificitatea arealului asupra căruia se intervine. Acest mecanism de implementare va fi determinat atât de analizele bazate pe indicatori socio- economici, dar și prin consultări parteneriale ale mediului socio-economic.

Detaliile mecanismului de alocare bugetară urmează a fi stabilit și validat la nivelul regiunii.

4.3 Parteneriate

În Regiunea Nord-Est structurile parteneriale sunt constituite în conformitate cu prevederile Legii 315/2004, cu modificările ulterioare. De asemenea, se iau în considerare:

• Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CDR) al Regiunii de Dezvoltare Nord-Est;

• Regulamentul- cadru privind organizarea și funcționarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (CRP) 2021-2027;

• Regulament privind organizarea şi funcţionarea Consorțiului Regional de Inovare (CRI) în Regiunea Nord-Est.

Astfel, relații parteneriale se stabilesc la nivelul:

• Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CDR)

• Comitetului Regional pentru elaborarea PDR (CRP)

• Consorțiului Regional de Inovare (CRI)

Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR) este organismul regional deliberativ, fără personalitate juridică, care este constituit şi funcţionează pe principii parteneriale la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, în scopul coordonarii activităţilor de elaborare şi monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională.

Comitetul Regional pentru elaborarea PDR 2021-2027 (CRP) are rol consultativ, reprezentând cadrul larg partenerial al CDR pentru elaborarea şi avizarea PDR și are în componența sa ca membri titulari sau supleanți, reprezentanți, la nivel decizional, ai ADR, ai compartimentelor de dezvoltare rurală județene ale Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale precum şi ai altor servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, reprezentanți ai instituției prefectului , consiliilor judeţene, consiliilor locale, ai societăţii civile, precum şi reprezentanţi ai altor organizaţii cu activitate relevantă la nivel regional în diverse domenii specifice. CRP este coordonat de ADR Nord-Est care asigură și secretariatul acestuia.

Componența structurilor parteneriale prevăzute în Regulamentul Cadru al Comitetelor Regionale sunt:

- Grupurile tematice regionale (GTR)
- Grupurile de lucru subregionale (GLSR)

Grupurile tematice regionale (GTR) stabilite la nivelul Regiunii Nord-Est sunt cu structura corelată cu obiectivele de politică (OP) de la nivel european pentru perioada 2021-2027:

- Competitivitate, inovare și transfer tehnologic, digitalizare (OP1);
- Mediu și schimbări climatice, eficiență energetică, mobilitate (OP2);
- Infrastructura regională de transport (OP3);
- Educație, ocuparea forței de muncă, sănătate, servicii sociale (OP4);
- Turism, cultură, patrimoniu cultural (OP5);
- Administrație și bună guvernare.

Grupurile de lucru subregionale (GLSR) sunt organizate la nivel județean, organizate în funcție de prioritățile regionale de dezvoltare. Atribuțiile grupurilor tematice regionale și grupurilor de lucru subregionale sunt de a examina analizele economice și sociale și problemele majore identificate la nivel județean, obiectivele de dezvoltare stabilite și strategia pentru realizarea acestora. Acestea contribuie la realizarea documentelor necesare elaborării PDR și formulează recomandări și propuneri care sunt transmise CRP.

Parteneriatul regional este compus din membrii titulari și membri supleanți, reprezentanți ai ADR Nord-Est astfel:

- Consilii județene și Primării de municipii și orașe;
- Servicii și instituții județene publice (Agenții pentru ocuparea forței de muncă, pentru protecția mediului, direcții de asistență socială, direcții de cultură);
- Inspectorate școlare, Universități, licee, institute de cercetare;
- Camere de comerț și industrie, întreprinderi mari;
- Direcții regionale de drumuri și poduri, căi ferate, aeroporturi;
- Grupuri de acțiune locală (GAL-uri), organizații de cooperare transfrontalieră, dezvoltarea turismului;
- Organizații culturale.O altă structură partenerială inițiată la nivelul Regiuni Nord-Est este Consorțiul Regional de Inovare, constituit în conformitate cu prevederile din Metodologia pentru elaborarea Documentului Cadru pentru Strategia de Cercetare și Inovare Regională pentru Specializare Inteligentă, emis de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP).

Membri titulari sau supleanţi, la nivel decizional, de la:

- ✓ ADR Nord-Est
- ✓ Consilii județene / prefecturi / municipii / orașe
- ✓ Direcţia Regională de Statistică Regiunea Nord-Est
- ✓ Grupurilor tematice regionale (GTR)
- ✓ Grupurilor de lucru subregionale (GLSR)
- ✓ Universităţi
- ✓ Mediului de afaceri
- ✓ Patronate / sindicate
- ✓ Societate civilă
- ✓ Alte instituţii şi organizaţii cu reprezentare in Regiunea Nord-Est

Comitetul Regional de Planificare este o structură cu rol consultativ, reprezentând cadrul larg partenerial al Consiliului pentru Dezvoltare Regională Nord - Est (CDR Nord-Est) implicat in elaborarea şi avizarea Planului pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Nord-Est.

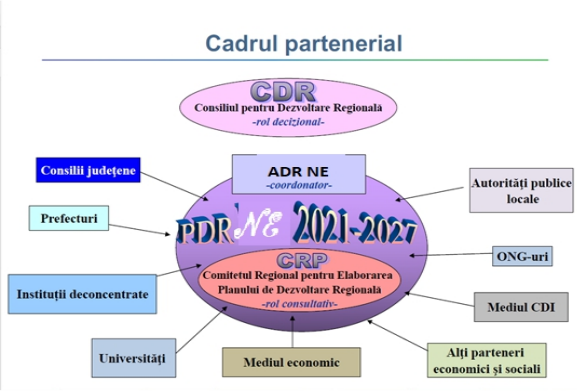

Fig. 12

Rolul principal al Consorțiului Regional de Inovare al Regiunii Nord-Est este de a coordona elaborarea și implementarea Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă VEST (RIS3), de a aviza rapoartele de implementare, monitorizare și evaluare și de a aviza portofoliul de proiecte prioritare.

Componența structurii parteneriale este prevăzută în Regulamentul privind organizarea și Funcționarea Consorțiului Regional de Inovare în Regiunea Nord-Est și este format din reprezentanții următoarelor categorii de instituții/entități/organizații:

- Instituții de învățământ superior de stat acreditate și structuri de cercetare-dezvoltare ale acestora;
- Institute de cercetare – dezvoltare, care operează (au sediul central sau filiala cu personalitate juridică) în Regiunea Nord-Est;
- Institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare din subordinea Academiei Române sau a academiilor de ramură;
- Alte institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare, organizate ca instituții publice ori de drept public;
- Alte instituții publice sau de drept public care au ca obiect de activitate şi cercetarea-dezvoltarea ori structuri ale acestora legal constituite;
- Institute sau centre de cercetare-dezvoltare fără scop patrimonial, recunoscute de utilitate publică;
- Alte institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare, organizate ca persoane juridice de drept privat, fără scop patrimonial;
- Entități de management ale clusterelor; -Entități de transfer tehnologic acreditate; -Agenți economici care au activitate de CDI.

Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Nord-Est funcționează ca Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional 2021-2027 în Regiunea Nord-Est și a elaborat prima versiune a programului, care a fost transmisă Comisiei Europene. Urmează primele negocieri.

Regiunea Nord-Est are șansa de a elabora și negocia direct cu reprezentanții Comisiei propriul program operațional regional pentru perioada 2021-2027 odată cu descentralizarea managementului fondurilor europene pentru dezvoltare regională. POR Nord-Est 2021-2027 va reprezenta *principalul instrument de finanțare din fonduri europene disponibil la nivel regional pentru zona urbană* în următoarea perioadă de programare, în care resursele financiare alocate Regiunii Nord-Est vor depăși valoarea de 1 miliard de euro**.**

După aprobarea finală a programului de către Comisia Europeană (care estimăm că va avea loc anul viitor), ADR Nord-Est va stabili calendarul lansărilor de apeluri de proiecte și va elabora ghidul solicitantului pentru fiecare componentă. Agenția va stabili practic la nivel regional condițiile specifice de finanțare a proiectelor.

Documentele pentru perioada de programare 2021-2027 sunt elaborate cu respectarea regulamentelor europene și a celor 5 obiective de politică prevăzute de acestea: *O Europă mai inteligentă, O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon, O Europă mai conectată, O Europă mai socială și O Europă mai aproape de cetățeni.*

La elaborarea programului s-au avut în vedere totodată și documentele strategice regionale aflate în consultare publică: *Planul pentru Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Nord-Est* și *Strategia pentru Specializare Inteligentă (RIS3 Nord-Est) 2021-2027.*

În perioada de programare 2021-2027, finanțările vor fi orientate atât spre investiții cu o tipologie cunoscută, cât și spre tipologii noi de proiecte. Astfel, vor continua investițiile în *mobilitatea urbană și transportul public, amenajarea spațiilor verzi și regenerare urbană,* investițiile în *eficientizarea termică a clădirilor publice și rezidențiale, dezvoltarea turismului cultural și natural, realizarea unor trasee turistice, precum și în domeniul infrastructurii educaționale*. De asemenea, se vor finanța și *proiecte strategice de modernizare a drumurilor județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă la rețeaua TEN-T.*

Un element de noutate îl reprezintă *componenta "Smart City",* prin care vor fi finanțate *investiții privind digitalizarea administrației publice locale* și a altor *investiții specifice "orașelor inteligente", din varii domenii - mobilitate urbană, iluminat, clădiri publice, utilități edilitare, spații deschise, aplicații on-line etc.*

Mediul de afaceri va beneficia în continuare de investiții prin *Programul Operațional Regional 2021-2027*, acestea fiind orientate către cele șase domenii de specializare inteligentă identificate în **Strategia pentru Specializare Inteligentă (**RIS3 Nord-Est**) 2021-2027 -** *Agricultură și industrie alimentară; Eficiență energetică și construcții (clădiri) sustenabile; Digitalizare, industrializare, inclusiv Industry 4.0; Industria manufacturieră și prelucrătoare; Industriile culturale și creative; Sănătatea și calitatea vieții.*

Vor fi sprijinite proiectele care vizează *digitalizarea, cercetarea, transferul tehnologic, inovarea, precum și competitivitatea economică* în aceste domenii.

În funcție de rezultatul negocierilor, dar și de propunerile venite din partea entităților interesate, *Programul Operațional Regional 2021-2027 Regiunea Nord-Est* poate suferi îmbunătățiri și actualizări.

În așteptarea aprobării finale a programului, colaborăm îndeaproape cu unitățile administrativ-teritoriale, pe care ne dorim să le sprijinim în identificarea și pregătirea de proiecte care să genereze un impact pozitiv real asupra dezvoltării locale și regionale.

Atenția noastră se îndreaptă totodată și către entitățile private, ale căror nevoi ne străduim să le înțelegem și să răspundem adecvat prin finanțările care vor urma.

4.4 Analiza SWOT Regională

Nr. Crt.	Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
1	**Resurse Umane**			
1.1	Regiunea cu mare număr de locuitori	Nivelul ridicat, continuu și în creștere al emigrației diferența dintre populația domiciliată și rezidență (2018) Scăderea populației rezidente în perioada 2012-2018	Realizarea investițiilor prevăzute în proiectele cofinanțate din POR 2014-2020/AP8 și POCU 2014-2020 Propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027 - obiectivul de politica nr. 4 - „ O Europa mai socială” și alocari financiare în crestere prin FSE+ pentru educație, ocupare, incluziune, combaterea sărăciei. Asociația de Dezvoltare Intercomunitara Dezvoltare Sustenabila în Țara de Sus va face parte din Programul National Pilot de Descentralizare prin dezvoltarea teritoriala integrata ITI.	Continuarea efectelor negative economice și sociale cauzate de pandemia COVID 19, Continuarea migrației absolvenților de învățământ superior și a persoanelor calificate în alte State Membre sau în alte regiuni mai dezvoltate ale României, Accentuarea în continuare a gradului de sărăcie a populației, Șomajul deghizat existent în mediul rural – cuprinderea în populația ocupată a persoanelor care desfășoară activități economice neremunerate în/pentru familie Continuarea procesului de îmbătrânire a populației
1.2	Mediana varstelor in regiune este mai mica fata de nivelul national si comunitar	Piramida varstelor dezechilibrata,reflectand fenomenul continuu de imbatranire a populatiei si concentrarea majoritara a populatiei rezidente pe toate grupele de varsta in mediul rural, mai accentuat pentru copii, tineri si persoane varstnice Rata mortalitatii in regiune superioara nivelului mediu comunitar, iar in mediul rural superioara mediului urban, Nivelul ratei mortalitatii infantile in regiune este superior nivelului comunitar, cu diferente intre mediile de rezidenta si judete, Dependenta	Derularea initiativei comunitare Next Generation EU – componentele digitalizare si rezilienta	

		demografică în creștere a persoanelor vârstnice de populatia activa		
1.3	Densitatea medie a populației este mai mare la nivel regional comparativ cu nivelul mediu național	Rata sporului natural negativa și în continua scadere, datorata valorilor accentuat negative, din mediul rural	Existenta structurilor parteneriale regionale și locale destinate dezvoltarii educației – Consortiul Regional Nord-Est pentru Educatie, CLDPS-uri, etc.	
1.4	Nivel în creștere pentru rata fertilității in regiune, superior nivelului national	Speranta de viața la naștere in regiune este mai mica decat nivelul mediu comunitar, Nivelul ridicat al ratei fertilitatii in randul Adolescentelor		
1.5	Rata de substitutie la nivel regional este superioara nivelului național și comunitar	Disparitati privind dezvoltarea umana locala intre mediile de rezidență și între județe Disparitati privind nivelul marginalizarii între urban-rural și înterjudețean, Nivelul foarte scăzut al progresului social, Disparitati urban-rural privind rata de substituție	Realizarea spitalului regional din Iasi in perioada de programare 2021-2027 Existenta si activitatea derulata de ONG-urile din regiune în domeniul ocupării, incluziunii sociale și combaterii sărăciei Dezvoltarea si implementarea in parteneriat a planurilor regionale și locale pentru educație Derularea Programului de dezvoltare locala operat de FRDS, cofinantat de SEE si fonduri norvegiene orientat pe reducerea sărăciei, incluziune socială și dezvoltare locală.	
1.6	Trend crescator pentru rata de activitate și rata de ocupare, cu nivele superioare celui național si comunitar	Ponderea ridicata a populației ocupate civile în agricultura și scazută în industrie, Disparități intraregionale privind ponderea populatiei ocupate: agricultura versus servicii,		
1.7	Cresterea efectivului de salariati	Dezechilibre la nivel inter judetean privind distribuția salariaților		
1.8	Nivelul in scadere, foarte redus al ratei somajului, cu valori inferioare nivelului național și comunitar	Disparitati urban-rural privind nivelul de intruire al populației ocupate, Mentinerea dezechilibrelor privind rata de ocupare între bărbați și femei, Disparitati intraregionale pentru rata somajului		
1.9	Existenta centrelor universitare Iași, Bacău si	Ponderea redusă a populației ocupate cu studii superioare si ponderea ridicata a	Existența strategiei privind modernizarea infrastructurii educationale 2017-2023	

	Suceava in care functioneaza 7 instituții de învațamant superior de stat și 4 particulare	populației ocupate cu studii primare/ gimnaziale, Scaderea numarului de elevi înscriși in învatamantul preuniversitar Disparitati intraregionale privind evoluția populației școlare, pe nivele de educație, Nivel redus, in stagnare, inferior mediei naționale și comunitare pentru ponderea populației din grupa de vârstă 30-34 ani cu studii superioare,		
1.10	Ponderea ridicata a populației școlare existente în regiune (in total national), Ponderea ridicată a unităților sanitare, in dinamica pozitivă Dinamica pozitivă a personalului medical	Nivele ridicate pentru rata abandonului școlar în învațamantul profesional în unele județe ale regiunii, Nivel încă ridicat, in descreștere a ratei de parasire timpurie, superior nivelului național și comunitar, O serie de unitați școlare din regiune se confrunta cu lipsuri și nevoi, O serie de unitați medicale din regiune se confrunta cu lipsuri și nevoi, Disparități teritoriale urban-rural și interjudețean privind asigurarea serviciilor medicale: unități medicale și personal medical, Numarul ridicat și în creștere al persoanelor cu dizabilitați, Cel mai ridicat nivel de sărăcie dintre regiunile Romaniei și Uniunii Europene, Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodăriilor	Existenta planurilor regionale de servicii pentru sanatate	
2	**Conectivitate, Transport, Digitalizare**			
2.1	Prezenta a doua axe de bază și două axe complementare din reteaua TEN-	Numarul redus de localitați în care este organizat transportul public în comun, Ponderea redusă a	Realizarea/finalizarea proiectelor pentru modernizarea/reabilitarea infrastructurii de transport rutier	Grad insuficient de mentenantă pentru drumurile realizate/reabilitate Deficit bugetar

	T rutieră	transportului public în comun electric. Numărul ridicat de accidente rutiere cu o evoluție pe un trend crescător.	(drumuri județene și comunale) cu sprijinul financiar din POR 2014-2020 si PNDL II Unul dintre cele cinci obiective de politica a perioadei de programare 2021-2027 este dedicat conectivitații - Obiectivul de politica 3 – „ O Europa mai conectata” Continuarea implementării mecanismului pentru interconectarea Europei în perioada de programare 2021-2027 – transporturi, energie și rețele digitale Extinderea rețelelor de comunicații electronice fixe de banda larga în „ zonele albe” cu sprijinul financiar nerambursabil POC 2014-2020 (AP2/OS 2.1) Existenta Master Planului General de Transport al Romaniei pe termen scurt, mediu si lung Dezvoltarea și implementarea Programului „5G for Europe” Continuarea derularii programului WIFI4Europe. Implementarea Planului național de dezvoltare a infrastructurii Next Generation Networks	ridicat care ar putea conduce la reducerea investițiilor dedicate Continuarea efectelor pandemiei COVID 19 (inclusiv percepția viitoare a pasagerilor) asupra transportului aerian
2.2	Prezenta a trei axe de baza si a unei axe complementare din reteaua TEN-T feroviara	Ponderea ridicata a liniilor feroviare neelectrificate care determina viteze scazute pentru transportul de marfuri si pasageri, Ponderea ridicata a populatiei fara acces direct la reteaua de cale ferata		
2.3	Partea centrala a regiunii, pe directia nord-sud, impreuna cu partea mediana a judetului Iași, se afla pe traseele TEN-T de baza rutier si feroviar	Existența localităților urbane neconectate primar sau secundar la rețeaua TEN-T rutieră (1 municipiu si 5 orașe) sau feroviară (1 municipiu și 9 orase)		
2.4	Ponderea ridicata a populației conectate primar sau secundar la rețeaua TEN-T rutiera. Existența în regiune a trei aeroporturi regionale in Bacău, Iași si Suceava cu un trafic aerian în continua crestere	Aproape jumatate (45,7%) din populația regiunii nu este conectata la reteaua feroviara functională		
2.5	Continuarea implementarii în perioada urmatoare de programare a Planurilor de Mobilitate Urbana Durabile într-o serie de localitați urbane	Descreșterea volumului de trafic de marfa pe calea ferata. Nivel redus al volumului de marfuri transportate (rutier) catre alte regiuni din Romania		
2.6	Infrastructura de internet broadband extinsă în mediul urban	Gradul redus de modernizare a drumurilor județene și comunale Disparitați existente la		

		nivel județean		
2.7	Implementarea în regiune a proiectelor aferente initiativei WIFI4Europe (4 apeluri)	Absența variantelor ocolitoare pentru cea mai mare parte a municipiilor și orașelor regiunii – cu efecte negative asupra calitații aerului, accesibilitații		
2.8	Ponderea ridicata și în creștere continua a numarului de gospodarii conectate la rețele de internet (inclusiv broadband)	O serie de localități rurale/izolate sunt lipsite de rețele de comunicații electronice sau de rețele de comunicații electronice de banda larga. Ponderea foarte redusa a celor care utilizeaza internetul si realizeaza comenzi on-line de achiziții de bunuri și/sau servicii in scopuri personale. Ponderea redusa a intreprinderilor cu website propriu in total intreprinderi active		
3	**Mediu**			
3.1	O serie de localitati din regiune sunt semnatare ale Conventiei primarilor privind energia si clima	Ponderea scăzută atât a localităților, cât și a populației conectate la rețeaua de alimentare cu apa potabila Disparitati interjudețene privind ponderea populației deservite de rețeaua de apa potabilă Ponderea scăzută atăt a localitaților, cât și a populației conectate la rețeaua de canalizare Disparitați interjudetene privind ponderea populatiei conectata la reteaua de canalizare. Doar trei sferturi dintre locaiitatile urbane detin statii de epurare Eficienta redusa a valorificarii sistemelor	Unul dintre cele cinci obiective de politica a perioadei de programare 2021-2027 este dedicat mediului - Obiectivul de politica 2 - O Europa cu emisii scăzute de carbon și mai ecologica – Tranzitia catre o energie nepoluanta și echitabila, investiții verzi și albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice și prevenirea riscurilor Punerea în aplicare integrală și imediată de către Uniunea Europeană prevederilor Acordului de la Paris privind schimbarile climatice si a Pactului Ecologic European Derularea initiativei comunitare	Absenta în continuare a variantelor ocolitoare pentru municipiile și orașele tranzitate în prezent de traficul greu – cu efecte negative asupra calitații aerului Extinderea zonelor predispuse la dezastre naturale (alunecari de teren, inundații, eroziune) Dezinteresul populației în colectarea și depozitarea selectivă a deseurilor, în protejarea mediului,
3.2	Existenta unui numar mare de arii naturale protejate (parcuri nationale, naturale si rezervatii, situri incluse in reteaua europeana Natura 2000)			
3.3	Existenta zonelor care detin un potential ridicat al surselor regenerabile si a proiectelor de valorificare a			

	acestui potențial	de colectare selectiva puse la dispoziție de către operatori de salubritate și/sau administrații Publice. Disparitații intraregionale privind gradul de acoperire al populatiei cu servicii de salubrizare. Depașiri ale concentrației în aer ale particulelor în suspensie PM10, a dioxidului de azot și a ozonului. Zone din bazinele hidrografice Siret si Prut unde unele cursuri de apa de suprafata nu au atins obiectivul de calitate. Suprafata foarte mare afectata de fenomenele de panta (eroziune de suprafata, alunecari de teren). Existenta siturilor contaminate sau potential contaminate. Numeroase probleme si nevoi desprinse din procesul de reabilitare termica a locuintelor / cresterea eficientei energetice. Ponderea redusa a locuintelor reabilitate termic in total locuinte. Prezenta efectelor schimbarilor climatice in Regiunea Nord-Est in ultimele doua decade. Existenta unor zone cu risc potential semnificativ la inundatii. Prezenta unor zone cu susceptibilitate mare la alunecari de teren, incadrate in categoriile mediu-inalt si inalt. Gradul foarte redus de reciclare a deseurilor menajere	Next Generation EU – componentele tranziție verde și reziliența Existența Strategiei Naționale de Management a Riscului la Inundații pe termen mediu și lung Implementarea/finalizarea proiectelor dedicate extinderii și reabilitării rețelei de apa și apa uzată, sistemele integrate de management a deseurilor, retehnologizarea sistemelor de termoficare prevenirii și adaptării la schimbarile climatice, creșterii eficienței energetice, biodiversității, cu sprijinul financiar asigurat prin Programul Operational pentru Infrastructura Mare si Programul Operational Regional 2014-2020 (eficienta energetica) Cresterea aportului adus de economia circulara la crestere si ocupare. Strategia europeana pentru materialele plastice intr-o economie circulara. Realizarea de catre agentiile judetene de protectie a mediului a rapoartelor anuale judetene privind starea mediului. Implementarea in perioada urmatoare a Planurilor de Mobilitate Urbana Durabile	apetitul redus al operatorilor economici în a dezvolta investiții specifice valorificarii, reciclarii deseurilor
3.4	Participarea a numeroase unitați administrativ teritoriale la Programul Casa Verde			
4	**Economie**			

4.1	Dinamica pozitivă a evoluției produsului intern brut	Cel mai redus nivel de dezvoltare dintre toate regiunile Romaniei: - Cea mai mica valoare a produsului intern brut regional pe locuitor - Cele mai mici valori pentru indicele de disparitate a produsului intern brut per locuitor. Aportul redus si constant al regiunii la constituirea produsului intern brut national. Disparitati intraregionale persistente privind nivelul de dezvoltare si implicit pentru contributia la formarea produsului intern brut regional. Aportul scazut al regiunii la formarea produsului intern brut national in industrie si tehnologia informatiei si comunicatiilor.	Propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027 - obiectivul de politica nr. 1 - „ O Europa mai inteligenta – transformare industriala inovatoare si inteligenta" va beneficia de o alocare de cel putin 35% din fondurile dedicate politicii de coeziune Actualizarea si implementarea Strategiei pentru Cercetare si Inovare Regională prin Specializarea Inteligenta RIS3 Nord-Est, precum și derularea de către ADR Nord-Est a mecanismului de descoperire antreprenoriala Constituirea Comitetului de Coordonare National pentru Specializare Inteligenta Actualizarea Strategiei Nationale pentru cercetare, dezvoltare tehnologica si inovare 2014-2020 Actualizarea Strategiei Nationale privind Agenda Digitala a Romaniei 2014-2020 Realizarea Strategiei Nationale pentru Cercetare, Dezvoltare Inovare 2021-2027 și Strategia Națională pentru Specializare Inteligenta 2021-2027 Creșterea gradului de penetrare al serviciilor de internet fix, de internet broadband și reducerea decalajelor dintre mediul urban și rural	Continuarea efectelor negative economice și sociale cauzate de pandemia COVID 19 Intrarea economiei mondiale într-o perioada de decelerare economică ca urmare a disputelor comerciale dintre SUA și China Schimbari frecvente ale legislatiei fiscale cu efecte multiple negative și de durată asupra mediului de afaceri – 236 de reglementari care au modificat sau completat codul fiscal in 2018 Menținerea derapajelor bugetare pe termen mediu (deficit buget consolidat in creștere, peste limita de 3%) ceea ce implica aplicarea procedurii de deficit excesiv și a corecțiilor fiscale aferente
4.2	Contributie ridicata si constanta a agriculturii regionale la formarea produsului intern brut national	Aportul scazut al regiunii la formarea valorii adaugate brute din agricultura versus nivel ridicat al populatiei ocupate in agricultura		
4.3	Aport ridicat si in crestere a serviciilor la formarea valorii adaugate brute regionale	Dificultăți întâmpinate de întreprinderile noi create		
4.4	Dinamica pozitivă pentru întreprinderi noi create in perioada 2015-2017, cu creșterea	Distribuția neuniformă a întreprinderilor active în Regiune. Nivelul inferior si in stagnare al productivitatii muncii in regiune fata de		

	ponderii celor amplasate în mediul rural	nivelul mediu national (în perioada 2015-2018). Densitatea scăzută a numărului de întreprinderi active		
4.5	Ponderea ridicată a numărului de întreprinderi inovatoare în total întreprinderi	Nivelul redus al competitivitații regionale Indexul competitivitații regionale - 9,05 puncte(din 100) - 2019		
4.6	Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare din Romania, Regiunea Nord-Est are performanțe bune la capitolele internaționalizare și investiții ale firmelor	Regiunea Nord-Est este încadrată ca inovator modest negativ cu performanțe care s-au înrăutatit de-a lungul timpului. Ponderea scăzută a investițiilor străine directe, nivel regional comparativ cu national. Disparitati in repartizarea investițiilor străine directe nivel intraregional. Disparități intraregionale privind contributia la valoarea totala a exporturilor nivel regional		
4.7	Infrastructura de sprijin a afacerilor dezvoltată, diversificata, bine distribuită teritorial	Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare din Romania, Regiunea Nord-Est are performante modeste la capitolele antreprenoriat, tehnologii noi, indicele schimbării industriale, creativitate		
4.8	Existentă în regiune a 11 clustere: Domenii: textile-confecții, imagistică medicală, industria agroalimentară, turism, construcții, tehnologia	Ponderea foarte scazută și în descrestere a cheltuielilor de cercetare dezvoltare in total PIBR. Volumul redus al cheltuielilor în CD în RNE. Scăderea numărului de cercetatori, cât și a numarului total de		

	informației și comunicațiilor, etc.	salariați din activitatea de cercetare dezvoltare		
4.9	Existența în regiune a doua centre de transfer tehnologic	Numarul scăzut al IMM-urilor și al activitaților aferente în domeniul TIC în regiune comparativ cu nivel național		
4.10	Contribuție ridicată și constanta a regiunii la valoarea totala națională a producției agricole și animale	Cea mai redusa contributie (a intreprinderilor active) la formarea cifrei de afaceri totale nivel national (dintre toate regiunile) – constanta in perioada de analiza		
4.11	Existenta in municipiul Suceava a Băncii de Resurse Genetice Vegetale – activitati de explorare, colectare, evaluare si conservare resurselor genetice vegetale	Contribuția foarte scăzută a regiunii la realizarea valorii totale a exporturilor Romaniei Balanța comercială pe deficit în perioada 2015-2019.		
4.12	Evoluția pozitivă a industriilor creative si culturale (ICC) în regiune.	Disparitati intraregionale privind distributia intreprinderilor active		
4.13	Potențial ridicat în creșterea și valorificarea fructelor de padure, ciupercilor comestibile, produselor piscicole, apicole	Nivelul redus al suprafeței agricole totale amenajata cu lucrari de irigații. Agricultura de subzistenta reprezinta o activitate economica predominanta în unele dintre localitațile urbane mici		
4.14	Dinamica crescuta pentru evoluția sosirilor in regiune (turisti)	Nivelul redus de utilizarea a capacitatii de cazare in functiune. Nivelul redus si in scadere continua pentru durata medie de sedere	Potential turistic ridicat si diversificat	
5	**Dezvoltare teritorială**			
5.1	Prezenta in regiune a unui pol regional, trei	Dispersia teritoriala neechilibrata a localitatilor urbane la	Realizarea proiectelor de investitii finantate din POR 2014-2020, PNDR	Continuarea efectelor negative economice si

	poli județeni și 2 poli locali; municipiile Iași și Bacău încadrate ca orașe de rang I; municipiul Iași pol de creștere național, municipiile Bacău și Suceava poli de dezvoltare urbană	nivelul regiunii.	2014-2020 și Programul Național de Dezvoltare Locala II Unul dintre cele cinci obiective de politica a perioadei de programare 2021-2027 este dedicat dezvoltarii teritoriale - Obiectivul de politica 5 – O Europa mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltarii durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coasta și a initiativelor locale. Derularea inițiativei comunitare Next Generation EU – componentele tranziție verde, digitala și reziliența. Continuarea utilizarii in perioada de programare 2021-2027 a instrumentelor de dezvoltare teritoriala tip: dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunității locale si investiții teritoriale Integrate Actualizarea strategiilor integrate de dezvoltare urbana, a planurilor de mobilitate urbana durabile, a strategiilor de dezvoltare locală pentru perioada de programare 2021-2027 Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Dezvoltare Sustenabilă în Țara de Sus va face parte din Programul Național Pilot de Descentralizare prin dezvoltarea teritorială integrata ITI. Strategia Nationale de Dezvoltare Teritoriala a Romaniei care transpune in plan teritorial obiectivele si prioritatile de dezvoltare a Romaniei pentru orizontul de timp 2035 -	sociale cauzate de pandemia COVID 19 Continuarea migrației persoanelor cu studii superioare, cat și a persoanelor calificate catre alte state membre sau regiuni din Romania care ofera un nivel atractiv de salarizare și o calitate a vieții superioară Creșterea riscului de săracie sau excluziune sociala în spațiul rural și în orașele mici și mijlocii din regiune Continuarea declinului demografic și procesului de îmbatranire demografica datorat emigrației și sporului natural negativ Practicarea în continuare a agriculturii de subzistentă ca activitate economica predominanta în localitățile urbane mici
5.2	Prezenta in municipiul Iasi a domeniilor economice cu valoare adaugata ridicata: industria IT, tehnologia informatiei si comunicatiilor, industria farmaceutica, etc.	Migratia populatiei inalt calificata si calificata, in special din spatiul rural si orasele mici si mijlocii catre marile zone metropolitane din Romania (Bucuresti, Iasi, Cluj Napoca) sau alte State Membre. Ponderea ridicata a populatiei care locuieste in zone urbane dezavantajate si marginalizate.		
5.3	In regiune sunt constituite asocieri sub forma zonelor metropolitane dezvoltate in jurul municipiilor resedință de județ	Disparitati teritoriale la nivel interjudetean, județean și între categorii de orașe privind comunitatile dezavantajate și marginalizate.		
5.4	Spatiul rural este acoperit în intregime de grupuri de actiune locala tip LEADER - Existenta a 47 de grupuri de actiune locala, active, care acopera o populație totală de peste 2	Ponderea ridicata a populației care locuiește în zone rurale marginalizate. Disparități interjudețene privind populației care locuiește în zone rurale marginalizate.		

	milioane de locuitori		existența axelor interregional și intraregionale cu potențial de dezvoltare care traverseaza regiunea Nord-Est. Existenta Master Planului General de Transport al României pe termen scurt mediu și lung – document strategic privind orientarile în domeniul transporturilor pâna în 2030. Derularea proiectelor care vizeaza lucrari de reabilitare / extindere / construcție / modernizare a infrastructurii tehnic-edilitara, cofinantate prin Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020.	
5.5	Capacitate administrativa acumulata de către administrația publica locala prin realizarea și implementarea de planuri și strategii de dezvoltare	Starea avansată de deteriorare, lipsa echipamentelor de specialitate, a dotărilor pentru unitățile de învatamant și medicale din orașele mici		
5.6	Accesibilitate rutiera, feroviara și aeriana ridicata Pentru municipiile reședința de județ.			
5.7	Infrastructura de broadband în mediul urban foarte bine dezvoltată	Disparitati privind accesul la rețeaua de Canalizare. Disparitați privind accesul populației din localitățile urbane la rețeaua națională de alimentare cu gaz metan. Disparitați între zonele urbane privind asigurarea serviciilor medicale.		
5.8	Continuarea implementarii in perioada urmatoare de programare a Planurilor de Mobilitate Urbana Durabile într-o serie de localități urbane	Disparitati privind dezvoltarea umana locala intre mediile de rezidenta si intre judete Disparitati privind nivelul marginalizarii intre urban-rural si interjudetean. Disparitati la nivel urban privind serviciul de transport public in comun.		
5.9	Infrastructura de afaceri dezvoltată, diversificată, uniform distribuită teritorial	Disparitati interjudetene privind populatia afectata de marginalizare. Suprafata medie a spatiilor verzi pe cap de locuitor (mediul urban) este inferioara atat mediei nationale cat si cerintelor comunitare.		

		Disparitați urbane privind nivelul inregistrat.		

Tab. 6

5. Caracterizare generală a județului Suceava

Fig. 13

Județul Suceava este situat în nordul regiunii Moldova, estul Maramureșului și nord-estul Transilvaniei din România, la granița cu Ucraina, cea mai mare parte a sa fiind constituită din Sudul Bucovinei. Se învecinează la nord cu Ucraina (frontieră de stat), la est cu judeţul Botoşani, la sud-est cu judeţul Iaşi, la sud cu judeţele Neamţ, Harghita, Mureş şi la vest cu judeţele Bistriţa-Năsăud, Maramureş.

Situat în partea de nord-est a ţării, cu o suprafaţă de 8553,0 km^2, judeţul Suceava este al doilea judeţ ca mărime din ţară, reprezentând cca 4 % din suprafaţa totală a ţării

Judeţul Suceava are în componenţă următoarele unităţi administrativ-teritoriale:

- 5 municipii: Suceava (reședință de județ), Fălticeni, Rădăuţi, Câmpulung Moldovenesc și Vatra-Dornei;
- 11 orașe: Gura Humorului, Siret, Solca, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milișăuţi, Salcea și Vicovu de Sus;
- 98 comune, cu 379 sate.

Reședința județului este municipiul Suceava.
(Sursa:https://ro.wikipedia.org/wiki/Jude%C8%9Bul_Suceava)

5.1 Cadrul istoric

Prima și cea mai veche mențiune datată a numelui Sucevei este din 10 februarie 1388, descris în actul dat de Petru I Mușatinul în Cetatea Sucevei, legat de împrumutul pe care i-l ceruse regele Poloniei.

În acelaș an, 1388, este menționat și orașul Suceava ca așezare urbană, fiind emis un act de către catolicosul armenilor, Teodoros al II-lea, în care armenii din mai multe orașe, între care și cei din Suceava (Ciciov) sunt supuși jurisdicției scaunului episcopal de Liov.

Între anii 1388 și 1390 a fost alcătuită Lista orașelor intitulată: "Așa se cunosc orașele rusești îndepărtate și apropiate", în care este menționat orașul Suceava. Despre oraș sunt indicații precise și în anul 1390, atunci când trimișii lui Mircea cel Bătrân și ai regelui Poloniei s-au întâlnit la Suceava unde au semnat convenția în orașul de reședință: "in partibus Moldavie oppidi Soczow".

Mutarea centrului politic de la Siret la Suceava a fost însoțită de extinderea localității și de creșterea numărului locuitorilor săi. Printre măsurile luate de Petru I Mușat în noua reședință domnească a fost și aceea de adaptare a unei noi gândiri în organizarea spațiului urban. Astfel, Petru I Mușat renunță la vechea fortificație a așezării premușatine, ia măsuri de umplere a șanțului de apărare construit în preajma bisericii Mirăuților și de ridicare, pentru nevoile sale proprii și ale domniei, a unei construcții mari din lemn (19-6 m) la circa 250m vest de biserica menționată, de fapt primul nucleu al Curții Domnești din Suceava.

Petru I Mușat, de asemenea, clădește cea mai veche cetate din piatră din Suceava, Cetatea Șcheia, pe coasta dealului Zamca, în locul numit Șeptilici, de unde se puteau supraveghea drumurile dinspre nord și vest. Săpăturile arheologice au scos în evidență forma de romb a cetății, cu latura de 36 m în interior, cu ziduri de 3 m grosime, cu un turn și trei contraforturi puternice și cu șanț de apărare. Cetatea s-a distrus, probabil în urma unor alunecări de teren, în timpul domniei lui Alexandru cel Bun. Imediat după construirea cetății Șcheia sau chiar în paralel cu aceasta, Petru I Mușat a ridicat Cetatea de Scaun.

Construită la limita de răsărit a orașului, pe pintenul terminal și abrupt al unui înalt și întins platou, Cetatea de scaun putea supraveghea direct o mare suprafață din valea Sucevei și, prin posturi de supraveghere, controla un teritoriu practic foarte mare pe toate direcțiile. având un plan rectangular (36x40 m), cu turnuri pătrate de apărare la fiecare colț, Cetatea de Scaun avea șanțuri de apărare spre platou, în care erau infipte țăpușe și arici de metal.

Între 1774 și 1918, Suceava a fost un oraș în Imperiul Austriac (ulterior Austro-Ungaria), făcând parte din Regatul Galiției și Lodomeriei și Ducatul Bucovinei. În această perioadă, a îndeplinit rolul de localitate de frontieră austro-ungară cu Regatul României.

În secolul al XX-lea, orașul se extinde prin înglobarea localităților limitrofe Burdujeni și Iței, devenite cartiere.

În perioada comunistă, are loc un amplu proces de industrializare a Sucevei, a cărei populație crește de peste zece ori.

Suceava - în germană *Sedschopff, Sutschawa, Suczawa sau Sotschen*.

Localitatea se află în sudul regiunii istorice Bucovina (cu excepția cartierului Burdujeni). Orașul este situat în Podișul Sucevei, pe cursul râului cu același nume, la 21 km distanță de vărsarea în Siret.

Datorită diversității etnice și religioase de dinaintea celui de Al Doilea Război Mondial (în oraș locuind români, germani, evrei, armeni, polonezi, ruteni și cehi cu preoți pentru fiecare rit), Rudolf Gassauer numea Suceava *„o Austrie în miniatură”*.

Suceava a primit rangul de municipiu în anul 1968.

Municipiul Suceava, fiind unul dintre cele mai vechi și importante orașe ale României, este tranzitat de drumul european E85 (DN2), care asigură legătura rutieră cu București, față

de care se află la 432 km. Magistrala CFR 500 străbate orașul, care este nod feroviar, de aici desprinzându-se linia ferată către Transilvania.

La recensământul din 2011, avea o populație de 92.121 de locuitori, fiind al 23-lea cel mai mare centru urban al României.

Municipiul Suceava a fost avantajat de faptul că în trecut a funcționat principala vamă a Moldovei, care deținea rolul de depozit, având privilegiul de a fi un mijlocitor pentru comerțul cu produse orientale atât către Polonia cât și către Ungaria.

Municipiul Suceava este înfrățit cu următoarele orașe:

- Sosnowiec (Polonia)
- Cernăuți (Ucraina)
- Yinchuan (China)
- Betleem (Israel)
- Laval (Franța)
- Soroca (Republica Moldova)[49]
- Karavas (Cipru)
- Mahala (Ucraina) [50]

5.2 Cadrul natural

Judeţul Suceava, situat în nordul României, ocupă o suprafaţă de 8553,5 km^2, fiind al doilea judeţ din ţară ca întindere. Judeţul Suceava se învecinează la sud cu judeţele Mureş, Harghita şi Neamţ, la vest cu judeţele Maramureş şi Bistriţa Năsăud, la est cu judeţele Botoşani şi Iaşi, iar la nord cu Republica Ucraina.

Reţeaua hidrografică a judeţului însumează 3092 km. Densitatea reţelei hidrografice este de 0,361 km râu/km2 teritoriu, valoare superioară celei medii pe ţară.

Principalele cursuri de apă ce străbat judeţul sunt: râul Siret (de la N la S) şi afluenţii săi, râurile Suceava, Şomuzu Mare, Moldova, Bistriţa (curgând de la NV spre SE). Suprafaţa totală a luciilor de apă din judeţ este de 5542,63 ha, din care 5056,622 ha ape curgătoare şi 486,008 ha lacuri.)

Suprafaţa totală a luciilor de apă din judeţ este de 5542,63 ha, reprezentând 0,65% din suprafaţa totală a judeţului, din care 5056,622 ha ape curgătoare şi 486,008 ha lacuri.

În totalitate râurile de pe teritoriul judeţului Suceava sunt tributare râului Siret, datorită configuraţiei generale a reliefului. Cantităţile cele mai mari de apă sunt transportate de râurile ale căror bazine de alimentare sunt situate în regiunea montană. Cel mai întins bazin hidrografic este cel al râului Moldova, care drenează prin intermediul afluenţilor săi peste 33% din suprafaţa judeţului Suceava, după care urmează Bistriţa (cca. 30% din suprafaţă) şi Suceava.

Apele stătătoare constau din lacuri naturale de dimensiuni mici şi lacuri antropice amenajate în scopuri complexe: rezerve de apă industrială şi potabilă, apărare împotriva inundaţiilor, piscicultură etc. Cele mai numeroase acumulări antropice sunt cele 6 lacuri din lungul râului Şomuzu Mare.

Apele subterane din judeţ sunt cantonate în depozitele unor structuri cristalino-mezozoice, de fliş, în depozite miocene şi mai ales în formaţiunile aluvionare cuaternare.

Solurile de pe teritoriul judeţului Suceava cunosc o gamă variată de tipuri, datorită

complexităţii condiţiilor naturale, ca factori pedogenetici. La altitudinile cele mai mari, solul este slab evoluat, cuprinzând mult material scheletic. Solurile brune şi brun-acide cu un orizont de humus de grosimi mici acoperă aproape în întregime zona munţilor flişului. Pe suprafeţele calcaroase de pe masivul Rarău, precum şi insular în lungul Obcinei Mestecănişului, se întâlnesc rendzine cu un orizont bogat în humus.

În regiunile de podiş, cu altitudini de 550-600 m, predomină solurile podzolice brune. Solurile cenuşii, cu un orizont gros de humus, ocupă areale importante pe interfluviul Suceava - Siret şi în Podişul Fălticenilor. Suprafeţele structurale slab înclinate de la NV spre SE de municipiul Suceava, precum şi Depresiunea Liteni, cunosc o dezvoltare importantă a solurilor cernoziomoide.

Caracteristicile solurilor extramontane favorizează îndeosebi cultura cartofului, cerealelor păioase, plantelor tehnice, porumb, etc.

Relieful judeţului se caracterizează printr-o mare varietate şi bogăţie a formelor: munţi, depresiuni intramontane, dealuri, podişuri, câmpii, văi terasate, lunci, fiind format în principal din zona montană a Obcinilor Bucovinei din cuprinsul Carpaţilor Orientali (cca. 60% din suprafaţă) şi Podişul Moldovei, cu o diferenţă de nivel între cotele extreme de 1922 m (de la 280 m în albia râului Siret, în partea sudică, la 2102 m vârful Călimani).

Fondul forestier ocupă 49,4% din suprafaţa judeţului (422.455 ha), reprezentând cca. 7% din întregul potenţial silvic al României, judeţul Suceava ocupând din acest punct de vedere locul I pe ţară. Ponderea vegetaţiei o constituie pădurile, care reprezintă o resursă naturală importantă a judeţului. Suprafaţa împădurită totală a judeţului este de 411.115 ha (cca. 48,1% din suprafaţa totală a judeţului).

Pe teritoriul judeţului Suceava, potrivit Legii nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului naţional - Secţiunea a III-a, există două parcuri naţionale (Rodna şi Călimani) şi 22 rezervaţii naturale, cu o suprafaţă totală de 4701,7 ha, reprezentând 0,55% din suprafaţa totală a judeţului, din care: 8 rezervaţii forestiere, 5 rezervaţii botanice, 5 rezervaţii geologice, 3 rezervaţii mixte, 1 rezervaţie paleontologică.

Rezervaţiile din judeţul Suceava se caracterizează printr-o mare diversitate floristică, faunistică şi peisagistică, determinată de răspândirea geografică a acestora din zona alpină până în cea de şes.

Clima judeţului este, corespunzător formelor de relief specifice judeţului, de trei tipuri:

- temperat-continentală, de podiş, în zonele Rădăuţi-Suceava-Fălticeni
- premontană, în zonele Poiana Stampei-Câmpulung Moldovenesc
- montană în zona Rarău-Giumalău.

Structura ocupării teritoriului:

- vegetaţia forestieră - cca. 50,6% din teritoriu (reprezentând 7% din întreg potenţialul silvic al României şi ocupând locul I pe ţară din acest punct de vedere)
- terenurile agricole - cca. 40,9%
- apele de suprafaţă - 1,6%
- drumurile şi localităţile - 4,2%

Principalele cursuri de apă: Siret (între graniță și Lespezi), Suceava, Moldova (cursul superior și mijlociu), Șomuzul Mare;
Principalele lacuri: Dragomirna (lac de acumulare), Fălticeni, Horodniceni (iazuri);

Altitudinea maximă: varful Omu Suhard 1932m. vf. Pietrosul Bistriței 1791m, vf. Giumalău 1857m, vf. Rarău 1651m

În județul Suceava există 5 clase majore de habitate, astfel:

- *ecosisteme forestiere*: resursa importanta a județului, pădurile existente sunt de fag, stejar, brad, carpen, arin, sorb, arțar, molid și zambru; în compoziția pădurilor molidul reprezintă 65-70%, fagul și bradul 25-30%, iar celelalte esențe 5%. Fauna din aceste zone este reprezentata prin: ursul brun, cerbul carpatin, râsul, lupul, vulpea, mistrețul, iepurele, veverița, jderul, precum și prin numeroase specii de păsari (ciocănitoare, macaleandru, pițigoi, gaița, coțofana, cocoș de munte, uliu pasarar, cucuvea, buha, acvila tipatoare).

- *pajiști*: alpine și subalpine, habitate pentru specii rare de plante (Cephalanthera longifolia, Epipactis atrorubens, Epipactis helleborine, Festuca porcii, Festuca carpatica, Gentiana punctata, Gymnadenia odoratissima, Listera cordata, Listera ovata, Luzula pallescens, Filipendula ulmaria, Geranium sylvaticum etc). In zona alpina întalnim speciile cinteza alpina și cocosul de mesteacan, iar în pădurile de rasinoase pot fi întalnite cocoșul de munte, ierunca și cojoaica. Mamiferele sunt reprezentate prin ursi, lupi, răsi, jderi, cerbi, parsi comuni, lilieci bicolori, etc. Reptile întalnite sunt: vipera, naparca, șarpele de alun.

- *turbarii și mlaștini*: localizate bazinul Dornelor (Poiana Stampei, Cosna) și Sarul Dornei; adapostesc o flora bogată, remarcandu-se frecvent speciile din silvestru, mesteacan pufos, feriga, merișor, afin, curechi de munte, rogoz, mușchi frunzos arctic și subarctic, etc.

Fauna se compune din specii comune zonei: urs, lup, vulpe, jder, etc.

- *ecosisteme de luncă*: în sesurile Siretului, Sucevei și Moldovei. Flora acestora se compune din vegetație forestiera (stejar, frasin, carpen, tei, cires salbatic, plopul tremurator) și ierbacee (ghiocei, lacrămioare, viorele și monumentele naturii – laleaua pestrită și papucul doamnei). Fauna este bine reprezentată de mamifere (căprior, mistret, pisica salbatică, vulpe, etc), păsări (fazan, graur, stancută, etc).

- *ecosisteme acvatice*: ape curgatoare (râurile Siret, Bistrița, Moldova, Suceava) și ape statatoare (lacuri naturale mici și 6 lacuri antropice pe râul Somuzu Mare, în amonte de Fălticeni). Flora acestor ecosisteme este reprezentată de planctonul de râu (bacterioplancton, fitoplancton și zooplancton). Lacurile antropice găzduiesc peste 20.000 păsări de apă migratoare (rațe, pescărușI, buhai de baltă, erete de stuf, starc pitic, lebede, etc.)

5.3 Populația

Conform anuarului statistic din 2018, populația domiciliază în proporție de cca 44% în mediul urban (16,24 % în municipiul Suceava), județul având 16 municipii și orașe. Comunele mari din județ sunt Scheia (11.665 locuitori), Marginea (11.219 locuitori), Dumbrăveni (9.815 locuitori) și Udești (8.100 locuitori).

Analiza populaţiei pe zone ocupaţionale evidenţiază că cea mai mare pondere o deţine zona 1 Suceava 36,0%, urmată de zona 7 Rădăuţi 21,8%, zona 2 Fălticeni 17,8%, zona 5 Câmpulung Moldovenesc 7,9%, zona 4 Vatra Dornei 6,8%, zona 6 Gura Humorului şi zona 3 Siret 3,0%.

Populația județului Suceava este de 761.432 locuitori, reprezintă 19% din populația Regiunii de Dezvoltare Nord-Est și domiciliază în proporție de 43,89% în mediul urban (din care 16,24% își are domiciliul sau reședința în Polul de dezvoltare urbană Suceava).

Populaţia judeţului înegistrează o creştere uşoară şi constantă în ultimii ani, bazată în special pe faptul că evoluţia grupei de vârstă tânără (0-14 ani) este superioară grupei de vârstă 60 de ani şi peste, în condiţiile în care populaţia cu vârste cuprinse între 15 şi 59 de ani înregistrează de asemenea un trend uşor ascendent (Sursa: Direcția Județeană de Statistică Suceava).

5.4 Învăţământ şi educaţie

Structura reţelei şcolare pe tipuri de unităţi de învăţământ, este prezentată în tabelul de mai jos (sursa: Raportul CJ Suceava-2019):

Nr. Crt	Tip de unitate Total	Tip de unitate Total
1	Grădiniţe cu program normal	354
2	Grădiniţe cu program prelungit	24
3	Şcoli primare	88
4	Şcoli gimnaziale	220
5	Licee	37
6	Şcoli speciale	6
7	Cluburi sportive	3
8	Cluburi ale elevilor	7
9	Şcoală postliceala	1
10	C.J.R.A.E.	1
11	C.C.D.	1
	TOTAL	742
12	Grădiniţe cu program normal private	2
13	Grădiniţe cu program prelungit private	6
14	Şcoli primare private	1
15	Licee private	6
16	Şcoli postliceale private	9
	TOTAL PRIVATE	23
	TOTAL	**765**

Tab. 7

5.5 Economia și Mediul de afaceri

Judeţul Suceava ocupă un loc distinct în economia românească datorită diversităţii şi, în unele cazuri, bogăţiei resurselor sale naturale.

Numărul total al firmelor existente în judeţ însumează 33.786.

Pentru judeţul Suceava, ramurile industriale reprezentative sunt:

- industria lemnului, dezvoltată în corelaţie directă cu suprafaţa fondului forestier;
- industria alimentară, susţinută de agricultură, se bazează, în principal, pe prelucrarea produselor animaliere, mai ales a laptelui şi a cărnii;
- industria uşoară, reprezentată prin societăţi de confecţii şi tricotaje, pielărie şi încălţăminte;
- industria construcţiilor de maşini, reprezentată prin societăţile comerciale care produc scule şi rulmenţi;

- industria extractivă, ramură economică tradițională, datorată bogatelor și variatelor resurse naturale ale județului, reprezentată prin exploatarea şi prelucrarea minereurilor (minereuri cuprifere, polimetalice, de mangan, uranifere, sare).

Județul este cunoscut ca o zonă de excelență pentru cultura cartofului, pomicultură, în special măr, fiind renumit pentru murăturile din bazinul Milişăuţi - Iaslovăţ, dar și pentru partea zootehnică din zona montană.

Suprafața agricolă este de 354.820 ha (41,47%), structurată astfel:

- pajiști permanente - 171.456 ha, din care 93.052 ha pășuni, restul fiind fânețe;
- livezi - 3.140 ha;
- teren arabil - 180.224 ha, pe culturi: 60.230 ha plante de nutreț, 39.189 ha cereale păioase, 37.759 ha porumb, 21.053 ha cartofi, 21.993 ha alte culturi (legume, floarea-soarelui, rapiță, soia).

5.6 Transportul

Infrastructura de transport în județul Suceava se desfășoară pe mai multe cai: aerian, feroviar și rutier. În zona Bucovinei infrastructura transportului aerian este reprezentata prin Aeroportul Stefan cel Mare Suceava și cel din Bistrita Nasaud, transportul naval nu este posibil deoarece nu sunt ape practicabile (fluvii sau mare), iar cel rutier este reprezentat prin numeroase firme de transport și diverse parcuri logistice.

Căi de acces în judeţ:

-*aeriene*: Aeroportul Internaţional „Ştefan cel Mare”, situat la 14 km de municipiul Suceava, cu posibilităţi pentru traficul internaţional şi asigurare, la cerere, a serviciilor de vama-graniţă.

-*rutiere*: drumul european E 85 Bucureşti - Suceava - Cernăuţi şi drumul european E 58 Halmeu (judeţul Satu Mare)- Suceava – Sculeni (judeţul Iaşi);

-*feroviare*: magistrala Bucureşti - Suceava - Vicşani - Kiev - Varşovia - Moscova; calea ferată Cluj -Suceava - Iaşi.

Infrastructura

Drumurile publice asigură legătura între toate localităţile judeţului, precum şi cu judeţele vecine. Se evidenţiază în mod deosebit drumul european E85 – Bucureşti - Bacău - Suceava – Cernăuţi (Ucraina), ce traversează judeţul pe direcţia nord-sud. Lungimea totală a drumurilor publice este de 2330 km, din care lungimea drumurilor naţionale este de 483 km, lungimea drumurilor judeţene este de 1 037 km şi a drumurilor comunale de 809 km.

Reţeaua de drumuri publice din judeţul Suceava are următoarele caracteristici:

- lungimea drumurilor (naţionale, judeţene şi comunale) este de 2.675,222 km, din care drumuri naţionale, 632,011 km, drumuri judeţene, 1.136,424 km şi drumuri comunale 906,787 km.
- lungimea străzilor orăşeneşti din judeţ era în anul 2008 de 874 km, din care 455 km erau modernizaţi.

Căi ferate

Transportul feroviar se imparte în cel de călatori şi cel de marfă. Dacă piata transportului de calatori este naționalizată, piata transportului de marfuri este liberalizată.

Reţeaua feroviară are o lungime de 450 km, din care 203 km este electrificată. Teritoriul judeţului este străbătut de magistrala europeană Bucureşti - Bacău - Suceava - Vicşani - Moscova.

Punctul Dornești din Județul Suceava are o importanța strategică deosebită, fiind unicul punct de trecere pentru transport feroviar de marfa cu Ucraina care deserveste zona Bucovinei și regiunea Moldova. Acesta este veriga între Regiunea Bucovina și regiunea Moldova cu o parte din Federația Rusă și Țarile Baltice (Letonia, Lituania, Estonia, Finlanda) sau chiar Suedia.

Avand în vedere directivele U.E. de a renunța la transportul rutier și feroviar pe baza de combustibil clasic (benzina/motorina) în următorii ani vom asista la transformări majore. Totodata, transportul feroviar este singurul sustenabil pe termen lung și cu randament economic .

Licitaţie completă pentru proiectarea liniei de tren Cluj Napoca – Suceava.

Calea ferată dintre care asigură legătura dintre Transilvania şi Moldova dintre Ardeal şi Moldova are peste 300 de kilometri. În aprilie 2021 Compania CFR Infrastructură a scos la licitaţie proiectarea ultimilor 106 kilometri de pe linia de tren Cluj Napoca-Suceava (secțiunea Ilva Mică-Pojorâta). Astfel, toate cele trei secţiuni ale liniei Apahida – Suceava sunt acum scoase la licitaţie pentru realizarea documentaţiei tehnice - Studiul de Fezabilitate şi Proiectul Tehnic. Această linie face parte din reţeaua europeană TEN – T şi asigură legătura între două coridoare europene. Proiectul ar urma să permită creșterea vitezei de circulație și, implicit, reducerea duratei de călătorie pe subsecțiunea analizată și pe întreaga secțiune Apahida – Suceava, dar și îmbunătățirea condițiilor de călătorie și creșterea gradului de siguranță, gestionând în același timp impactul asupra mediului, "în conformitate cu cerințele europene". (Sursa: https://economedia.ro/licitatie-completa-pentru-proiectarea-liniei-de-tren-cluj-napoca-suceava-calea-ferata-dintre-ardeal-si-moldova-are-peste-300-de-kilometri.html#.YIkDwrUzZ PY).

Căi aeriene

Judeţul Suceava dispune, de asemenea, de un aeroport, situat în apropierea municipiului Suceava, la o distanţă de 12 km, şi cinci heliporturi (Putna, Sucevița, Moldovița, Voroneț, Floreni), prin care se asigură legătura permanentă cu restul României şi cu alte ţări, precum şi servicii privind aterizarea altor aeronave din ţară şi străinătate.

5.7 Cultura

În domeniul culturii, judeţul Suceava se remarcă prin tradiţii, obiceiuri, monumente de o certă originalitate bazate şi pe evoluţia cultural-spirituală de o reală autenticitate din zonă.

Mănăstirile Voroneţ, Putna, Sucevița, Dragomirna și Humor, precum şi Cetatea de Scaun a Sucevei, Hanul Domnesc impresionează prin elementele de arhitectură sau prin pictura interioară şi exterioară, prin colorit. De asemenea, trebuie menţionate aici cele 8 biserici pictate (cu pictura exterioara din Suceava) care au fost incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO printre capodoperele de artă ale lumii:

- Biserica "Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul" de la Arbore;

- Biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” Mănăstirii Humor;
- Biserica cu hramul „Buna Vestire” a Mănăstirii Moldovița;
- Biserica “Sfânta Cruce” de la Pătrăuți;
- Biserica „Sfântul Nicolae” a Mănăstirii Probota;
- Biserica „Sfântul Gheorghe” din municipiul Suceava;
- Biserica Sfântul Gheorghe a Mănăstirii Voroneț;
- Biserica „Învierii” a Mănăstirii Sucevița.

Un rol important în viaţa culturală îl au instituţiile de cultură, pe raza judeţului existând 29 de muzee și colecții publice. De remarcat sunt: Muzeul Național al Bucovinei, Muzeul Satului Bucovinean, Muzeul de Ştiinţele Naturii din Suceava, Galeria Oamenilor de Seamă, Muzeul de Artă „Ion Irimescu” şi Muzeul Apelor „Mihai Băcescu” din Fălticeni, Muzeul de Ştiinţele Naturii şi Cinegetică și Muzeul Etnografic din Vatra Dornei, Muzeul „Arta Lemnului” din Câmpulung Moldovenesc, Muzeul Etnografic „Tehnici populare bucovinene” din Rădăuţi, Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina Gura Humorului, Centrul de ceramică neagră de la Marginea, precum şi muzeele mănăstirilor Putna, Sucevița, Moldoviţa și Dragomirna. Alături de acestea sunt casele memoriale Nicolae Labiș, Ciprian Porumbescu, Ion Irimescu, Simion Florea Marian, Eusebiu Camilar, acestea constituind o bogată zestre literară, etnografică şi muzicală, precum şi principalele atracţii turistice ale judeţului.

5.8 Turismul

În zona Bucovinei, precum și pe tot cuprinsul judeţului Suceava se pot practica o multitudine de forme de turism: turismul itinerant cu valenţe culturale, turismul balnear, turismul rural, ecoturismul, turismul de tranzit, turismul pentru vânătoare şi pescuit, turismul pentru echitaţie, turismul pentru sporturile de iarnă, turismul de congrese şi reuniuni, turismul de odihnă, recreere şi agrement.

Bucovina este un model de toleranță etnică și religioasă, în care trăiesc mai bine de 10 grupuri etnice, fiind supranumită „Elveția Orientului” sau „Europa în miniatură”.

Denumirea de Bucovina este derivată de la termenul slav „buk”, ce înseamnă „fag”, regiunea fiind cunoscută sub denumirea de Ţara Fagilor.

Bucovina din zilele noastre este împărțită între două state, sudul acesteia formând cea mai mare parte a judeţului Suceava (România), iar nordul său fiind inclus în regiunea Cernăuţi (Ucraina).

Din punct de vedere administrativ, Bucovina este alcătuită din judeţul Suceava, mai puţin zona Fălticeni.

Peste 52% din suprafața județului este ocupată de păduri, acestea reprezentând peste 7% din potenţialul silvic al României, Suceava ocupând din acest punct de vedere locul I pe ţară.

Bucovina are cele mai multe biserici şi mănăstiri aflate în patrimoniul UNESCO din România.

Există cea mai veche biserică de lemn din România, Europa şi, după ultimele ipoteze, chiar din lume - Putna (1346).

Bucovina are peste 20 de rezervaţii naturale floristice, forestiere, geologie şi mixte.

Staţiunea turistică Vatra Dornei are cel mai pur aer din România.

Animale precum ursul, lupul, cocoşul de munte şi râsul încă se mai găsesc în libertate în pădurile Bucovinei.

Parcul Național Călimani, aflat pe teritoriul judeţului Suceava, include cel mai mare crater vulcanic din România, cu un diametru de circa 10 km, fiind unic în Europa și în lume, considerat atipic din punct de vedere al climei și reliefului, al peisajului, florei și faunei.

Unul dintre cele mai practicate meşteşuguri este încondeiatul ouălor, la Vama şi Moldoviţa existând două muzee ale oului încondeiat.

Există peste 1000 km de trasee montane omologate şi trasee de ciclism montan în județ.

De asemenea, pe teritoriul județului există peste 500 de monumente istorice.

În prezent, Cetatea de Scaun a Sucevei este singura cetate din România, și se pare că și din Europa, care găzduiește expoziții permanente amenajate pe ruine.

Muzeul de Istorie, cel mai recent renovat muzeu din țară, este unic la nivel național ca mod de prezentare și interactivitate.

5.9 Situația Socială

Pentru protecția copilului, în cadrul structurilor DGASPC Suceava beneficiază de măsuri speciale de protecție un număr total de 1.590 copii/tineri, din care:

- copii/tineri în plasament la asistenți maternali profesioniști - 557 ;
- copii/tineri în plasament în familia lărgită - 384 ;
- copii/tineri în plasament la familii/persoane fără grad de rudenie- 117 ;
- copii/tineri în plasament în servicii de tip rezidențial - 400 ;
- copii/tineri în plasament în servicii de tip rezidențial private - 132 ;
- un număr de 307 copii beneficiază de servicii de zi, astfel: 155 copii beneficiază de servicii de zi (centru de zi și centre de recuperare) și 152 copii beneficiază de serviciile echipelor mobile.

De asemenea în evidența DGASPC Suceava figurează:

- 354 asistenți maternali profesioniști care au copii în plasament;
- 851 persoane adulte sunt asistate în centre rezidențiale destinate persoanelor adulte cu handicap;
- 69 persoane adulte cu handicap beneficiază de serviciile centrelor de zi;
- 2.341 copii încadrați în grad de handicap ;
- 20.895 persoane adulte încadrate în grad de handicap.

DGASPC are în evidenţă un număr de 8.476 copii ai căror părinţi sunt plecaţi la muncă în străinătate, proveniţi din 6.096 familii, din care: 1.381 copii cu ambii părinţi plecaţi la muncă în străinătate, 6.401 copii cu un părinte plecat la muncă în străinătate și 694 copii cu părinte unic susţinător plecat la muncă în străinătate.

La data de 31.12.2018, DGASPC Suceava avea în evidență un număr total de 20.895 persoane adulte, încadrate în grad de handicap, din care: 8.965 gradul grav, 10.892 gradul accentuat, 990 gradul mediu 48 gradul ușor.

În cadrul concursului „100 de exemple de bune practici în serviciile sociale din România” derulat de Ministerul Muncii și Justiției Sociale, 4 servicii sociale ale Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava au fost nominalizate câștigătoare.

5.10 Valorile județului Suceava

Pe teritoriul judeţului Suceava există un număr de 29 de arii naturale protejate, de interes naţional, respectiv rezervaţii botanice, rezervaţii forestiere, rezervaţii geologice, rezervaţii paleontologice și o rezervaţie ştiinţifică.

Unic în lume datorită reliefului, florei, faunei și climei sale, Parcul Naţional Călimani are o suprafaţă totală de 24.041 ha, din care 10.700 ha pe teritoriul comunelor Poiana Stampei şi Şarul Dornei din judeţul Suceava.

Subsolul judeţului Suceava conţine rezerve mari de ape minerale, carbogazoase şi necarbogazoase, renumite prin efectele lor terapeutice. Apele minerale carbogazoase formează cea mai bogată zestre de ape minerale din judeţ. Aria de răspândire a acestora cuprinde suprafeţe întinse din zona cristalino-mezozoică de la nord şi est de masivul Călimani. În Depresiunea Dornelor există peste 40 de izvoare de acest tip, dintre care cele mai cunoscute se află în Dorna Candreni, Poiana Negrii, Poiana Vinului, Poiana Coşnei, Neagra Şarului.

În domeniul culturii judeţul Suceava se remarcă prin tradiţii, obiceiuri, monumente de o certă originalitate bazate şi pe evoluţia cultural-spirituală de o reală autenticitate din zonă. Mănăstirile: Voroneţ, Putna, Sucevița, Dragomirna, Humor precum şi Cetatea de Scaun a Sucevei, Hanul Domnesc impresionează prin elementele de arhitectură sau prin pictura interioară şi exterioară, prin colorit.

În domeniul conservării şi valorificării cărţii, cele 302 de biblioteci din judeţ dispun la finele anului 2018 de un fond documentar de 4,9 mil. volume.

Un rol important în viaţa culturală îl au şi celelalte instituţii de cultură, pe raza judeţului existând 29 muzee și colecții publice. De remarcat este Complexul Muzeal Bucovina, Muzeul Satului Bucovinean, Muzeul de Ştiinţele Naturii din Suceava, Muzeul Etnografic din Vatra Dornei, Muzeul „Arta Lemnului” din Câmpulung Moldovenesc, Muzeul Etnografic „Tehnici populare bucovinene” din Rădăuţi, Centrul de ceramică neagră de la Marginea, precum şi muzeele mănăstirilor Putna, Sucevița, Moldoviţa, Dragomirna.

Trebuie menţionate mănăstirile ortodoxe pictate care au fost incluse de UNESCO printre capodoperele de artă ale lumii: Moldoviţa, Sucevița, Humor, Voroneţ, Arbore, Probota.

Alături de acestea sunt casele memoriale Nicolae Labiş, Ciprian Porumbescu, Ion Irimescu ce constituie o bogată zestre literară, etnografică şi muzicală precum şi principalele atracţii turistice ale judeţului care au fost vizitate în anul 2018 de 806,8 mii vizitatori.

ATRACȚII SI OBIECTIVE TURISTICE DIN JUDEȚUL SUCEAVA.

Fig. 14

La fel ca și întreg județul, reședința, Suceava, este un oraș plin de obiective turistice, majoritatea istorice. Au fost găsite urme ale civilizației din Evul Mediu și ruine ale palatelor domnești. Cetatea de Scaun a Sucevei, care a fost ridicată în vremea domnitorului român Petru Mușat, este dovada vie că românii au avut nevoie de ziduri înalte înaintea cotropitorilor.

Stațiunea Vatra Dornei este foarte cunoscută pentru apele minerale și termale deosebit de benefice pentru sănătate.

Gura Humorului este o destinație recomandată pentru frumusețile naturale, mănăstirea Voroneț și o zonă de agrement pe placul tuturor. Impresionante sunt Muzeul Oului, mănăstirile bucovinene, chilia lui Daniil Sihastru și Munții Rarău și Obcinele Bucovinei.

Mănăstirea Dragomirna din comuna Mitocu Dragomirnei, județul Suceava

Mănăstirea Dragomirna este un complex mănăstiresc fortificat, ridicat între anii 1602-1609 în satul Mitocu Dragomirnei din comuna cu acelaşi nume, judeţul Suceava.

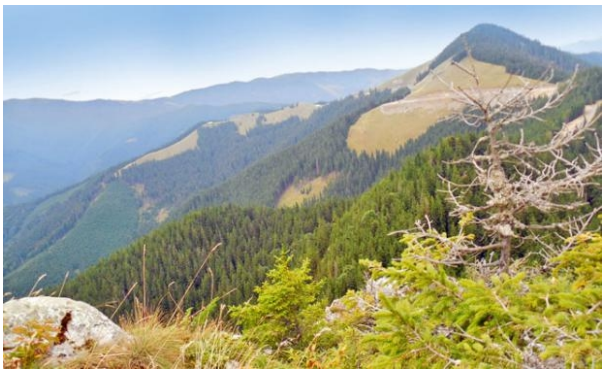
Catedrala Adormirea Maicii Domnului din orașul Câmpulung Moldovenesc, județul Suceava.

Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Campulung Moldovenesc are hramul de „Adormirea Maicii Domnului”.

Parcul Național Călimani
din județele Mureș, Suceava, Harghita și Bistrița-Năsăud

Munții Calimani reprezintă unul dintre cele mai înalte masive muntoase din România, făcând parte din categoria Carpaților Orientali.

Munții Rarău din județul Suceava

Fiind situați în centrul Carpaților Orientali, Munții Rarău oferă o priveliste de vis turiștilor sau celor aflați în explorarea regiunilor abrupte ale țării.

(Sursa: https://locuridinromania.ro/judetul-suceava/)

6. Prezentarea comunei Forăști județul Suceava

Comuna Forăști este o comună în județul Suceava, România situată în partea sud-estică a județului, formată din 9 sate: Antoceni, Boura, Forăști (reședința), Manolea, Oniceni, Roșiori, Ruși, Țolești, Uidești și 2 cătune: Cătun Palanca contopit cu satul Țolești.

Comuna Forăști, până la reforma administrativă din 1950, a făcut parte din județul Baia.

Fig. 19 Comuna Forăști, județul Suceava

6.1 Repere istorice

Din punct de vedere a istoriei comuna Forăști reprezintă o adevărată pagină de istorie a județului Suceava.

Comuna Forăști este situată în partea stângă a râului Moldova, cu nouă sate care au luat ființă începând cu secolele al XIV-lea și al XIX-lea.

Din comuna Forăști s-a ridicat familia Lovinești lor, care inițial se numea Teodorescu, remarcându-se prin deosebit talent scriitoricesc, mai mult de un secol. În satul Oniceni încă există două familii descendente cu numele Teodorescu.

Prima atestare a satului Forăști datează din aprilie 1595, când domnitorul Aron Tiranul întărește cneaghinei fostului logofăt Bârlădeanul părți de ocină din satul Forăști, cumpărate cu 120 de taleri de argint. Denumirea satului provine de la boierii Forăscu, care au fost proprietarii acestei moșii. Pe la mijlocul secolului al XIX-lea, moșia și satul erau stăpânite de vornicul Alecu Botez-Forăscu, postelnicul Ștefan Botez-Forăscu și aga Costache Forăscu.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea a fost ridicată biserica din Forăști de către familia Forăscu, iar familia domnitoare Moruzi a construit Curtea domnească și monumentala biserică din satul domnesc Oniceni, în perioada 1802-1818.

Peste 600 de ani de existență a satului Manolea

Satul Manolea are o istorie veche. La începuturi s-a numit Platonești, denumirea provenind de la râul Platonița, un afluent al Șomuzului. Prima atestare istorică este de pe vremea domnitorului Alexandru cel Bun, în anul 1411.

Așezarea își schimbă numele în anul 1742, satul fiind rebotezat Manole(a), iar în 1803 este redenumit Lipoveni în Manole, însă pentru scurt timp, apoi Manulovca.

Primii ruși lipoveni s-au stabilit aici la începutul anilor 1700. Comunitatea a devenit cu timpul tot mai numeroasă. În urmă cu 100 de ani aici trăiau 600 de etnici.

După foametea din 1947, un alt necaz s-a abătut asupra satului. Un incendiu puternic a mistuit biserica și 40 de case. Se întâmpla în toamna anului 1949. Lăcașul de cult avea un clopot uriaș, adus tocmai de la Moscova, despre care bătrânii spun că se auzea de la 15 kilometri depărtare.

Ca și în trecut, agricultura a rămas principala îndeletnicire a rușilor lipoveni din Manolea, care se mai mândresc nu doar cu recolte frumoase, ci și cu un cor de fete denumit „Berioza” (mesteacănul) care participă la spectacole și festivaluri interetnice.

Edificii istorice de pe teritoriul comunei

Specialiştii de la Muzeul de Istorie Suceava au descoperit în localitatea Manolea un sit arheologic vechi de peste 8.000 de ani. În rezultatul cercetărilor arheologice au fost găsite arme, unelte de silex şi piatră, ceramică fragmentară, care erau din diverse epoci istorice. Faptic, a fost descoperit amplasamentul unui vechi sat medieval pe teritoriul comunelor Forăşti şi Dorneşti, dar şi a unei vechi aşezări din epoca bronzului mijlociu (cultura Komariv, aprox. 2.200-1.600 î. Hr.). În special, au fost găsite unelte în cuprinsul localităţii Manolea, comuna Forăşti, care a aparţinut culturii arheologice neolitice Starčevo-Criş, din care provin unelte de silex, piatră şi ceramică frumos decorată cu motivul spicului de grâu, caracteristic primelor culturi neolitice ale Vechii Europe, care au avut un caracter predominant agrar. De asemenea, în arealul comunei Forăşti s-au descoperit și așezări care au aparţinut civilizaţiei eneolitice cu ceramică pictată Cucuteni.

În centrul satului Uidești (la întersecția drumurilor principale Oniceni-Dolhești si Fălticeni-Pașcani) se afla, pe timpuri, un han rămas dinainte de primul război mondial în administrarea „Casei rurale”, cu sediul în satul Oniceni. Clădirea hanului avea la demisol un mare beci construit din piatră de carieră și deasupra ziduri masive din cărămidă care compartimentau 18 camere. Hanul de la Rateș Uidești era foarte cunoscut de populația satelor limitrofe. (Sursa: https://jurnaldebucovina.com/2020/11/30/forasti-o-pagina-din-istoria-judetu lui-suceava/).

Conform monografiei scrise de Teodor Nițu, în satul Oniceni, familia domnitorului fanariot Moruzi a construit în perioada 1802-1818 o curte domnească și o biserică-monument.

6.2 Așezare geografică și suprafața

Comuna Forăşti este situată în partea de sud-est a judeţului Suceava şi la 40 km de reședința de județ, Municipiul Suceava.

Comuna Forăști se învecinează pe o lungime de 7,8 km: în partea nordică cu comuna Preutești, la sud cu comuna Dragușeni, la est cu comuna TătărușІ din județul Iași și comuna Dolhești. Râul Moldova curge în partea de vest a comunei Forăști, constituind hotarul natural cu comunele Drăgănești și Răucești din județul Neamț.
Suprafaţa administrativă a comunei Forăști este de 65,53 kilometri pătrați.

6.3 Cadrul natural

Geografic, zona comunei este încadrată în Câmpia piemontană Baia–Roman, care formează Culoarul morfologic al râului Moldova. Acestea sunt limitate la vest de către Podişul Pericarpatic Oriental Moldav, iar la est de către Podişul Fălticenilor, ambele constituind subunităţi ale Podişului Moldovei. Între aceste două subunităţi geografice înalte este sculptat culoarul depresionar al văii râului Moldova, racordat cu acestea prin intermediul teraselor şi glacisurilor.

Zona este situată în marea unitate geo-structurală a Platformei Moldoveneşti, care reprezintă în zonă prelungirea spre vest pe teritoriul ţării noastre a Platformei Ruse (masivul ucrainean), localizată în apropierea regiunii de cutare alpină, constituind astfel unitatea de vorland a acesteia. Platforma menționată cuprinde două unităţi litostratigrafice, caracterizate prin:

- fundamentul cristalin, format în stadiul de geosinclinal;
- cuvertura sedimentară, formată în stadiul de platformă, şi dispusă discordant peste fundament.

Din punct de vedere geostructural zona studiată are în fundament PLATFORMA MOLDOVENEASCĂ, peste care s-au depus mai multe depozite sedimentare ale diferitelor mări care s-au succedat în decursul timpului, ultima fiind cea sarmatică.

Din punct de vedere litologic, materialele parentale pe care s-au dezvoltat şi evoluat solurile se clasifică astfel :

- Luturile - roci neconsolidate, de culoare gălbuie închisă, nestratificată;
- Argila - o rocă detritică, inclusiv Argila gonflantă.
- Nisipul : este roca provenită din alterarea unor materiale initiale
- Depozitele fluviatile : sunt materiale parentale transportate şi redepozitate în lunci şi terase cu ajutorul apei, iar solurile formate şi evoluate pe ele sunt de tipul aluviosolurilor. Uneori conţin carbonat de calciu, alteori acesta lipseşte.
- Depozitul loessoid : - este o rocă neconsolidată care prezintă numai unele caractere asemănătoare loessului. Are culori gălbui sau gălbui intense, uneori având nuanţe cenuşii. În general solurile au textură mijlocie fină şi fină, sunt reci, au permeabilitate scăzută; în condiţii de umiditate ridicată sau în condiţii de secetă se lucrează foarte greu şi cu un cost foarte ridicat de combustibil. Solurile sunt pretabile pentru toate culturile, dar în special pentru plantele rădăcinoase şi bulboase. Se lucrează uşor şi cu un consum minim de energie.

Relieful

Relieful regiunii a început formarea din Sarmaţian mediu (Basarabian), când în zonă a apărut Câmpia de acumulare marină, a cărei structură şi suprafaţă era uşor înclinată spre sud–sud est (structură de monoclin în roci moi).

Marea diversitate a formelor de relief (reprezentate prin tipuri de acumulare şi eroziune) se datorează sistemului de modelare fluviatil, aflat în strânsă concordanţă cu elementul geologic, climatic şi hidrologic.

Punctele cele mai înalte sunt sub forma unor dealuri largi şi bombate cu înălţimi de peste 400 m.

Resursele naturale

Prin structura sa geologică această regiune este în general lipsită de substanţe minerale utile. Formaţiunile, care aflorează sunt volhiniene şi cuaternare. Din punct de vedere litologic, importanţă prezintă prin calităţile pe care le au argilele, nisipurile şi pietrişurile.

Din forajele care s-au executat pe teritoriul comunei, nu s-au găsit zăcăminte subterane care să poată fi exploatate. Singurele zăcăminte fiind cele de roci comune şi gresii, întrebuinţate în construcţii.

Rezervele solului sunt constituite în principal din resursele propriu-zise de sol, şi din fondul forestier. Se observă separarea a numeroase categorii detaliate de sol, care se deosebesc distinct prin proprietăţile lor, capacitatea productivă şi măsurile de menţinere şi sporire a fertilităţii. Pe teritoriul comunei se găsesc soluri din categoria solurilor *cu potenţial mediu de fertilitate*.

Suprafaţa cu vegetaţie forestieră de pe teritoriul comunei ocupă o suprafaţă redusă, de aproximativ **194 *ha***, *adică 2,96% din suprafaţa totală a comune*i, constând în amestecuri de răşinoase (molid, brad) cu fag, şi, azonal, din aninişuri în luncile pâraielor.
Pădurea se află în proprietatea Ocolului Silvic Fălticeni.

Clima

Regiunea în care este amplasată comuna Forăşti, caracterizează un relief colinar şi depresionar, respectiv dealuri, coline şi culoar morfologic, toate aflându-se în aria de influenţă a climatului de tip temperat continental cu nuanţe moderate (influenţe continentale, subbaltice, atlantice şi mai puţin mediteraneene). Această zonă este încadrată în provincia climatică est–europeană (după indicele de umiditate, în tipul climatic II). Tipul climatic menţionat se reflectă în distribuţia temperaturilor şi precipitaţiilor (variaţii diurne, lunare, anuale şi multianuale) care imprimă şi o anumită periodicitate a acestora, stabilită şi prin elementele climatice, înregistrate la staţia meteorologică Fălticeni.

Hidrografia

a) Apele de suprafaţă

Apele care străbat teritoriul sunt sub jurisdicţia Direcţiei Apelor Siret – Sistemul de Gospodărire a Apelor Suceava (S.G.A. Suceava), care urmăreşte cursurile de apă.

Reţeaua hidrografică care drenează zona studiată, aparţine la două bazine hidrografice şi anume : *bazinul hidrografic al Moldovei şi bazinul hidrografic al Şomuzului Mare*.

Râul Moldova izvorăşte de sub Obcina Lucinei, la altitudinea de 1590 m şi se varsă în râul Siret, în aval de municipiul Roman. Acesta alimentează cu apă municipiul Suceava. Râul Moldova străbate comuna Forăşti în partea de sud şi sud-vest, constituind principala reţea

hidrografică cu afluenţii săi Mediasca şi Hatia de pe partea stângă. Regimul hidrografic al râului Moldova este influenţat de factorii naturali din zona versanţilor estici ai Carpaţilor Orientali, unde cantitatea de precipitaţii este mare.

Pârâul Crâşmei este afluent pe partea stângă a râului Moldova.

Pârâul Hatia are două izvoare şi anume: izvorul cu debitul cel mai mare pleacă de sub localitatea Uideşti şi după un traseu de 4,3 km, confluează la cota 330,0 m cu un afluent de pe partea stângă care izvorăşte de sub cumpăna de ape din zona Ţoleşti şi apoi se varsă în râul Moldova traversând localitatea Drăguşeni.

Pârâul Platoniţa este afluent al pârâului Şomuzul Mare. Are un bazin de recepţie de 46 km² și o lungime de 10 km.

b) Apele subterane

Din punct de vedere hidrografic, zona se încadrează în grupa cu apă freatică puternic drenată, excepţie făcând doar depozitele cu acumulare din lunci, deluvii, proluvii şi coluvii. Apele subterane folosite la alimentarea cu apă potabilă a aşezărilor din zonă, se caracterizează printr-un grad mic de mineralizare. Apele freatice din subteran depind în mare parte de condiţiile climatice şi de structura petrografică.

Vegetaţia şi fauna

Comuna Forăşti se găseşte situată pe locul fostelor păduri de stejar şi a pajiştilor stepizate secundar, terenuri agricole şi pajişti secundare pe locul fostelor păduri de fag şi amestec de fag cu gorun.

Vegetaţia, sub care s-au format şi evoluat actualele soluri, a fost distrusă prin defrişări în timp de către om. Plantele actuale care însoţesc culturile şi pajiştile nu sunt indicatoare pentru anumite tipuri de sol, ele fiind considerate buruieni (plante concurente pentru plantele cultivate).

Dintre buruienile cele mai des întâlnite în culturi pot fi menţionate: pălămida-Cirsium arvense; susai-Sonchus arvensis; ridichioară-Raphanus raphanistrum, muştar-Sinapis arvensis L; pir-Agropyron repens Beauv; mohor-Setaria glauca Beauv; măzariche-Vicia villosa Roth; neghina-Agrostemma Githago; rapiţa sălbatică-Brassica rapa şi floarea grâului-Centaurea cyanus.

Principalele plante cultivate cu randament economic ridicat sunt reprezentate în ordine astfel: cartof, porumb, grâu, floarea soarelui şi sfeclă de zahăr. În condiţiile unui an agricol mediu (cu temperaturi şi precipitaţii medii, normale şi lucrări agrofitotehnice corespunzătoare), culturile pot da producţii bune care prin valorificare asigură atât necesarul de produse proprii cât şi realizarea unor venituri în bani care reinvestiţi în agricultură pot duce la dezvoltarea acestui sector. *Sursa: „Studiu pedologic necesar elaborării PUG Forăşti" elaborat de OJSPA Suceava.*

Fauna

Fauna este în general săracă, fiind mult mai diminuată în urma expansiunii activităţilor umane. În luncă trăiesc rozătoarele: popândăul, şoarecele de câmp, hârciogul, iepurele, dihorul. Păsările mai frecvente sunt reprezentate de prigorie, sticlete, graur, ciocârlie, mierlă, porumbel, turturică, guguştiuc, pupăză, cânepar, sturzul, vrabie, cioară, rândunică, lăstun, uliul porumbar, cucuveaua, huhurezul mic, etc.

Activitatea seismică

Din punct de vedere seismic, teritoriul comunei se află în zona de influenţă a cutremurelor de tip moldavic cu hipocentrul în zona Vrancea, la adâncimi de 90 ÷ 150 km. Zona se încadrează în aria de rigiditate a formaţiunilor geologice superficiale, gradul de seismicitate 6 pe scara MSK.

6.4 Populația

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Forăști se ridică la 4.451 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 4.920 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (83,96%). Principalele minorități sunt cele de ruși lipoveni (11,26%) și romi (2,29%). Pentru 2,4% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (80,75%), cu o minoritate de ortodocși de rit vechi (16,11%). Pentru 2,47% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

(Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_For%C4%83%C8%99ti,_Suceava)

La 2013 comuna Forăști număra:

Populația stabilă, Total	Ortodoxa	Romano-catolica	Penticostala	Crestina dupa Evanghelie	Crestina de rit vechi
4451	3594	5	18	3	717

Conform informațiilor prezentate de primărie privind evidența populației în perioada 2016-2020 au fost înregistrate următoarele:

Anul	Căsătorii	Transcrieri căsătorii	Decese	Transcrieri decese	Nașteri	Transcrieri nașteri
2016	22	2	74	-	4	3
2017	25	-	67	-	2	1
2018	27	1	58	1	4	4
2019	23	1	49	1	9	7
2020	14	1	67	1	6	6

În aprilie 2021 un ales din Camera Deputaților a ținut să-și exprime aprecierea față de conducerea Primăriei Comunei Forăști care manifestă grijă față comunitatea rușilor lipoveni din satul Manolea. Administrația locală a sprijinit demersurile etnicilor și se arată receptivă la nevoile localnicilor. Demnitarul le-a mulțumit acestora pentru disponibilitatea și deschiderea arătată față de reprezentanții comunității locale și a lăsat să se înțeleagă și faptul că Primăria Forăști este un exemplu de urmat în ceea ce privește sprijinul și demersurile întreprinse pentru comunitatea rușilor lipoveni: *„Vă adresez prezenta scrisoare în semn de apreciere pentru deschiderea și implicarea cu care ați ales să abordați problemele cu care se confruntă etnicii ruși lipoveni din localitatea Manolea. Vă sunt recunoscător pentru disponibilitatea arătată reprezentanților comunității locale a rușilor lipoveni, dar și pentru semnificativa dumneavoastră implicare în protejarea și promovarea patrimoniului material și imaterial al minorității din care facem parte.”, a scris demnitarul în scrisoarea adresată conducerii Primăriei Forăști. „În numele Comunității Rușilor Lipoveni din România și al meu personal vă adresez și pe această cale, cele mai calde mulțumiri și urări de bine.”*

Satul Manolea este localitatea cu cei mai mulți etnici ruși lipoveni din județul Suceava. De peste 300 de ani, oamenii de aici păstrează cu sfințenie tradițiile și obiceiurile. Unită în jurul bisericii, comunitatea nu și-a pierdut identitatea, tradițiile și obiceiurile.

Peste 800 de ruși lipoveni trăiesc la Manolea. Din rândul acesteia provin oameni deosebiți, apreciați în domeniul în care activează: profesorul universitar doctor Leonte Ivanov (șeful catedrei de slavistică din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iași), economistul Iacob Nazarov, jurist Valentin Platon, antreprenoarea Ana Sava, medicul Alexandra Miftode, inginerul Carp Ivanov, profesorul universitar Ioan Agavriloaie, profesorul doctor Paula Radion membru în Consiliul Național Director al Comunității Rușilor Lipoveni din România.

Fig.

6.5 Învăţământ şi educaţie

Conform ultimei cartografii școlare (https://www.siiir.edu.ro/carto/), pe raza Comunei Forăști activează 10 unități de învățământ: două școli gimnazale, două școli primare și șase grădinițe în localitățile: Oniceni, Manolea, Boura, Uidești, Tolești, Forăști, Ruși, Roșiori, Antoceni.

GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL BOURA	GPN BOURA	BOURA	FORĂȘTI	SUCEAVA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL FORĂȘTI	GPN FORĂȘTI	FORĂȘTI	FORĂȘTI	SUCEAVA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL "ÎNVĂȚĂTOR COSTICĂ NITU" ONICENI	GPN "ÎNV. COSTICĂ NIȚU" ONICENI	ONICENI	FORĂȘTI	SUCEAVA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL MANOLEA	GPN MANOLEA	MANOLEA	FORĂȘTI	SUCEAVA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL RUȘI	GPN RUȘI	RUȘI	FORĂȘTI	SUCEAVA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL ȚOLEȘTI	GPN ȚOLEȘTI	ȚOLEȘTI	FORĂȘTI	SUCEAVA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MANOLEA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ MANOLEA	MANOLEA	FORĂȘTI	SUCEAVA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ ONICENI	ȘCOALA GIMNAZIALĂ ONICENI	ONICENI	FORĂȘTI	SUCEAVA
ȘCOALA PRIMARĂ BOURA	ȘCOALA PRIMARĂ BOURA	BOURA	FORĂȘTI	SUCEAVA
ȘCOALA PRIMARĂ FORĂȘTI	ȘCOALA PRIMARĂ FORĂȘTI	FORĂȘTI	FORĂȘTI	SUCEAVA

În satul Oniceni şcoala, Şcoala de Arte şi Meserii, restaurată în 2008, se află în stare bună şi beneficiază de toate utilităţile necesare.
În satul Roşiori şcoala cu clasele I-IV a fost reabilitată prin Banca Mondială,
În satul Forăşti şcoala cu clasele I-IV a fost reabilitată în 2011.
În satul Uideşti şcoala cu clasele I-IV – şcoala a fost construită în anul 2009.
În satul Manolea – şcoala nr 1 cu clasele I-VIII a fost reabilitată în anul 2009.
În satul Boura şcoala cu clasele I-IV a fost reabilitată în anul 2007.
În satul Ţoleşti şcoala cu clasele I-IV, de asemenea a fost reabilitată în anul 2007,

- - În satul Ruşi şcoala cu clasele I-IV şcoală de 101 ani aflată în stare bună de funcţionare,
- - În satul Antoceni şcoala cu clasele I-IV aflată în stare bună de funcţionare,
- - 8 grădiniţe în Forăşti, Oniceni, Antoceni, Roşiori, Ruşi, Boura, Ţoleşti, Uideşti.

Este cunoscut faptul că, în comuna Forăști școlile sunt dotate la standarde europene, mai moderne decât în unele orașe, care au costat miliarde de lei, bani pe care primarul Avrămia Brăduț i-a atras pentru a investi în cel mai important domeniu: învățământul. Astfel, doar Școala generală din Uidești a costat 9.2 miliarde de lei, în timp ce Școala Generală Manolea a costat 3 miliarde de lei, la care se mai adaugă 2 miliarde de lei, bani care au fost investiți în grupurile sanitare de la această școală.

Din fonduri proprii în această comună s-a mai construit Școala Generală și Grădinița Boura, s-a reabilitat Școala din Roșiori, în Grădinițele din Oniceni și din Manolea au fost investiții în fiecare câte 900.000 lei. Totodată, Școala generală din Oniceni a fost renovată și etajată cu 1400.000 lei, iar renovarea școlii din Forăști a costat peste 800.000 lei. Tot pentru tineri, primăria a acordat 36 de loturi pentru a-și construi o locuință, de fiecare dată când a avut ocazia i-a premiat pe „fiii satului” și a construit și o sală de sport în Oniceni, precum și o bază sportivă în Manolea.

Cei mai buni elevi merg în fiecare vară în excursie, la mare, iar cetățenii care împlinesc 50 de ani de căsătorie sunt sărbătoriți cum se cuvine în mijlocul comunității.

6.6 Economia și Mediul de afaceri

Poziţia geografică a comunei este favorabilă din punct de vedere al conexiunii cu cele mai apropiate centre urbane şi anume cu municipiul Fălticeni şi cu reşedinţa de judeţ, municipiul Suceava.

Localitatea Forăşti are rol de coordonare administrativ-economic şi socio-culturală, din punct de vedere teritorial administrativ.

Comuna Forăști are caracteristicile specifice unei aşezări rurale de pe văile transversale, aşa cum e valea râului Moldova.

Comuna este caracterizată ca fiind *spaţiu rural dens populat, cu agricultură bazată pe microexploataţii individuale.*

Din punct de vedere funcţional nu există diferenţieri prea mari în cadrul aşezărilor, funcţia predominantă fiind cea agricolă şi de creştere a animalelor.

Conform datelor înscrise în registrul agricol, zona Manolea, terenurile dobândite de către gospodăriile populației și de către persoanele juridice, cu titluri de proprietate în baza legii fondului funciar, dobândite prin contracte de vânzare cumparate, certificate de moștenitor și arendă, pentru satele Uidesti, Tolești (Palanca), Boura, Manolea (Viișoara) sunt următoarele:

În satul Uidești:
- 3 volume cu 79 poziții, 70 case de locuit,
- curți construcții - 3,37 ha
- teren intravilan - 37,53 ha
- teren extravilan - 63,57 ha

În satul Țolești:
- 7 volume cu 208 poziții, 178 case de locuit
- curți +construții 12,04 ha
- teren intravilan 83,38 ha
- teren extravilan 203,02 ha

În satul Boura:
- 9 volume cu 291 poziții, 253 case de locuit,

- curți + construcții - 12,67 ha
- teren intravilan - 128,81 ha
- teren extravilan - 130,48 ha

În satul Manolea
-14 volume cu 436 poziții, 383 case de locuit
- curți + construcții - 24,14 ha
- teren intravilan - 204,11 ha
- teren extravilan - 564,77 ha

Pe raza satelor Uidești, Tolești (Polanca), Boura, Manolea (Viișoara) s-au emis un număr de 1.161 titluri de proprietate astfel,
- satul Uidești - 104
- satul Țolești+ Palanca - 340,
- satul Boura - 212
- satul Manolea + Viisoara - 505

În zona Manolea există un număr de 14 persoane juridice SRL, II, PFA cu sediul În UAT Forăști, dar și în alte localități, persoane ce utilizează teren în baza contractelor de arendă:

1. SC LV AGRO PRODEXIM - 186,16 ha
2. LV TERRA AGRO PRODEXIM - 29,85 ha
3. ASOCIATIA CRESCATORILOR DE ANIMALE VADUL MOLDOVEI - 91,22 ha
4. II POPINCIUC DOINA - 3,84 ha
5. II CIMBRU CIPRIAN - 9,93 ha
6. SC NEL CONSTRUCT AGR SRL - 60,00 ha
7. PFA TODICA COSTEL - 1,43 ha
8. SC. AGRO BIOFARM SRL - 18,99 ha
9. II ANITA IONUT - 6,70 ha
10. PFA PIENEL LEVI - 5,35 ha
11. II ALEXA ELISABETA - 141,31 ha
12. SC IULINAD - 96,01 ha ,13 bovine rasa ANGUS
13. PFA SAVA ANA - 2,88 ha
14. ANITOIU STELIAN - 48,48 ha
15. ANITOIU ALIN - 27,79 ha
16. SAVA IVAN - 26,28 ha
17. SAVA FLEACA -23,70 ha
18. SAVA MIHAI - 39,18 ha
19. ALEXA VASILE - 21,71 ha
20. VACARU CLAUDIU - 16,98 ha

Top firme Forăști, Județul Suceava:

În comuna Forăști, județul Suceava topul firmelor se prezintă în felul următor:

Număr agenți economici

161 agenti economici
0,35% din totalul agentilor economici din Județul Suceava

Cifra de afaceri

24,4 milioane lei (5,5 milioane euro)
0,11% din cifra de afaceri din Județul Suceava

Număr angajați

105 angajați
0,14% din totalul de angajați din Județul Suceava

Profit

4,3 milioane lei (970.504 euro)
0,21% din profitul net realizat în Județul Suceava

Lista top firme din diferite domenii de activitate: CARIMAR SRL - Extracția pietrișului și nisipului, extracția argilei și caolinului - cu cifra de afaceri de 6,6 milioane lei (1,5 milioane euro), MINA EGIPTEANUL SRL - Extractia pietrișului și nisipului, extracția argilei și caolinului- 3,8 milioane lei (853.638 euro), FILIUM SRL - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, băuturi și tutun - 3,4 milioane lei (772.428 euro), ANDREAND SPEDITION S.R.L. - Transporturi rutiere de marfuri - 1,3 milioane lei (296.485 euro), KOL IDEAL EXPERT S.R.L.- Lucrari de construcții a cladirilor rezidentiale și nerezidențiale- 1,1 milioane lei (260.951 euro), HIRGAU PROD COM S.R.L. - Transporturi rutiere de marfuri- 1 milioane lei (238.421 euro), BOBTRANS S.R.L.- Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominanta de produse alimentare, băuturi și tutun - 981.455 lei (223.058 euro), AGRO COZMIN S.R.L.- Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de seminte oleaginoase - 807.446 lei (183.510 euro), STATUS COFFEE 2016 S.R.L. - Comerț cu amanuntul al altor produse alimentare, în magazine specializate - 730.412 lei (166.003 euro), MAROALEX SRL - Comerț cu amanuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominanta de produse alimentare, băuturi și tutun - 421.732 lei (95.848 euro), AUTO SERVICE M.R.S. S.R.L. - Intreținerea și repararea autovehiculelor - 386.568 lei (87.856 euro), BOBTRANS S.R.L. - Transporturi rutiere de marfuri- 370.919 lei (84.300 euro), STANCOSMIN PROJECT S.R.L. - Lucrari de construcții a cladirilor rezidențiale și nerezidențiale - 297.402 lei (67.591 euro), BOTFULGER S.R.L. - Alte lucrări speciale de construcții n.c.a. - 293.900 lei (66.795 euro), TEVESAT NET SRL - Activitați de telecomunicații prin rețele cu cablu - 285.901 lei (64.978 euro), ROMBAS GLOBAL S.R.L. - Comerț cu ridicata nespecializat - 263.504 lei (59.887 euro), TEVESAT COMPANY SRL - Activitați de telecomunicații prin rețele cu cablu - 257.333 lei (58.485 euro), TIMCOST COM SRL - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, băuturi și tutun - 235.054 lei (53.421 euro), NORDFOR ADEVLAD SRL - Lucrari de construcții a cladirilor rezidențiale și nerezidențiale - 232.973 lei (52.948 euro), SAVER COM S.R.L.- Comerț cu amanuntul al cărnii și al produselor din carne, în magazine specializate - 219.258 lei (49.831 euro).

Compania GFR (Grup Feroviar Român) efectuează săptămânal curse de transport rumeguș, de la Fălticeni, beneficiar fiind Kronospan, cunoscută companie din industria prelucrării lemnului.

Activitatea minieră în comuna Forăști este orientată în mare parte și pe extracția pietrei ornamentale și a pietrei pentru construcții-Forăști și extracția pietrișului și nisipului-Uidești.
De asemenea, centre complexe ale industriei extractive pe teritoriul cărora se exploatează diferite materiale de construcții (argilă, caolin, pietriș și nisip: ex. Forăști).
Se remarcă, comuna Forăști cu pondere relativ mare ale populației ocupate în industria extractivă, care deține o pondere importantă în economia locală, ponderea populației ocupate fiind dominantă 67%.

Centrele industriale de importanță mijlocie au fost grupate în trei sub-categorii de mărime după numărul total de angajați: în 2016 - centre industriale cu populație salariată în industrie între 50 și 99 de persoane-Forăști-75 persoane.

Dinamica salariaților în perioada 2017 - 2019 în comuna Forăști este de 88,59 % față de 1991.

Dinamica impozitelor și taxelor locale încasate în perioada 2017-2020 arată în felul următor:

Nr. Crt	DENUMIREA VENITULUI	2017	2018	2019	2020
1.	IMPOZIT CLADIRI PERSOANE FIZICE	70.667	84.868	93.283	114.444
2.	IMPOZIT CLADIRI PERSOANE JURIDICE	33.197	30.697	37.000	44.216
3.	IMPOZIT TEREN PERSOANE FIZICE	153.086	125.180	127.804	127.581
4.	IMPOZIT TEREN PERSOANE JURIDICE	4.753	4.775	642	5.081
5.	IMPOZIT TEREN EXTRAVILAN	137.428	148.648	158.059	169.332
6.	TAXA JUDICIARA TIMBRU	18.261	30.416	30.583	18.786
7.	ALTE IMPOZITE ȘI TAXE	2.821	911	642	216
8.	IMPOZIT AUTO PERSOANE FIZICE	90.033	119.983	162.748	176.724
9.	IMPOZIT AUTO PERSOANE JURIDICE	13.598	16.583	17.747	33.411
10.	TAXA ELIBERARI LICENTE	26.414	17.007	13.227	11.176
11.	TAXA FIRMA	337	395	430	500
12.	CONCESIUNI,INCHIRIERI	65.471	73.934	75.576	70.529
13.	TAXA SALUBRIZARE	121.993	148.773	149.131	168.886
14.	AMENZI	114.241	88.481	106.182	83.013
15.	ÎNCASĂRI DIN ALTE SURSE	181.323	179.070	200.932	258.384
16.	IMPOZIT PE VENITURI DIN TRANSFER PROPR.IMOBILIARE	6.605	5.217	3.624	4.048
	TOTAL GENERAL	**1.040.228**	**1.074.938**	**1.177.610**	**1.286.327**

Măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenuri agricole/animale în anul 2021 prin *Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020*:

În anul 2021 începe perioada de tranziție către noua politică agricolă comunitară (PAC) 2021-2027, respectiv tranziția către implementarea unui Plan Național Strategic care, în prezent, se elaborează la nivelul MADR, pe baza pachetului legislativ al UE aflat în curs de

negociere cu statele membre la nivelul Comisiei Europene. Beneficiarii plăților compensatorii sunt:

✓ fermierii care utilizează terenuri agricole în cazul pachetelor aplicate pe suprafață (P1-P7 şi P9-P11) ale măsurii de agro-mediu și climă (M.10),

✓ fermierii care cresc femele adulte de reproducție de rasă pură din rasele locale în pericol de abandon, în cazul pachetului aplicat pe UVM (P8) al măsurii de agromediu și climă (M.10)

✓ fermierii activi care utilizează terenuri agricole, în cazul măsurii de agricultură ecologică (M.11) și a măsurii care vizează zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (M.13).

6.7 Infrastructura

Teritoriul comunei Forăști este amplasat reușit în raport cu căile de comunicație rutiere, feroviare, județene și naționale, această situație asigurând dezvoltarea continuă a comunei.

Căi rutiere

Comuna Forăști este traversată de:

- drumul european E85 București - Suceava - drum care străbate comuna paralel cu râul Moldova şi care are următorul traseu: leagă capitala Bucureşti de frontiera cu Ucraina prin punctul vamal Siret. Străbate de la sud la nord partea de est a României şi trece prin oraşele: Urziceni, Buzău, Râmnicu Sărat, Focşani, Adjud, Bacău, Roman, Fălticeni, Suceava, Siret.

- de drumul județean DJ208E Dolhești-Manolea-Oniceni-Forăști cu traseul: Racord DN 2 Antoceni – Oniceni – Forăşti – Uideşti intersecţie cu DJ 208F pe teritoriul satului Uideşti – Dolhasca.

- DJ208E pe DJ208F are traseul: Tătăruşi jud.Iaşi – Uideşti – intersecţie Dj208E – intersecţie cu DC9 – Racord DN2.

- DC8 pe traseul: racord DN2 în Drăguşeni – Forăşti – Ruşi – Roşiori – Racord DN2.

De asemenea, teritoriul comunei este traversat și de drumuri de interes local către diferite alte zone.

Căi feroviare

Pe teritoriul comunei Forăști nu există cale ferată, cea mai apropiată staţie feroviară este la Fălticeni. Pe calea ferată, pe linia secundară Fălticeni-Dolhasca se circulă cu singurul tren particular din judeţul Suceava - trenul Regio R 14881.

Poştă şi telecomunicaţii

Comuna Forăști este deservită de Compania Naţională Poşta Română, Direcţia Regională de Poştă Iaşi, Oficiul Judeţean de Poştă Suceava – Ghişeul Poştal Forăști.

Comuna Forăști beneficiază de acces la telefonia fixă, telefonia mobilă, precum şi acces la internet prin Romtelecom.

6.8 Servicii publice

Administraţia Publică

Fig. 22 Primăria Comunei Forăști

Comuna Forăști este administrată de un primar și un consiliu local compus din 13 consilieri locali.

Primarul, Avrămia Brăduț, de la Partidul Social Democrat, în decursul celor peste 20 ani petrecuți în fruntea comunei, fiecare mandat a fost câștigat cu votul a peste 75% din populația cu drept de vot din comuna Forăști.

În cadrul primăriei se acordă următoarele servicii:

Resurse Umane

Starea civilă

- Publicații de căsătorie
- Înregistrare naștere
- Înregistrare deces
- Înregistrare căsătorie
- Eliberare certificate de stare civilă
- Certificate de stare civilă eliberate în străinătate

Registrul Agricol

Urbanism

- Autorizații construire/desființare
- Certificate de Urbanism
- Întrebări frecvente

Există Contract de colaborare cu Consiliul Județean, Direcția Urbanism;

Cadastru și Fond Funciar - în derulare - măsurători și întabulări terenuri extravilane;
Asistență socială

- Ajutoare încălzire
- Stimulente educaționale și inserție
- Ajutor Social
- Alocații
- Indemnizații creștere copil

Serviciul public de salubritate - serviciu externalizat;
Serviciul public de apă și canal - în curs de externalizare (ACET Suceava);

Pentru acordarea serviciilor de urgență locală primăria este dotată cu:
- Autospecială pompieri;
- Hidranți -38 buc.;
- Bazine apă distribuție – 200.000 mc. - cu rezervă pentru pompieri – 15%.

Există Camera de Consultanță Agricolă deservită de un consultant care asigură servicii pentru comună și doi agenți agricoli.

6.9 Sănătate

În cadrul comunei funcționează:

- 2 dispensare medicale: în localitatea Forăști și în localitatea Manolea.
- 2 cabinete medicale de familie.
- 2 cabinete stomatologice câte unul în localitățile Oniceni și Manolea.
- 2 farmacii câte una în localitățile Forăști și Oniceni.
- 1 dispensar veterinar

Pentru situații grave de sănătate locuitorii comunei se deplasează la spitalele din Fălticeni sau Suceava.

6.10 Asistență socială

Conform informațiilor primăriei în domeniul asistenței sociale în anul 2020 au fost întocmite dosare pentru:

1. BENEFICIARI VENIT MINIM GARANTAT – AJUTOR SOCIAL – 33 DOSARE;
2. BENEFICIARI ALOCAȚII COMPENSATORII – 65 DOSARE;
3. ASISTENȚI PERSONALI – 33 DOSARE;
4. INDEMNIZAȚII PERSOANE CU HANDICAP – 23 DOSARE;
5. TICHETE PENTRU GRĂDINIȚĂ – 29 DOSARE;
6. ALOCAȚII DE STAT – 34 DOSARE.

A fost depus Proiectul de Finanțare:"*Dezvoltarea Sistemului de Asistență Socială și combaterea sărăciei și a excluziunii sociale"* – cod SMIS 126924 – prin Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială.
Obiectivul general al proiectului este creșterea incluziunii sociale și combaterea sărăciei prin creșterea capacității tehnice și administrative a rețelei publice de asistență socială comunitară.
Obiectivul specific 1: consolidarea capacității serviciilor publice de asistență socială de a iniția, coordona și implementa măsuri de prevenire și combatere a situațiilor de marginalizare și excludere socială, în 350 de comunități marginalizate prin furnizarea de resurse umane adecvate și formarea acestora.
Obiectivul specific 2: îmbunătățirea nivelului de competențe al personalului care activează în sectorul asistenței sociale la nivel național, contribuind astfel la consolidarea rețelei de asistență socială prin furnizarea de servicii adaptate nevoilor populației.

6.11 Cultura

În comuna Forăști activează 3 cămine culturale: în localitățile Forăști, Oniceni și Manolea, în care se organizează diferite evenimente, conferințe.

De asemenea, în comună își desfășoară activitatea și Biblioteca comunală și Muzeul satului din sediul Școlii din Uidești.

În domeniul culturii comuna Forăști se remarcă prin tradiţii, obiceiuri, monumente de o reală autenticitate din zonă.

Evenimente locale:
- Zilele comunei,
- Hramul bisericii,
- Hramul satului,
- Festivalul sărbătorilor de iarnă
- Balul Bucovinei,
- Nunta de aur.

Manifestare cultural artistică anuală:
"Hora la Forăşti" - startul manifestărilor este întotdeauna dat de vestita Fanfară de la Forăşti, o fanfară care se apropie de 100 de ani de existenţă. De fiecare dată când „fanfariştii" de la Forăşti urcă pe scenă şi încep să cânte, publicul este îndemnat să iasă la joc, deoarece, conform celor spuse de Grigore Leşe, prezentatorul şi animatorul Festivalului „Tarafuri şi fanfare", „asta nu-i muzică de ascultare". Grigore Leşe a apreciat în mod deosebit Fanfara din Forăşti la evenimentul petrecut în Muzeul Satului Bucovinean.

***Obiceiuri calendaristice**:*

Obiceiuri de Anul Nou
- *Crăciunul*– datina colindatului în ziua de Ajun (24 decembrie) este deschisă de copii și continuată spre seară de tineri; în seara zile de Crăciun, colindă adulții, prilej cu care se organizează petreceri între prieteni / rude;
- *Anul Nou* – urăturile (plugușorul) din seara de Ajun, practicate de copii, tineri și adulți, sunt suplimentate de jocurile cu măști (caprele, urșii, căiuții, țiganii, turcii, moșii, babele etc.) și

teatrul popular (benzile sau partiile formate din haiduci, ofițeri, împărați, generali, panduri etc.), acestea desfășurându-se pe tot parcursul sărbătorilor de iarnă; în dimineața zilei de Anul Nou (1 ianuarie), copiii umblă cu „semănatul" sau „sorcova", aruncând boabe de grâu, orz sau secară prin case și adresând gazdelor urări de bine, sănătate și belșug;
- *Bobotează* – obiceiuri precum sfințirea apelor, confecționarea crucii de gheață, stropirea gospodăriilor, livezilor, animalelor și oamenilor cu aghiasmă, strigătele și zgomotele sunt practicate și astăzi.

Obiceiuri de peste an:
– aprinderea focului primăvara, pentru asigurarea fertilității câmpului și grădinilor (de Alexii și în noaptea Învierii);
– Paștele (încondeiatul ouălor, pregătirea mesei tradiționale, participarea la slujba de Înviere, sfințirea coșului pascal, masa festivă, precum și bătutul toacelor la biserici, trasul clopotelor, ciocnitul ouălor vopsite etc.);
– punerea ramurilor verzi la poartă, la uși și la ferestre (de Florii și de Sf. Gheorghe se folosesc ramuri de răchită cu „mâțișori", iar la Duminica Mare, crengi de tei);
– organizarea horelor în fiecare duminică și în alte zile de sărbătoare, astăzi obiceiul limitându-se de regulă la hram și doar în anumite localități;
– hramurile satelor, unde familiile, prietenii și cunoscuții se întâlnesc și organizează petreceri la casa gazdei din localitatea în care are loc hramul;
- Festivalul folcloric anual „Hora de la Forăști" - serbare populară care se organizează în luna august.

Ritualuri de trecere
- *Naşterea*– cuprinde obiceiuri destinate ocrotirii copilului de deochi și boli, obiceiuri practicate la prima scaldă, obiceiuri de botez și de cumetrie, precum și obiceiuri la scăldăciune; la șase luni după naștere, copilului i se „taie moțul" de către nași, ocazie cu care se organizează o nouă petrecere.
- *Nunta*–include obiceiuri legate de pețit, logodnă (ceremonial cu o mică petrecere)

6.12 Turismul

Obiective turistice

Biserica de lemn „Sfântul Nicolae” din Forăști

Biserica de lemn din Forăști a fost construită în anul 1766 de boierul C. Forăscu. Perioada construcției este atestată de o inscripție aflată la partea superioară a ancadramentului ușii de intrare: „7274 martie 4”. Edificiul religios se află localizat în cimitirul satului și are hramul *Sfântul Nicolae*, sărbătorit la data de 6 decembrie.

Biserica de lemn din Forăști a fost inclusă pe Lista monumentelor istorice din județul Suceava din anul 2015 la numărul 267, având codul de clasificare SV-II-m-A-05549.[1] Pe această listă este trecut eronat anul 1764 ca an al construcției lăcașului de cult.

Mănăstirea „Sfântul Mina” din Roșiori este o mănăstire de călugări ortodocși de stil vechi amplasată în satul Roșiori din comuna Forăști (județul Suceava), la 17-18 kilometri de municipiul Fălticeni.

La mănăstire se ajunge de pe Drumul Național Fălticeni-Roman, făcând o ramificație stânga de un kilometru, pe un drum de piatră. Complexul mănăstiresc este construit începând din anul 1995 pe un loc înalt, cunoscut sub denumirea de «Dealul bisericii», de unde se poate vedea albia râului Moldova cu satele Roșiori, Giulești, Vadu Moldovei, Boroaia, Răucești, Drăgușeni.

7. Evaluarea SDL 2014-2020

Evaluarea strategiei de dezvoltare locală aplicată de comuna Forăști, județul Suceava în perioada 2014 - 2020 este necesară pentru identificarea și analiza rezultatelor, efectelor, mecanismelor implementării și formularea de recomandări și lecții învățate.

Evaluarea rezultatelor strategiei este utilă pentru furnizarea dovezilor şi informaţiilor cu caracter strategic referitor la ceea ce s-a obţinut şi cum s-a obţinut, prin implementarea strategiei, în vederea îmbunătățirii strategiei pentru perioada 2021 – 2027.

Astfel, pe orizontul de timp 2014 – 2020, au fost identificate domenii prioritare, corelarea cu domeniile de intervenție fiind redată mai jos, prinse in prioritatile operationale la nivel national.

7.1. Portofoliul de proiecte demarate/implementate în perioada 2014 – 2020:

Nr. Crt.	Portofoliul de proiecte	Descriere proiect	Grad de implementare*
1.	**Infrastructura rutieră**		
1.1	Asfaltare drum comunal Rușii - Forăști	• Lungime: 4 km. • Fonduri guvernamentale. • Valoare - 52 miliarde lei vechi. • Șanțuri dalate din beton.	100%
1.2	Asfaltare drum comunal Rușii - Sf. Mina.	• Lungime: 980 m. • Fonduri guvernamentale. • Valoare: 10 miliarde lei vechi. • Șanțuri dalate din beton	100%
1.3.	Modernizare drum comunal Manolea - Viișoara	• Fonduri proprii. • Valoare – 5,7 miliarde lei vechi. • Lungime: 610 m.	80%
1.4.	Modernizarea de drumuri comunale în satele Manolea și Oniceni	• Fonduri europene. • Valoare: 44 miliarde lei vechi. • Lungime: - Str. Lipoveni: 3,84 km; - Str. Muncel: 100m; - Str. Bisericii Viișoara: 100 m; - Str. Hațaș - Oniceni: 400 m.	100%
1.5.	Modernizare drumuri	- Drum Oniceni – Biserica stil	

	comunale în satele Oniceni, Țolești, Boura.	vechi - Invalidu: 1.2 km. - Drum Oniceni – str. Valea Lupului : 800 ml. - Drum Oniceni – La Tudel: 1,4 km. - Drum Țolești - Palanca: 2,2 km. - Drum Țolești – str. Aramă: 1,4 km. - Drum Țolești – Troiță -Manolea: 640 ml. - Drum Boura - Ulița Mare – DJ 208 E: 1000 ml. - Drum Boura -Ciobanu: 84 ml. - Drum Boura – Beclea: 640 ml. - Drum Boura – Timișoreanca: 840 ml.	Proiect depus C.N.I.
2	**Infrastrutura canalizare și alimentare cu apă**		
2.1	Extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă în satele Uidești și Țolești, comuna Forăști, Județul Suceava.	• Valoare - 39 miliarde lei vechi. • Fonduri guvernamentale. • Bazin apă – 250.000 metri cubi – la Porfâr. • Rețea de apă de 7 km. Uidești – Țolești – Palanca. • Hidranți: 27 bucăți.	100%
2.2	Finalizare rețea de canalizare și stație epurare în satele Oniceni - Forăști – Antoceni, din comuna Forăști, judetul Suceava.	• Fonduri guvernamentale. • Valoare – 40 miliarde lei vechi. • 6 stații de pompare.	100%
2.3.	Extindere rețea canalizare în toate satele comunei Forăști – studii de fezabilitate.	• Roșiori – Oniceni – 3 stații de pompare. • RușI – Oniceni – 2 stații de pompare. • Antoceni – 2 stații de pompare. • Uidești – Țolești – Manolea – 3 stații de pompare. • Forăști – 2 stații de pompare.	Proiect
2.4.	Stație de pompare a apei la Uidești.		100%
3	**Infrastructura**		
3.1	Renovarea corpului de clădire a fostei primării din Manolea, în prezent cabinet medical și stomatologic.	• Finanțare – bugetul local.	100%
3.2	Construirea unui garaj pentru utilaje în cadrul primăriei.	• Finanțare – bugetul local.	100%
3.3	Refacerea împrejmuirii școlilor din Roșiori și Uidești, aflate în	• Finanțare – bugetul local.	100%

	conservare.		
3.4.	Construire piață mixtă Manolea	• Fonduri Europene – GAL. • Valoare totală: 747.652 lei, din care: - U.E.: 266.312 LEI; - buget local: 481340	100%
3.5.	Modernizarea iluminatului public în Comuna Forăști.	• Valoare cu TVA: 499.800 Lei	100%
3.6.	Asfaltare drumuri calamitate în satele Forăști și Antoceni	**Antoceni** • Str. Bisericii – 1645 ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Prosie – 1506 ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Ciocănești – 612 l, cu șanțuri dalate beton;Str. În Țarnă – 365 ml, cu șanțuri dalate beton. • Str. Complex – Drăgușeni – 2200 ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Lutărie – Anton rigoriu – 1433ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Deal Blaga – 250 ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Dealul Părului – 879 ml, cu șanțuri dalate beton. **Forăști** • Str. Lungu Vântului – 812 ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Pe Vale – str. Abatorului – 1079 ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Răducu – până la Morminte - 1192 ml cu șanțuri dalate beton; • Str. Principală – de la intersecția cu strada Pe Vale până la iaz Forăști – 764 ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Nucilor – 526 ml, cu șanțuri dalate beton; • Str. Bisericii – 600ml, cu șanțuri dalate beton. **Amenajări** • 20 podețe X Diametru 600 mm; • 11 podețe X Diametru 800 mm; • 1 podeț X Diametru 1000 mm; • Podețe P2 X2 bucăți; • 312 accese la proprietari**.** • Fonduri de la Compania Națională de Investiții. • Valoare: 139 milioane lei vechi. • Lungime 13 km.	În execuție. Finalizare – anul 2022.
4.	**Cultura**		
4.1	Înființarea unui Muzeu al	• Finanțare- bugetul local.	

	satului în sediul Școlii din Uidești, în vederea păstrării tradițiilor și obiceiurilor comunei.		100%
5	**Învățământ**		
5.1	Reabilitarea termică a Scolii Gimnaziale Manolea.	• Fonduri guvernamentale. • Valoare – 7 miliarde lei vechi.	100%
5.2	Reparații interioare la Școala Gimnazială Manolea.	• Fonduri proprii. • Valoare 3 miliarde lei vechi.	100%
5.3	Finalizare grupuri sanitare Școala Primară Boura.	• Valoare – 2,6 miliarde lei vechi. • Fonduri guvernamentale. • Centrală termică.	100%
5.4	Renovarea interioară și exterioară a Școlii Primare Boura.	• Finanțare: bugetul local. • Valoare 195.462,79 lei.	100%
5.5	Grupuri sanitare la Grădinița Ruși și Grădinița Țolești.	• Finanțare 138.200 lei, din care: - Fonduri guvernamentale: 91.000 lei. - Bugetul local: 47.200 lei.	100%
5.6	Renovarea sălii de grupă de la Grădinița Ruși.	• Finanțare: bugetul local. • Valoare: 140.000 lei.	100%
5.7	Dotarea cu mobilier și calculatoare a Școlii Gimnaziale Oniceni și a Școlii Gimnaziale Manolea	• Valoare : 3 miliarde lei vechi. • Finanțare – fonduri guvernamentale.	100%
5.8.	Sală de Educație fizică și sport – Școala Gimnazială Oniceni.	• Fonduri: Guvern și Compania Națională de Investiții. • Valoare – 16 miliarde lei vechi.	În execuție.
6	**Sanătate**		
6.1	Renovare cabinet medical și stomatologic	• Renovarea corpului de clădire a fostei primării din Manolea, în prezent cabinet medical și stomatologic.	100%

Tab. 8

În rezultatul analizei, s-a constatat că în perioada 2014-2020 au fost derulate proiecte în domeniile infrastructură rutieră, apă și canalizare, sănătate, precum și în învățământ.

În ceea ce privește relevanța strategiei anterioare, aceasta poate fi apreciată din punctul de vedere al relevanței față de nevoile socio-economice identificate în analiza contextului anterior.

Pentru analiza eficacității, respectiv a progresului înregistrat în realizarea obiectivelor propuse este necesară o evaluare a modului în care măsurile de acțiune propuse în cadrul strategiei și-au atins țintele stabilite.

Impactul Strategiei de Dezvoltare Locală 2014 – 2020 este evaluat prin prisma efectului de ansamblu al beneficiilor aduse de strategie asupra unui număr cât mai mare de persoane, justificând astfel utilitatea strategiei. Se remarcă faptul că marea parte a măsurilor

implementate au vizat domeniul infrastructurii. Impactul așteptat prin implementarea acestor măsuri vizează creșterea calității vieții populației din comună și atragerea unui număr mai mare de turiști, cu efecte benefice asupra mediului de afaceri local.

Principala problemă întâmpinată în implementarea strategiei a fost legată de lipsa fondurilor, ceea ce reprezintă o provocare și pentru perioada următoare, numărul mic de proiecte, accesare de fonduri nerambursabile, precum și lipsă de personal și scrierea de proiecte. În măsura în care se dovedesc a fi în continuare necesare pentru viziunea de dezvoltare ulterioară a comunei, măsurile rămase neimplementate vor fi transpuse în strategia pentru perioada 2021 – 2027.

La planificarea dezvoltării comunei în perioada 2021-2027 se va continua implementarea proiectelor începute în perioada precedentă. Totodată, planificarea dezvoltării comunei se va face pe cele **17 Obiective de dezvoltare Durabilă** din Agenda 2030, cuprinse in prioritățile operaționale la nivel național, se va ține cont de rezultatele analizei portofoliului de proiecte demarate în perioada precedentă.

8. Planificarea strategică

8.1. Generalități

Planificarea strategică pornește, în contextul actual, luând în considerare rezultatele Analizei situației existente din punct de vedere socio-economic, al mediului și nivelului de echipare tehnică și socială, cât și direcțiile și obiectivele fixate de diversele abordări strategice regionale, naționale, județene care condiționează contextul local și elaborarea unei direcții de evoluție a dezvoltării localității.

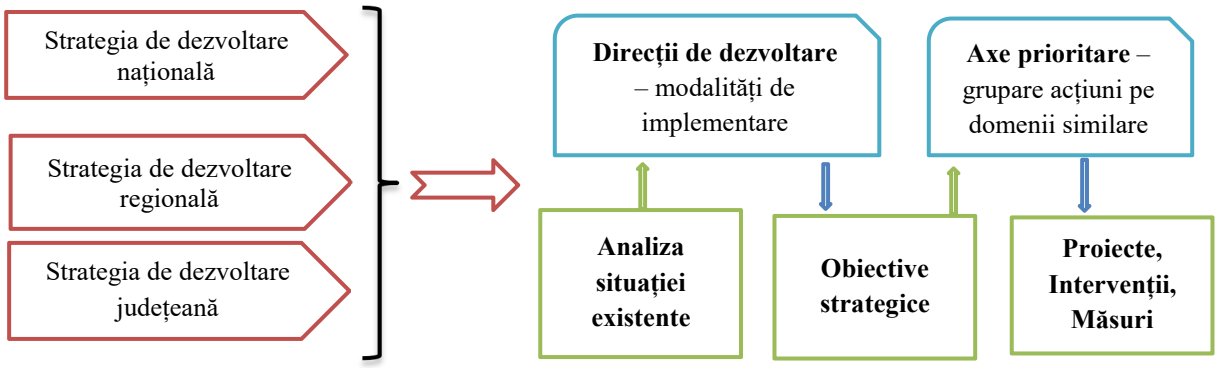

Fig. 30

În rezultat, luând în considerație strategiile de dezvoltare națională, județeană și regională, analiza situației existente generează direcții de dezvoltare prioritare în raport cu așteptările comunității, considerate ca fiind principalele modalități de realizare a scopului de creștere generală a nivelului de dezvoltare al acesteia. Fiecare dintre aceste direcții presupune parcurgerea obiectivelor strategice care pot fi realizate, prin măsuri și acțiuni grupate în axe prioritare specializate, care conțin proiecte, măsuri și intervenții specifice, de a căror prioritizare, planificare și mod de concretizare, depinde implementarea în condiții optime a strategiei și atingerii obiectivelor propuse.

Etapele esențiale ale unui proces de planificare strategică:
Etapa I – Pregătirea
Etapa II – Identificarea formulării optime a misiunii
Etapa III – Evaluarea situaţiei actuale a institutiei
Etapa IV – Dezvoltarea scopurilor strategice şi a obiectivelor operaţionale
Etapa V – Finalizarea planului scris
Etapa VI – Implementatrea planului

Activitatea de planificare strategică a Comunei are ca scop dezvoltarea unui sistem de activităţi, iniţiat deja de actuala administraţie, şi promovarea competitivităţii teritoriale precum şi crearea unei viziuni a viitorului comunei noastre. Obiectivele acestei strategii sunt:

- Identificarea cadrului socio-economic în care se găseşte în prezent comuna;
- Crearea unui plan de acţiuni şi a obiectivelor de urmărit pe termen mediu şi lung;
- Conturarea unei metodologii pentru a identifica resurse în vederea implementării strategiei;
- Pregătirea de acţiuni concrete în acord cu planificările existente la nivel de administraţie locală.

Planul Local de Actiune (PLA) este un instrument de planificare și implementare și contine un set de politici pe domenii de activitate ce se vor aplica intr-un termen determinat în scopul realizarii obiectivelor generale fixate într-o strategie. Termenul de realizare a planului local de acțiune trebuie sa corespunda termenului de 10-20 de ani, fixat pentru realizarea Strategiei Locale de Dezvoltare Durabilă (SLDD).

PLA poate fi revizuit periodic, astfel încât țintele fixate să țină cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui.

Cu cat revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atat marja de eroare in privinta evaluarii resurselor la un proiect este mai mica, având în vedere ca, pe măsura ce se înaintează în timp, variabilele economice ce trebuie luate în calcul la o prognoza economica se multiplica.

Planul Local de Actiune pentru implementarea Strategiei Locale de Dezvoltare Durabila a comunei, reprezinta un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbarii comunității locale pentru atingerea unor parametrii specifici societatii moderne, astfel ca durabilitatea să devina punctul forte al acesteia.

Dimensiunile dezvoltării actuale economice, sociale, de mediu și tehnologice au fost analizate în cadrul procesului de analiză-diagnostic din cadrul strategiei de dezvoltare, iar țintele-obiective strategice au fost creionate, fixându-se câteva repere ca referințe pentru dezvoltările ulterioare.

“Planul Local de Acțiune” prezintă principalele măsuri și proiecte necesare fazei de planificare și implementare a dezvoltării durabile, astfel: în procesul de dezvoltare să poată fi evaluat continuu complexitatea factorilor social-economic-mediu-tehnologic prin indicatorii de dezvoltare durabilă selectionați ca relevanți pentru comună.

Utilitatea unui plan de acțiune este dată de amploarea și complexitatea acțiunilor ce trebuie executate pentru atingerea obiectivelor strategice definite în Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei.

Pentru a realiza un management unitar sunt necesare 3 faze distincte, astfel încât procesele necesare atingerii obiectivelor să poată fi bine coordonate:

1. Planul de dezvoltare al Planului Local de Acțiune - planificare activităților;
2. Planul de executare al Planului Local de Acțiune -implementarea activităților;
3. Planul de monitorizare al Planului Local de Acțiune -evaluarea activităților.

Pentru a asigura o dezvoltare coerentă a comunei, suportul necesar trebuie sa fie asigurat de către:

1. Administrația Locală (primăria) și Consiliului Local, care trebuie să-și replanifice dezvoltarea instituțională pentru acordarea unui suport logistic complex necesar Planului Local de Acțiune;
2. Comunitatea Locală - cetățeni și organizații, actorii principali ai dezvoltării locale, prin atitudine și participare activă;
3. Mediul de afaceri - firme și instituții finanțatoare, drept suport financiar și logistic (informații și tehnologii moderne).

8.2. Principii și Condiții

Pentru realizarea Planului Local de Acțiune, primăria comunei, ca autoritate publică locală, trebuie să-și întărească capacitatea instituțională la toate nivelele de decizie și execuție. Aceasta presupune atragerea și furnizarea de resurse financiare suficiente și mobilizarea resurselor umane, identificarea celor mai eficiente mecanisme de comunicare, dar și analizarea cadrului administrativ de alocare a responsabilităților.

Rezolvarea problemelor curente, cât și a celor de ce vor apare în viitor depinde în foarte mare măsură de gradul de competență al conducerii administrației publice locale.

Materializarea capacității instituționale este un proces de durată în care administrația publica trebuie să acționeze pentru schimbarea radicală a atitudinii funcționarului public față de accesul cetățenilor la activitatea administrației.

În acest sens o principală preocupare a primăriei comunei a fost de armonizare a procedurilor administrative cu cele ale Uniunii Europene.

8.3. Obiective generale

Principalele obiective ale strategiei de dezvoltare locala a comunei sunt:

- ✓ Asigurarea accesului neîngrădit la infrastructură (apă, distribuție gaze și canalizare) a tuturor locuitorilor și al consumatorilor economici din comună;
- ✓ Reabilitarea și modernizarea în conformitate cu necesitățile și standardele europene a școlilor;
- ✓ Optimizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport, telecomunicații și energie;
- ✓ Protejarea mediului prin conformarea progresivă cu standardele de mediu din Uniunea Europeană pe care România va trebui să le atingă în totalitate;
- ✓ Garantarea condițiilor pentru crearea unor activități rentabile în zootehnie și agricultură;
- ✓ Combaterea excluderii și dezechilibrelor sociale prin crearea de noi oportunități investiționale.

8.4. Consolidarea Capacității Instituționale a Primăriei

Condițiile care stau la baza unei dezvoltări social - economice rapide sunt susținerea și participarea activă, respectarea legilor și onorarea obligațiilor primăriei comunei, precum și implicarea cetățenilor la luarea deciziilor în ceea ce privește rezolvarea propriilor probleme.

Primăria, fiind o interfață între cetățean și instituțiile statului, trebuie să elaboreze și să dezvolte un sistem de administrare bazat pe promovarea autonomiei locale reale și consolidarea cadrului instituțional.

Activitatea publică locală va fi orientată spre:

- Sprijinirea dezvoltării comunității în scopul rezolvării tuturor problemelor comunei;
- Susținerea dezvoltării infrastructurii prioritare pentru comunitate (aprovizionarea cu apă, gaze naturale, energie electrică, etc.);
- Sporirea responsabilității persoanelor cu funcții de răspundere pentru depășirea limitelor stabilite de cheltuieli și utilizarea neeconomică a alocațiilor bugetare;
- Controlarea strictă a bugetului local și distribuirea lui în mod eficient;
- Ajustarea în continuare a cheltuielilor bugetare la posibilitățile reale de acumulare a veniturilor la buget.

Eficientizarea gestionării mijloacelor publice, prin:

- Organizarea de licitații pentru achiziționarea de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile instituțiilor bugetare din banii publici;
- Reducerea creșterii volumului de cheltuieli, inclusiv prin reducerea numărului de personal angajat în instituțiile bugetare, acolo unde este cazul;
- Reevaluarea întregului sistem de servicii publice și transmiterea unor activități către sfera privată.

Consolidarea finanțelor publice:

- Asigurarea cu surse financiare a măsurilor pentru satisfacerea necesităților social-economice și culturale ale populației, pentru dezvoltarea comunei;
- Întreprinderea unor măsuri concrete pentru acumularea veniturilor proprii și menținerea echilibrului bugetar;
- Constituirea de fonduri extrabugetare pentru sustinerea unor programe de interes local;
- Susținerea dezvoltării antreprenoriatului ca motor de creștere a economiei de piață.

Stabilirea și promovarea parteneriatului:

- Sprijinirea organizațiilor nonguvernamentale;
- Participarea la proiecte investiționale comune cu sectorul economic în domeniile social, cultural și de mediu.

Consolidarea managementului administratiei publice locale constă în:

a. Dezvoltarea managementul resurselor umane

- Preocuparea primariei comunei pentru pregatirea continua a funcționarilor publici pe domeniile prioritare dezvoltarii comunei.

b. Dezvoltarea nivelului de pregatire profesionala

- Stabilirea necesitaților și oportunitaților de instruire;

- Corelarea necesităților cu potențialul uman existent;
- Stabilirea unui sistem de training adecvat.

c. Folosirea eficienta a resurselor umane

- Stabilirea regulamentului de organizare și functionare a personalului și a regulamentului de ordine interioara;
- Personalul trebuie să lucreze în domenii de activitate bine definite.

d. Cresterea responsabilitatii si a independentei profesionale

- Responsabilitate funcționarilor publici în conformitate cu prevederile legale;
- Conștientizarea importanței activității fiecarui angajat;
- Transparența funcționarii sistemului institutional pentru fiecare angajat;
- Acordarea de stimulente financiare în funcție de eficiența și competivitatea activităților depuse.

e. Schimbarea de fond a raportului dintre administrație și cetățean

- Serviciul public trebuie sa fie orientat în folosul cetațeanului;
- Eliminarea blocajelor birocratice cu care sunt confruntați cetățenii și agenții economici;
- Intarirea și extinderea cadrului de participare a societații civile la procesul decizional;
- Crearea unei strategii de comunicare operativa cu cetațenii;
- Implementarea unui sistem de management al calitații.

f. Realizarea unui sistem de monitorizare a calitatii serviciilor publice

- Administrarea eficienta a banilor publici;
- Dezvoltarea comunei prin atragerea de proiecte și programe cu finanțare nerambursabila;
- Cheltuirea eficienta a veniturilor.

g. Dezvoltarea managementul informațiilor

- Corelarea și integrarea bazelor de date din institutie;
- Analizarea nevoilor în domeniul software.

9. Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Forăști, județul Suceava

9.1 Etapele metodologice principale ale elaborării strategiei

Metodologia de realizare a strategiei cuprinde 3 faze:

1.Fundamentarea necesitatii de elaborare a strategiei:
– necesita abordarea a 2 categorii de aspecte:

- premisele elaborarii strategiei;
- modalitați de fundamentare;

2. Elaborarea strategiei de dezvoltare locală:

a) *Formularea misiunii comunității locale.* Misiunea se refera la scopul pentru care a fost înființata și funcționează organizația respectiva, precum și la concepția, filosofia managementului, referitoare la modul de realizare a activităților. Specificul misiunii este faptul ca reprezinta o enunțare de elemente necuantificabile. Misiunea trebuie să cuprinda:
– ce anume face comunitatea locala prin intermediul autorităților locale (exprimarea sintetică);
– care sunt deținatorii de interese și cum sunt luați în considerare (stake-holderi);
– care sunt valorile comunității locale.

b) *Precizarea obiectivelor strategiei.* Obiectivele strategice se stabilesc pe orizonturi mari de timp (3-5 ani) și se refera fie la ansamblul comunității, fie la componentele majore ale acesteia.
Pentru a fi *de calitate*, obiectivele strategice trebuie șa îndeplineasca urmatoarele *cerinte de raționalitate*:

– *sa fie realiste* (in concordanta cu potentialul comunității respective);
– *sa fie stimulatoare* (sa incite la autodepașire);
– *sa fie mobilizatoare* (sa prezinte importanta pentru stake-holderi);
– *sa fie comprehensibile* (reale).

c) *Stabilirea optiunilor strategice și modalitățile de realizare a obiectivelor.* Optiunile strategice se stabilesc în funcție de tipul de strategie adoptat.

d) *Dimensionarea resurselor necesare.* In strategie se stabilesc 4 categorii de resurse:
– informaționale;
– umane;
– financiare;
– materiale.

e) *Stabilirea termenelor.* Termene = limita fixata în timp printr-o dispoziție sau învoială ce reprezinta diferite momente intermediare sau finale, pentru realizarea obiectivelor și operationalizarea optiunilor strategice.

f) *Articularea tuturor componentelor strategiei intr-o strategie globala*.

g) *Realizarea strategiilor partiale.* Strategiile parțiale pot fi delimitate fie structural (pe compartimente), fie din punct de vedere procesual (pe funcțiuni și activitați). De obicei, strategiile partiale se delimiteaza *procesual pe functiuni,* ducând la existența mai multor strategii parțiale în funcție de specificul comunitații locale:
– Strategia de mediu;
– Strategia de dezvoltare economica;
– Strategia de dezvoltare a infrastructurii;
– Strategia de cooperare teritorială;
– Strategia de resurse umanei).

h) *Realizarea politicii globale și a politicilor partiale.* Politica se deosebește de strategie prin:
– orizontul de timp (mai mic pentru politica 0,5-2 ani și mai mare în cazul strategiei 3-5 ani);
– grad de detaliere (mai mare pentru politica și mai mic pentru strategie).

3. Implementarea și evaluarea unei strategii de dezvoltare locală

3.1. Pregatirea implementării are în vedere următoarele aspecte:
a) Pregatirea climatului din cadrul comunitații în vederea diminuării rezistenței la schimbare din partea societații civile și creșterii receptivitații acestora fața de elementele inovatoare propuse prin strategie;
b) Asigurarea resurselor informaționale, umane, financiare și materiale necesare punerii în aplicare a strategiei;
c) Realizarea unui program cadru de implementare;

3.2. Reproiectarea sistemului de management conform cerintelor realizarii obiectivelor;

3.3. Operationalizarea schimbarilor strategice previzionate;

3.4. Controlul și evaluarea strategiei. Prin evaluare se compară obiectivele previzionate cu realizările obținute, acestea fiind măsurate într-o etapa intermediara de control.

Strategiile pe termen lung trebuie evaluate cu atenție mai ales cu privire la viitoarele rezultate. Trebuie luat în vedere și faptul ca rezultatul real nu poate fi prevazut deoarece situațiile neprevazute pot și ele sa exercite o influența importanta asupra lor.

Principiile strategiei de dezvoltare durabila :

- ✓ **durabilitate** - conditii mai bune de trai pentru populația defavorizată precum și un minim de condiții necesare pentru un trai decent, sănătatea și bunastarea tuturor;
- ✓ **competitivitate** - permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar international, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;
- ✓ **sprijin financiar** - facilitarea accesului la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;
- ✓ **o buna administrare** - reacția eficienta și efectiva la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civila.

9.2 Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Forăști

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 include 17 obiective de dezvoltare durabilă, cu ținte clare pentru 2030, obiective ținte și pentru conducerea Comunei Forăști, județul Suceava, care va asigura treptat implementarea acestora în perioada 2021-2027.

♦ Obiectivul 1: Fără sărăcie

Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context

Strategia își propune reducerea numărului cetățenilor care trăiesc în sărăcie severă și relativă în toate dimensiunile acesteia, potrivit definițiilor naționale. Documentul are în vedere diminuarea numărului de persoane care trăiesc sub pragul de sărăcie, stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă, dezvoltarea sistemului de protecție și asistență socială.

Potrivit documentului, România înregistrează o pondere ridicată a persoanelor care suferă de deprivare materială severă, raportată la media UE. Conform datelor INS din 2016, procentajul de persoane încadrate în această categorie era de 23,8%. Rata sărăciei relative în perioada 2007-2016 (stabilită la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent) a fost evaluată de INS la 24,6%-25,3%, față de nivelul mediu din UE de 16,6%-17,3%. Conform Eurostat, în 2016, 49,2% dintre copiii din România, cu vârste cuprinse între de 0 și 17 ani, prezentau risc de excluziune socială, comparativ cu media UE de 26,4%, țara noastră înregistrând cel mai mare număr de astfel de cazuri. Coeficientul GINI, care măsoară gradul inegalității în societate, a fost, de asemenea, în creștere în România.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Stabilirea unor standarde durabile de calitate și	▪ Eradicarea sărăciei extreme pentru

de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile; ▪ Dezvoltarea unui sistem național de indicatori de incluziune socială prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenței sociale în regim digitalizat care să țină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori; ▪ Stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă aflate în risc de excluziune prin dezvoltarea măsurilor active de consiliere și asistență socială.	toți cetățenii; ▪ Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă; ▪ Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

♦ Obiectivul 2: Foamete zero

Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile

Strategia vizează dezvoltarea unui sector agroalimentar durabil și competitiv pentru îmbunătățirea calității vieții și asigurării unor condiții de viață în mediul rural apropiate de cele din mediul urban, promovarea producției autohtone și ecologice și valorificarea produselor tradiționale și montane cu valoare adăugată.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Susținerea producției și diversificarea speciilor autohtone cu valoare genetică ridicată, dar deficitare pe piața internă, în domenii precum legumicultura, creșterea efectivelor la rasele valoroase de suine, taurine și bivoli, sectorul avicol, colectarea și comercializarea lânii, apicultură, pescuit și acvacultură, inclusiv prin stimularea cercetării-dezvoltării în domeniul agro-alimentar; ▪ Creșterea numărului de produse recunoscute la nivel european / atestate tradițional /atestate ca rețete consacrate.	▪ Finalizarea cadastrului agricol; ▪ Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018; ▪ Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

♦ Obiectivul 3: Sănătate și bunăstare

Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă

Strategia are în vedere reducerea ratei mortalității materne și infantile, diminuarea incidenței îmbolnăvirilor de boli infecțioase și cronice, respectiv prevenirea și tratarea abuzului de substanțe nocive și a bolilor mintale.

♦ Obiectivul 4: Educație de calitate

Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

Strategia se adresează, în principal, următoarelor domenii: accesul tuturor copiilor la educație timpurie, învățământ primar și secundar echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe profesionale relevante, care să faciliteze angajarea la locuri de muncă decente și antreprenoriatul. Asigură faptul că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Promovarea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație prin reînființarea și/sau modernizarea atelierelor școlare în învățământul profesional și tehnologic; organizarea de concursuri antreprenoriale bazate pe proiecte cu aplicare practică în și între unitățile de învățământ; încurajarea activităților de mentorat voluntar și a parteneriatelor cu mediul de afaceri pe plan local; extinderea societăților antreprenoriale studențești și încurajarea conlucrării acestora cu agenții economici pe bază de contract prin dezvoltarea de parteneriate între universități și reprezentanții mediului antreprenorial.	▪ Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional; ▪ Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale; ▪ Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; ▪ Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor.

♦ Obiectivul 5: Egalitate de gen

Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate

Strategia își propune prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor, în sfera publică și cea privată, asigurarea participării echilibrate și efective a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

♦ Obiectivul 6: Apă curată și sanitație

Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți

Strategia vizează creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare și a serviciilor publice, alinierea României la cerințele și standardele UE privind gestionarea apei potabile, apelor uzate, deșeurilor și creșterea eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Folosirea mai activă a apelor geotermale atât în scopuri energetice, cât și pentru turismul de sănătate (spa); ▪ Monitorizarea strictă a calității apei potabile destinate consumului populației pentru menținerea în parametrii bio-chimici acceptați.	▪ Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare; ▪ Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%.

♦ Obiectivul 7: Energie curată și la prețuri accesibile

Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern

Pentru a susține pe termen lung așteptările consumatorilor, sectorul energetic românesc trebuie să devină mai robust din punct de vedere economic, mai avansat și mai flexibil din punct de vedere tehnologic și mai puțin poluant.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Consolidarea politicii de eficiență energetică și protecția consumatorilor; ▪ Reducerea cu 19% a consumului intern de energie primară.	▪ Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale; ▪ Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de *status-quo*) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile; ▪ Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice),

	inclusiv combustibili alternativi.

♦ Obiectivul 8: Muncă decentă și creștere economică

Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți

Strategia urmărește susținerea creșterii economice pe locuitor și promovarea sectoarelor productive și diverificarea produselor cu valoare adăugată, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, modernizarea tehnologică și inovarea, asigurarea muncii decente pentru toți cetățenii, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, renumerarea egală pentru munca de valoare egală, accesul la finanțare. Se susține un turism durabil care creează locuri de muncă și promovează diversitatea culturală, produsele locale și respectul pentru tradiții și mediul în care trăim.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii, a antreprenoriatului în rândul tinerilor prin încurajarea și susținerea financiară a start-up-urilor; ▪ Inițierea unor programe de formare profesională de bază cu finanțare UE în corelare cu cerințele pieței muncii, cu accent pe segmentele tinere sau social vulnerabile ale populației; ▪ Încurajarea încheierii de contracte de muncă cu orar flexibil și / sau tele-muncă / teleworking (munca de la distanță); asigurarea de facilități și servicii de sprijin pentru îngrijirea copiilor și a membrilor de familie aflați în întreținere.	▪ Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației; ▪ Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenorialul prin start-up, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare.

♦ Obiectivul 9: Industrie, inovație și infrastructură

Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației

Strategia propune dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, sigure și durabile, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea pentru toți, integrarea întreprinderilor mici și mijlocii în lanțuri valorice și pe piețe externe, modernizarea infrastructurii și reabilitarea durabilă a industriilor pentru utilizarea eficientă a resurselor, prin adoptarea tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, întărirea cercetării științifice și colaborarea cu mediul privat, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale, încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Îmbunătățirea conectivității între localități și regiuni prin sporirea ponderii drumurilor județene și comunale modernizate la 61% în 2020 (în comparație cu 39,4% în 2016); ▪ Creșterea bugetului alocat cercetării cu aproximativ 30% anual, cu asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, destinate susținerii atât a cercetării aplicative și inovării, a cercetării fundamentale și de frontieră, cu accent pe domeniile de specializare inteligentă / cu potențial de creștere.	▪ Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora; ▪ Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere.

♦ Obiectivul 10: Inegalități reduse

Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări

Strategia propune reducerea decalajelor, eliminarea discriminărilor de orice fel și politici de realizare progresivă a unei egalități sporite, în special fiscale, salariale, educaționale și de protecție socială.

Coeficientul GINI este indicatorul care măsoară gradul de inegalitate a veniturilor disponibile ale unei populații – când este 0% reprezintă egalitate deplină și când este 100% reprezintă inegalitate absolută. Conform Eurostat, în anul 2008, acest coeficient a fost de 35,9% pentru România, comparativ cu 31,0% media UE, iar în 2016 a fost de 34,7%, comparativ cu 30,8%.

În ceea ce privește inegalitățile între rural și urban, conform INS, 46,2% din cetățenii României trăiau în mediu rural în 2015. Potrivit Eurostat, media UE era de 28%. Pentru decalajul socio-economic dintre mediul urban și rural, indicatorul reprezentativ este „riscul sărăciei sau a excluziunii sociale". Eurostat subliniază faptul că, în 2016, în România, în mediul urban, rata *riscului de sărăcie* era de 24,3%, în timp ce în mediul rural era la 51,7%. Media UE era de 23,6% în mediul urban și 25,5% în mediul rural.

♦ Obiectivul 11: Orașe și comunități durabile

Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

Strategia vizează asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor din comunitățile urbane și rurale prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile; accesul la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru

toți; promovarea conceptului de smart-city; consolidarea eforturilor de protecție și salvare a patrimoniului cultural; reducerea impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și mediului în general.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Creșterea procentajului de proprietăți cadastrate și înregistrate în toate localitățile la 80% pentru construcții și finalizarea înregistrării terenurilor agricole ce fac obiectul subvențiilor acordate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, ca element de bază al planificării spațiale și amenajării teritoriului; ▪ Implementarea programelor existente și adoptarea de măsuri suplimentare pentru avertizarea timpurie, intervențiile de urgență și acțiunile ulterioare de reabilitare prin precizarea responsabilității tuturor factorilor cu atribuții în domeniu în caz de calamități naturale (seisme, inundații, alunecări de teren) sau accidente (deversări sau emisii nocive, incendii extinse etc.).	▪ Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ; ▪ Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială; ▪ Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic.

♦ Obiectivul 12: Consum și producție responsabile

Asigurarea unor modele de consum și producție durabile

Strategia propune trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare prin introducerea unor elemente ale economiei circulare, creșterea productivității resurselor, reducerea risipei de alimente și a deșeurilor, prin: diminuarea generării, de consumuri la toate nivelurile sale; reciclare și reutilizare; încurajarea companiilor să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea activităților lor în ciclul de raportare; promovarea practicilor durabile de achiziții publice; conștientizarea cetățenilor asupra a ce înseamnă un stil de viață în armonie cu natura.

Orizont 2020	Ținte 2030
▪ Tranziția de la modelul economic actual bazat pe producție și consum la economia circulară prin schimbarea mentalității prin educație, schimbarea	▪ Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea

comportamentului consumatorilor și prin dezvoltarea de mecanisme financiare pentru susținerea perioadei de tranziție; ▪ Finalizarea cadrului legislativ privind promovarea achizițiilor publice verzi; ▪ Introducerea unui cod al sustenabilității care permite o raportare complexă a atitudinii companiilor privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile.	pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare; ▪ Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030; ▪ Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%); ▪ Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025.

♦ Obiectivul 13: Acțiune în domeniul schimbărilor climatice

Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor

Strategia vizează consolidarea capacității de adaptare și reziliență a României pentru a combate pericolele legate de schimbările climatice și dezastrele naturale prin integrarea măsurilor de diminuare și de adaptare la acestea atât în strategiile, cât și în politicile naționale și în planificarea și creșterea nivelului de educație și conștientizare.

♦ Obiectivul 14: Viață acvatică

Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă

Strategia își propune prevenirea și reducerea poluării marine, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor marine, conservarea zonelor costiere și asigurarea unui pescuit durabil.

♦ Obiectivul 15: Viața terestră

Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate

Strategia are în vedere conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor terestre, managementul durabil al pădurilor, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și

solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații, dezvoltarea infrastructurii verzi, conservarea și protejarea zonelor umede, asigurarea conservării ecosistemelor montane, susținerea cercetării în domeniu, gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor abuzive și a tăierilor rase, tranziția către o economie circulară.

♦ Obiectivul 16: Pace, justiție și instituții eficiente

Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

Strategia are în vedere dezvoltarea capitalui social, promovarea toleranței, eradicarea violenței asupra copiilor și reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență, diminuarea corupției, dezvoltarea instituțiilor eficiente și transparente la toate nivelurile, asigurarea procesului decizional receptiv, inclusiv participarea și reprezentarea cetățenilor la toate nivelurile și asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale.

♦ Obiectivul 17: Parteneriate pentru realizarea obiectivelor

Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

În vederea sprijinirii acestui obiectiv, prin strategie, România înțelege să-și susțină angajamentele internaționale, aderarea la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică și să joace un rol proactiv pe plan european și internațional.

9.2.1 Obiective generale

Principalele obiective ale strategiei de dezvoltare locală a comunei sunt:

- Crearea condițiilor pentru începerea unor activitați rentabile în agricultură şi zootehnie;
- Protejarea mediului prin conformarea progresiva cu standardele de mediu din Uniunea Europeana pe care Romania va trebui sa le atinga în totalitate;
- Reabilitarea şi modernizarea sistemului de sănătate şi protecție sociala în comună;
- Asigurarea accesului neîngradit al populatiei şi al consumatorilor economici la infrastructura (apa, canalizare, distribuție gaze, cai de transport, telefonie);
- Reabilitarea şi modernizarea școlilor şi gradinițelor conform standardelor europene;
- Creșterea ratei de ocupare şi combaterea excluderii şi dezechilibrelor sociale prin creerea de noi oportunitați investiționale.

9.2.2 Obiective specifice

Agricultura și dezvoltarea rurală

- Aplicarea unor tehnici pentru dezvoltarea agriculturii durabile şi crearea unor sisteme pentru adaptabilitatea la condițiile climatice;

- Incurajarea şi organizarea de asociații ale producătorilor comunei pentru a beneficia de oportunitațile care decurg din aceasta;
- Inființare de ferme zootehnice şi puncte de prelucrare şi colectare a resurselor;
- Eficientizarea practicilor agricole pentru uşurarea şi productivitatea lucrarii aplicate pe terenurilor agricole.

Silvicultura

- Impadurirea terenurilor neproductive ale comunei;
- Intreținerea şi ocrotirea capitalului silvic al comunei.

Infrastructura şi Transport

Transport

- Imbunatațirea drumului județean şi a celor comunale care să deservească nevoile curente ale locuitorilor şi activitaților economice;

Utilităţi

- Crearea unor sisteme de furnizare a apei curente şi de canalizare capabile sa deserveasca tuturor locuitorilor comunei;
- Reabilitarea sediului primăriei;
- Realizarea rețelei de alimentare cu gaz metan;
- Dotari pentru intervenții în caz de situații de urgență;

Sănatate

- Imbunatațirea serviciilor de asistența medicala;
- Reabilitarea şi dotarea corespunzatoare a dispensarului uman;
- Acces permanent şi promt la servicii medicale de calitate;
- Educarea populației cu privire la accesarea serviciilor de sănătate la o perioadă regulată de timp pentru prevenirea situațiilor de urgență prin susținerea şi promovarea modului de viață sănatos.

Economia şi Mediul de afaceri

- Crearea unei industrii diversificate, dinamice şi capabile sa ofere posibilitatea de implinire profesională şi materială a locuitorilor comunei ;
- Economie generatoare de venit la bugetul local;
- Crearea unei industrii nepoluante şi durabile.

Comerț şi Servicii

- Diversificarea de servicii oferite către cetățenii comunei, prin mărirea numărului societaților comerciale;
- Promovarea şi susținerea unor tehnici eficiente de marketing pentru atragerea turiştilor în comună.

Mediu de afaceri

Incurajarea cetățenilor prin acțiuni de informare şi formare profesională în vederea deschiderii de pensiuni agroturistice şi promovarea acestora.

Mediu

- Păstrarea calității şi prevenirea poluării aerului;
- Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate, asupra utilizarii durabile a resurselor de apa şi a prevenirii poluarilor;
- Acțiuni de promovare a practicilor de agricultură ecologică;
- Curățarea cursurilor de apa şi a domeniului public;
- Crearea unor mecanisme de colectare selectivă a deșeurilor;
- Realizarea unei stații de depozitare a deseurilor;
- Impadurirea suprafetelor degradate, pentru prevenirea alunecarilor de teren.
- Refacerea şi dezvoltarea mediului natural.

Învăţământ şi educaţie

- Accesul neîngradit de împlinire individuală prin educație;
- Reabilitarea şi modernizarea școlilor şi gradinițelor din comună;
- Accesul la un sistem educațional performant, flexibil şi adaptat condițiilor din mediul rural;
- Organizarea unei baze materiale capabile să mulțumească nevoile legate de actul educațional;
- Amenajarea unui spațiu de joaca şi recreere pentru copiii comunei;
- Amenajare bază sportivă în comună;
- Orientarea şi sprijinirea persoanelor tinere în domeniul formarii profesionale;
- Crearea șanselor pentru reformarea persoanelor adulte;
- Construirea unei sali de sport.

Resurse Umane

Populația

- Crearea condițiilor de viață atractive pentru tineri, atât pentru cei din localitate cât şi pentru cei din exteriorul comunei pentru atragerea acestora în localitate;
- Crearea de condiții şi condiții pentru familiile de tineri.

Piața muncii

- Locuri de muncă suficiente şi în domenii variate de activitate pentru satisfacerea nevoilor de trai;
- Posibilitatea de a urma cursuri de reconversie profesională în domenii cautate pe piața fortei de munca.

Turism

- Utilizarea unor produse turistice variate cu oferte diversificate;
- Susținerea prin actiuni eficiente de promovare a evenimentelor locale;
- Crearea de programe de pregatire pentru noi practicanți de agroturism;

- Incurajarea cetățenilor prin acțiuni de informare şi formare profesională în vederea deschiderii de pensiuni agroturistice şi promovarea acestora;
- Promovarea evenimentelor locale, prin actiuni eficiente de marketing

Cultură

- Instruirea şi transmiterea practicilor traditionale generatiilor viitoare;
- Accesul transparent la sursele de informare tradiționale şi moderne;
- Structura spațiilor destinate activităților socio-culturale în concordanta cu necesitățile şi mijloacele moderne;
- Reabilitarea şi punerea în valoare a patrimoniului cultural din comună;
- Reabilitarea caminelor culturale;

Situaţia Socială

- Dezvoltarea serviciilor de asistență socială pentru persoanele aflate în dificultate (minori, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități);
- Intărirea legaturilor dintre Administraţia Publică Locală şi societatea civila pentru rezolvarea problemelor de interes comunitar.

9.3 Dezvoltarea locală a comunei Forăști, județul Suceava

DIRECTII STRATEGICE DE DEZVOLTARE ÎN PERIOADA 2021-2027:

Nr. Crt.	Denumire proiect	Observatii
1	Construire sală sport – satul Boura.	Proiect depus C.N.I.
2	Implementare RENS.	Contract încheiat.
3	Construire sens giratoriu DJ 208 E – Manolea.	În faza de proiectare.
4	Modernizare drumuri sătești în satele Oniceni, Țolești și Boura.	Proiect depus C.N.I.
5	Înființare dispensar uman și dotarea acestuia – satul Oniceni.	Proiect depus C.N.I.
6	Înființare parcuri agrement în comuna Forăști: sat Oniceni, Manolea și Forăști.	În faza de proiectare.
7	Achiziționare utilaje dotare Serviciu Voluntar pentru Situații de Urgență - Gal Suceava Sud Est.	Proiect în derulare.
8	Modernizare drumuri comunale în satele Ruși, Manolea și Forăști.	În faza de proiectare.
9	Extindere rețea canalizare în toate satele componente ale comunei.	În faza realizării studiilor de fezabilitate.
10	Înființare distribuție gaze naturale , în satele Forăști, Oniceni, Antoceni, Roșiori, Ruși, Uidești, Țolești, Manolea și Boura.	Proiect depus P.O.E.M.
11	Măsurătoarea și intabularea gratuită a terenurilor - proprietatea cetățenilor din Comuna Forăști.	În derulare
12	INTERNET gratuit în toate satele comunei Forăști	

13	Alei pietonale – în toate satele comunei Forăști.	
14	Bazin de apă potabilă – satul Forăști.	
15	Extindere rețea apă potabilă și bazin de distribuție – satul Viișoara.	

A. Servicii de cadastrare a terenurilor publice și private

Administrația locală s-a aliniat la prevederile din Programul Național de Cadastru și Carte Funciară 2015-2023 (PNCCF), care este reglementat de Legea nr. 7/1996, cu modificările şi completările ulterioare, şi de HG nr. 294/2015. Programul național de cadastru și carte funciară se desfășoară în perioada 2015-2023 și are ca obiectiv înregistrarea sistematică a imobilelor în 2337 UAT- uri situate în mediul urban și rural.

B. Rețea de transport public

În comuna Forăști transportul public se poate dezvolta ca o alternativă reală la utilizarea automobilelor particulare. O utilizare crescută a transportului public poate reduce congestionarea şi problemele climatice locale.

Administrația locală va pune în aplicare măsuri concrete pentru ca transportul public să devină mai practic, mai confortabil și mai accesibil. Astfel, numărul călătorilor care folosesc transportul public va creşte în mod firesc, persoanele dezavantajate se pot simţi mai puţin excluse din societate, iar gradul de dependenţă al cetăţenilor de automobilele personale ar trebui să scadă, ceea ce va avea consecinţe benefice pentru mediul înconjurător.

C. Sistem supraveghere video în comună

Primăria intenționează realizarea unui sistem de supraveghere video care, pe lângă faptul că a devenit foarte popular în ultima perioadă, acesta va permite supravegherea prin internet a zonelor din cadrul comunei care ar putea avea nevoie de monitorizare .

În același timp, se vor respecta prevederile *Regulamentului general privind protectia datelor cu caracter personal*, și anume:

- prezența camerelor video va fi semnalată;
- în spațiile publice nu pot fi instalate camere de supraveghere decât de firmele licențiate de Poliția Română;
- este interzisă montarea camerelor în spații unde ar putea atenta la intimitatea unei persoane, precum cabine de probă, vestiare, toalete și altele similare;
- supravegherea video a angajaților la locul de muncă se va face conform Legii nr. 190/2018; aceasta nu poate fi realizată de angajator decât dacă reușeste să demonstreze că este singura soluție pentru buna funcționare a activității instituției;
- angajații și cetățenii vor fi informați în mod explicit despre camerele instalate;
- stocarea imaginilor înregistrate pe o perioadă ce nu poate depăși 30 de zile, cu excepțiile prevăzute de lege sau în cazuri temeinic justificate.

D. Digitalizarea serviciilor din primărie

Eficientizarea activităților, simplificarea serviciilor furnizate cetățenilor, creșterea accesului digital al cetățenilor la serviciile administrației publice locale, eliminarea cozilor și

reducerea birocrației prin digitalizarea Primăriei este scopul principal al conducerii primăriei în perioada 2021-2027.

În România avem cel mai rapid internet, însă ne situăm pe locul 26 din cele 28 de state membre ale Uniunii Europene, în cadrul Indicelui economiei și societății digitale (DESI) pentru 2020.

Dezvoltarea şi implementarea de măsuri de simplificare privind serviciile furnizate către cetăţenii comunei reprezintă transformarea digitală a administrației publice locale a comunei Forăști.

E. Internet gratuit în comună

Internetul este astăzi un serviciu absolut necesar în tot ceea ce înseamnă tehnologia, inclusiv a informațiilor, modernă, de aceea Administrația locală continuă să implementeze, pe lângă alte facilități, acces gratuit pentru locuitorii comunei la Internet WiFi în mai multe spaţii publice din comună.

F. Energie regenerabilă

Energia regenerabilă este acea energie care se obține cu ajutorul resurselor naturale nelimitate ale Pământului, precum vântul și razele soarelui. Energia verde este o alternativă la cea tradițională, care se bazează pe combustibili fosili (petrol și gaze), poluează și tinde să fie mult mai dăunătoare mediului înconjurător.

Energia regenerabila sau energia verde este obținuta din surse de energie regenerabile, care nu dăuneaza naturii și mediului înconjurator, nu ne afecteaza calitatea vieții.

Folosirea Energiei regenerabile contribuie la îmbunătățirea aerului, pe care îl respirăm, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, fiind și mai ieftină. Energia regenerabilă este derivată din surse care sunt capabile să se refacă, de exemplu Soarele, vântul, râurile, izvoarele termale, mareele și biomasa.

Primăria comunei Forăști va întreprinde măsuri pentru promovarea valorificării resurselor regenerabile de energie din cadrul comunei.

G. Lucrari hidrotehnice

Administrația locală va continua în perioada următoare activitățile pentru îmbunătăţirea soluţiilor tehnice de proiectare şi de realizare a lucrărilor hidrotehnice de amenajare a cursului de apă, pentru atingerea obiectivelor de mediu din domeniul apelor.

9.4 Implementrea obiectivelor Strategiei de Dezvoltare Durabilă

Implementarea obiectivelor pentru dezvoltarea durabilă și a țintelor concrete ale Strategiei de Dezvoltare Durabilă de către conducerea Primăriei va contribui, de fapt, la implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. De menționat, că dezvoltarea durabilă poate fi asigurată doar prin implicarea tuturor cetățenilor:

Nr. Crt.	17 obiective	Descriere	Ținte

1.	**Fără sărăcie** Eradicarea sărăciei în toate formele sale şi în orice context. Reducerea numarului celor care au risc ridicat de sărăcie și promovarea incluziunii sociale Sărăcia este o problemă atât la nivel local cât şi la nivel regional, respectiv global. Globalizarea a contribuit la eradicarea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor pentru a reduce şi sărăcia relativă şi pentru a asigura o viaţă demnă pentru toţi. *Doneaza ce nu folosesti.* *836 de milioane de persoane traiesc in saracie extrema.* *1 miliard de oameni traiesc cu mai putin de 1$ pe zi.*	**1.1** ERADICAREA SARACIEI EXTREME	Până în 2030, eradicarea sărăciei extreme pentru toți oamenii de pretutindeni, măsurată în prezent ca număr de persoane care trăiesc cu mai puțin de 1,25 $ pe zi.
		1.2 REDUCEREA SARACIEI LA JUMATATE	Până în 2030, reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de bărbați, femei și copii de toate vârstele care trăiesc în sărăcie în toate dimensiunile acesteia potrivit definițiilor naționale.
		1.3 IMPLEMENTAREA UNOR PROIECTE DE PROTECTIE SOCIALA	Implementarea unor sisteme de protecție socială adecvate la nivel național și a măsurilor necesare, inclusiv implementarea venitului minim garantat, pentru o acoperire substanțială a celor săraci și vulnerabili până în 2030.
		1.4 DREPTURI EGALE SI ACCES LA RESURSE ECONOMICE SI SERVICII DE BAZA -	Până în 2030, asigurarea faptului că toți bărbații și toate femeile, în special cei săraci și vulnerabili, au drepturi egale la resursele economice, precum și acces la serviciile de bază, dreptul la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, moștenire, resurse naturale, tehnologii noi potrivite și servicii financiare, inclusiv de microfinanțare.
		1.5 REZILIENTA CELOR SARACI IMPOTRIVA DEZASTRELOR ECONOMICE, DE MEDIU SI SOCIALE -	Până în 2030, crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă și alte șocuri și dezastre economice, sociale și de mediu.
2	**Foamete „zero”** Eradicarea foametei, asigurarea securităţii alimentare, îmbunătăţirea nutriţiei şi promovarea unei agriculturi durabile. Agricultura este importantă pentru întreaga societate. Dacă dorim o societate mai sănătoasă, trebuie să	**2.1** ERADICAREA FOAMETEI	Până în 2030, eradicarea foametei și asigurarea accesului tuturor, în special al celor săraci și în situații vulnerabile, inclusiv sugari, la produse alimentare sigure, nutritive și suficiente pe tot parcursul anului.
		2.2 ERADICAREA TUTUROR FORMELOR DE MALNUTRITIE	Până în 2030, eradicarea tuturor formelor de malnutriție, inclusiv atingerea până în 2025 a țintelor convenite la nivel internațional cu privire la greutatea și talia joasă la copiii sub vârsta de 5 ani, și abordarea necesităților nutriționale ale adolescentelor, femeilor însărcinate și celor care alăptează, cât și a persoanelor în vârstă.

	ajungem la o agricultură sustenabilă. România deţine locul al şaselea în Europa din perspectiva dimensiunii terenurilor agricole. Pentru această ţară este o prioritate eficienţa agricolă şi limitarea deşeurilor alimentare. Agenda 2030 ţinteşte eradicarea foametei şi securitatea alimentară prin creşterea productivităţii agricole şi prin reducerea deşeurilor alimentare. *Evita sa arunci mancare. Mai mult de 1/3 din mancare este risipita la nivel mondial. Pana in 2030 se doreste dublarea productivitatii agricole.*	**2.3** DUBLAREA PRODUCTIVITATII AGRICOLE SI VENITURILOR MICILOR PRODUCATORI	Până în 2030, dublarea productivității agricole și veniturilor micilor producători agricoli, în special femei, populațiile indigene, fermieri, păstori și pescari, inclusiv prin accesul sigur și egal la terenuri, alte resurse și factori de producție, cunoștințe, servicii financiare, piețe și oportunități pentru crearea valorii adăugate și angajarea în activități non-agricole.
		2.4 ASIGURAREA UNOR SISTEME DE PRODUCTIE ALIMENTARA DURABILA	Până în 2030, asigurarea unor sisteme de producție alimentară durabile și implementarea unor practici agricole reziliente, care sporesc productivitatea și producția, contribuie la menținerea ecosistemelor, consolidează capacitățile de adaptare la schimbări climatice, condiții meteorologice extreme, secetă, inundații și alte dezastre și care îmbunătățesc în mod progresiv calitatea terenurilor și solului
		2.5 MENTINEREA DIVERSITATII GENETICE	Până în 2030, menținerea diversității genetice a semințelor, plantelor cultivate și animalelor de fermă și domestice și a speciilor lor sălbatice înrudite, inclusiv prin bănci de semințe și plante gestionate corect și diversificate la nivel național, regional și internațional, precum și promovarea accesului și un schimb corect și echitabil al beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice și cunoștințelor tradiționale asociate, conform acordurilor internaționale
3.	**Sănătate şi bunăstare** Asigurarea unei vieţi sănătoase şi promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă. *Vaccinați-va familia pentru a-i proteja si pentru a imbunatati sanatatea publica. Accesul la servicii medicale este esential.*	**3.1** REDUCEREA RATEI MORTALITATII MATERNE	Până în 2030, reducerea ratei globale a mortalității materne la mai puțin de 70 de cazuri la 100.000 de născuți-vii
		3.2 ELIMINAREA DECESELOR CE POT FI PREVENITE IN RANDUL COPIILOR PANA LA 5 ANI	Până în 2030, eliminarea deceselor care pot fi prevenite în rândul nou-născuților și copiilor până la 5 ani, toate țările având scopul de a reduce mortalitatea neonatală la cel mult 12 decese la 1.000 născuți-vii și mortalitatea copiilor până la 5 ani la cel mult 25 decese la 1000 născuți-vii
		3.3 LUPTA IMPOTRIVA BOLILOR TRANSMISIBILE	Până în 2030, eliminarea epidemiilor de SIDA, tuberculoză, malarie și boli tropicale neglijate, precum și combaterea hepatitei, bolilor condiționate de apă și a altor boli transmisibil
		3.4 REDUCEREA MORTALITATII PREMATURE CAUZATE DE BOLI NETRANSMISIBILE ȘI	Până în 2030, reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de boli netransmisibile prin prevenire, tratare și promovarea sănătății mintale și a bunăstării

		PROMOVAREA SĂNĂTAȚII MINTALE	
		3.5 PREVENIREA SI TRATAMENTUL ABUZULUI DE SUBSTANTE	Intărirea prevenirii și tratamentului abuzului de substanțe, inclusiv abuzul de droguri și substanțe narcotice și a consumului excesiv de alcool
		3.6 REDUCEREA NUMĂRULUI DE DECESE ȘI RĂNIRI CAUZATE DE ACCIDENTE RUTIERE	Până în 2030, înjumătățirea numărul global de decese și raniri cauzate de accidente rutiere
		3.7 ACCES UNIVERSAL LA SERVICII DE SANATATE SEXUALA SI REPRODUCTIVA SI PENTRU PLANIFICAREA FAMILIEI	Până în 2030, asigurarea accesului universal la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru planificarea familiei, informare și educație, precum și integrarea sănătății reproducerii în strategiile și programele naționale
		3.8 REALIZAREA ACOPERIRII UNIVERSALE IN DOMENIUL SANATATII	Realizarea acoperirii universale în domeniul sănătatii, inclusiv protecția riscurilor financiare, accesul la servicii esențiale de sănătate calitative și accesul la medicamente de bază
		3.9 REDUCEREA NUMARULUI DE DECESE SI AL BOLILOR PROVOCATE DE PRODUSE CHIMICE PERICULOASE SI POLUARE	Până în 2030, reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase ,de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului
4.	**Educaţie de calitate** Garantarea unei educaţii de calitate şi promovarea oportunităţilor de învăţare de-a lungul vieţii pentru toţi. *Ajuta copiii din comunitatea ta sa invete sa citeasca. Educatia reprezinta fundamentul imbunatatirii vietii oamenilor si al dezvoltarii sustenabile.*	**4.1.** EDUCATIE PRIMARA SI SECUNDARA GRATUITA	Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și toți băieții absolvă învățământul primar și secundar gratuit, echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente pe planul învățării
		4.2. ACCES EGAL LA EDUCATIE TIMPURIE DE CALITATE	Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și toti băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar.
		4.3. ACCES LA INVATAMANT TEHNIC, VOCATIONAL SI SUPERIOR	Până în 2030, asigurarea accesului egal pentru toate femeile și toți bărbații la educație tehnică, vocațională și terțiară, inclusiv universitară, accesibilă și calitativă.
		4.4. CRESTEREA NUMARULUI DE PERSOANE CU STUDII	Până în 2030, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care detin competențe relevante, inclusiv competențe tehnice și vocaționale, care sa faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul.
		4.5. ELIMINAREA TUTUROR FORMELOR DE DISCRIMINARE DIN	Până în 2030, eliminarea disparităților între sexe în educație și asigurarea accesului egal la toate nivelurile de

		EDUCATIE	învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități, a populațiilor indigene și a copiilor aflati în situații vulnerabile
		4.6. ALFABETIZARE SI CUNOSTINTE DE ARITMETICA ELEMENTARA PENTRU TOTI	Până în 2030, asigurarea faptului ca toți tinerii și o proporție substanțială a adulților, atât bărbați, cât și femei, dispun de competențe elementare, precum alfabetizarea și aritmetica elementară.
		4.7. EDUCATIE PENTRU VIATA SUSTENABILA SI CIVICA	Până în 2030, asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv, printre altele, prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, cetățenia globală și aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă
5	**Egalitate de gen** Realizarea egalităţii de gen şi împuternicirea tuturor femeilor şi a fetelor. *Nu accepta hartuirea. Populatia globala include peste 50% femei, insa exista numeroase inegalitati intre persoanele de sex masculin si cele de sex feminin.* *In prezent, 49 de state nu dispun de legi care sa protejeze femeile impotriva violentei domestice.*	**5.1** ELIMINAREA DISCRIMINARII IMPOTRIVA FEMEILOR SI FETELOR	Eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva tuturor femeilor și fetelor de pretutindeni
		5.2 ELIMINAREA TUTUROR FORMELOR DE VIOLENTA SI A EXPLOATARII IMPOTRIVA FEMEILOR SI FETELOR	Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare.
		5.3 ELIMINAREA CASATORIILOR FORTATE SI MUTILAREA GENITALA A FEMEILOR	Eliminarea tuturor practicilor dăunătoare, precum căsătoriile cu copii, timpurii și forțate, cât și mutilarea genitală a femeilor
		5.4 RECUNOASTEREA SI APRECIEREA INGRIJIRII NEREMUNERATE SI PROMOVAREA RESPONSABILITATII PARTAJATE IN GOSPODARIE	Recunoașterea și aprecierea îngrijirii neremunerate și a muncii casnice prin furnizarea de servicii publice, infrastructură și politici de protecție socială și promovarea responsabilității partajate în gospodărie și familie, după caz la nivel național
		5.5 ASIGURAREA PARTICIPARII DEPLINE LA POSTURI DE CONDUCERE	Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea de posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică
		5.6. ACCES UNIVERSAL LA SANATATEA SEXUALA SI REPRODUCTIVA	Asigurarea accesului universal la sănătatea sexuală și reproductivă și a drepturilor reproductive, în conformitate cu prevederile

			Programului de acțiuni al Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare și ale Platformei de acțiune de la Beijing și a documentelor finale ale conferințelor de revizuire ale acestora
6	**Apă curată şi sanitaţie** Asigurarea disponibilităţii şi managementului durabil al apei şi sanitaţie pentru toţi. *Evita risipa de apa. Cea mai mare provocare a lumii este lipsa de apa. Aceasta afecteaza peste 40% din populatia lumii*	**6.1** APA POTABILA SIGURA LA PRETURI ACCESIBILE	Până în 2030, realizarea accesului universal și echitabil la apă potabilă sigură și la prețuri accesibile pentru toți
		6.2 ELIMINAREA DEFECARII IN AER LIBER SI OFERIREA ACCESULUI LA CONDITII SANITARE SI IGIENA	Până în 2030, realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți și eliminarea defecării în aer liber, acordând o atenție specială nevoilor femeilor și fetelor și celor în situații vulnerabile
		6.3 IMBUNATATIREA CALITATII APEI, TRATAREA APELOR UZATE SI REUTILIZAREA SIGURA	Până în 2030, îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, înjumătățind proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură la nivel global.
		6.4 CRESTEREA EFICIENTEI DE UTILIZARE A APEI SI ASIGURAREA REZERVELOR DE APA POTABILA	Până în 2030, creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă și pentru a reduce substanțial numărul de persoane care suferă de deficit de apă
		6.5 IMPLEMENTAREA MANAGEMENTULUI INTEGRAT AL RESURSELOR DE APA	Până în 2030, implementarea managementului integrat al resurselor de apă la toate nivelurile, inclusiv, dacă este cazul, prin cooperarea transfrontalieră
		6.6 PROTEJAREA SI RESTABILIREA ECOSISTEMELOR LEGATE DE APA	Până în 2030, protejarea și restabilirea ecosistemelor legate de apă, inclusiv munți, păduri, zone umede, râuri, rezervoare acvifere și lacuri
7	**Energie curată şi la preţuri accesibile** Asigurarea accesului tuturor la energie la preţuri accesibile, într-un mod sigur, durabil şi modern. *Utilizeaza aparate eficiente din punct de vedere energetic si becuri economice. Energia este esentiala pentru orice provocari si oportunitati majore.*	**7.1** ACCES UNIVERSAL LA ENERGIE MODERNA	Până în 2030, asigurarea accesului universal la servicii energetice accesibile, sigure și moderne
		7.2 CRESTEREA PROCENTULUI GLOBAL DE ENERGIE REGENERABILA	Până în 2030, creșterea semnificativă a ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic global
		7.3 DUBLAREA RATEI GLOBALE DE IMBUNATATIRE A EFICIENTEI ENERGETICE	Până în 2030, dublarea ratei globale de îmbunătățire a eficienței energetice

8	**Muncă decentă şi creştere economică** Promovarea unei creşteri economice susţinute, deschise tuturor şi durabile, a ocupării depline şi productive a forţei de muncă şi a unei munci decente pentru toţi. *Cumpara de la companii responsabile fata de mediu si care ofera oportunitati egale.* *Cresterea economica sustenabila va conduce la locuri de munca decente.*	**8.1** CRESTERE ECONOMICA SUSTENABILA	Susținerea creșterii economice pe cap de locuitor în conformitate cu situația națională și, în special, creșterea Produsului Intern Brut cu cel puțin 7 la sută pe an în țările cel mai puțin dezvoltate
		8.2 DIVERSIFICAREA, INOVAREA SI MODERNIZAREA PRODUCTIVITATII ECONOMICE	Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intesivă a forței de muncă
		8.3 PROMOVAREA POLITICILOR CARE SUSTIN CREAREA LOCURILOR DE MUNCA SI CRESTEREA INTREPRINDERILOR	Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare
		8.4 IMBUNATATIREA EFICIENTEI RESURSELOR IN CONSUM SI PRODUCTIE	Îmbunătățirea progresivă, până în 2030, a eficienței resurselor globale pentru consum și productie, și decuplarea creșterii economice de degradarea mediului, în conformitate cu Cadrul pentru 10 ani al programelor privind consumul și producția durabilă, în frunte cu țările dezvoltate.
		8.5 ANGAJAREA COMPLETA SI MUNCA DECENTA CU REMUNERARE EGALA	Până în 2030, angajarea completă și productivă și muncă decentă pentru toate femeile și toti bărbații, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, precum și remunerarea egală pentru munca de valoare egală.
		8.6 PROMOVAREA ANGAJARII, EDUCARII SI PREGATIRII TINERILOR	Până în 2030, reducerea substanțială a proporției tinerilor fără un loc de muncă, fără educație sau formare.
		8.7 ELIMINAREA SCLAVEI MODERNE, A TRAFICULUI DE FIINTE UMANE SI A MUNCII COPIILOR	Măsuri imediate și eficiente pentru eradicarea muncii forțate, eliminarea sclaviei moderne și a traficului de ființe umane, și asigurarea interzicerii și eliminării celor mai grave forme ale muncii copiilor, inclusiv recrutarea și utilizarea copiilor soldați, iar până în 2025, eliminarea muncii copiilor în toate formele sale.
		8.8 PROTECTIA DREPTULUI LA MUNCA SI PROMOVAREA MEDIILOR DE LUCRU SIGURE	Protecția dreptului la muncă și promovarea mediilor de lucru sigure și securizate pentru toți lucrătorii, inclusiv lucrătorii migranți, în special femeile migrante, și cei în locuri de muncă precare.
		8.9 PROMOVAREA TURISMULUI DURABIL	Până în 2030, elaborarea și implementarea politicilor pentru

		SI BENEFIC	promovarea unui turism durabil care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale.
		8.10 ACCES UNIVERSAL LA SERVICII BANCARE, DE ASIGURARI SI FINANCIARE	Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți.
9	**Industrie, inovaţie şi infrastructură** Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile şi încurajarea inovaţiei. *Refoloseste materialele. Investitiile in infrastructura sunt necesare pentru realizarea unei dezvoltari sustenabile.*	**9.1** DEZVOLTAREA UNEI INFRASTRUCTURI SUSTENABILE, DURABILE SI INCLUZIVE	Dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți
		9.2 PROMOVAREA INDUSTRIALIZARII INCLUZIVE SI DURABILE	Promovarea industrializării incluzive și durabile și, până în 2030, sporirea semnificativă a ratei de ocupare și a Produsului Intern Brut în industrie, în conformitate cu circumstanțele naționale, și dublarea acestei cote în țările cel mai puțin dezvoltate
		9.3 CRESTEREA ACCESULUI LA SERVICII FINANCIARE SI PIETE EXTERNE	Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură, în special din țările în curs de dezvoltare, la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe.
		9.4 MODERNIZAREA TUTUROR INDUSTRIILOR SI A INFRASTRUCTURII PENTRU SUSTENABILITATE	Până în 2030, modernizarea infrastructurii și reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora.
		9.5 CONSOLIDAREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ȘI MODERNIZAREA TEHNOLOGIILOR INDUSTRIALE	Intărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale în toate țările, în special țările în curs de dezvoltare, până în 2030; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare la 1 milion de locuitori și a cheltuielilor publice și private de cercetare și dezvoltare.
10	**Inegalităţi reduse** Reducerea inegalităţilor în interiorul ţărilor şi de la o ţară la alta. *Nu accepta*	**10.1** REDUCEREA INEGALITATII VENITURILOR	Până în 2030, realizarea și susținerea în mod progresiv a creșterii veniturilor pentru 40 la sută din limita de jos a populației, la o rată mai mare decât media națională.
		10.2 PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE, ECONOMICE SI	Până în 2030, abilitarea și promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă,

	discriminarea. Pentru a reduce inegalitatile este necesara asigurarea oportunitatilor egale, inclusiv prin eliminarea legilor, politicilor si practicilor discriminatorii.	POLITICE	sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie sau statut economic sau de altă natură.
		10.3 ASIGURAREA OPORTUNITATILOR EGALE SI ELIMINAREA DISCRIMINARII	Asigurarea oportunităților egale și reducerea inegalității rezultatelor, inclusiv prin eliminarea legilor, politicilor și practicilor discriminatorii, și promovarea legislației, politicilor și acțiunilor corespunzătoare în acest sens.
		10.4 ADOPTAREA POLITICILOR FISCALE SI SOCIALE CE PROMOVEAZA EGALITATEA	Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul realizarii progresive a unei egalități sporite.
		10.5 IMBUNATATIREA REGLEMENTARILOR PIETELOR FINANCIARE GLOBALE SI A INSTITUTIILOR	Perfecționarea reglementării și monitorizării piețelor și instituțiilor financiare globale și consolidarea implementării acestor reglementări.
		10.6 CRESTEREA REPREZENTARII PENTRU TARILE IN CURS DE DEZVOLTARE	Asigurarea reprezentării și vocii puternice pentru țările în curs de dezvoltare în procesele decizionale din cadrul instituțiilor economice și financiare internaționale globale, pentru a oferi instituții mai eficiente, credibile, responsabile și legitime.
		10.7 POLITICI DE MIGRATIE RESPONSABILE SI BINE GESTIONATE	Facilitarea migrației și mobilității ordonate, sigure, reglementate și responsabile a persoanelor, inclusiv prin implementarea unor politici de migrație planificate și bine gestionate.
11	**Oraşe şi comunităţi durabile** Dezvoltarea oraşelor şi a aşezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente şi durabile. *Mergi cu bicicleta sau pe jos pentru a reduce poluarea aerului.* *3,5 miliarde de oameni traiesc in prezent in orase.*	**11.1.** LOCUINTE SIGURE LA PRETURI ACCESIBILE	Până în 2030, accesul tuturor la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile și modernizarea cartierelor sărace.
		11.2. SISTEME DE TRANSPORT SUSTENABILE LA PRETURI ACCESIBILE	Până în 2030, asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate.
		11.3. URBANIZARE INCLUZIVA SI SUSTENABILA	Până în 2030, consolidarea urbanizării incluzive și durabile și a capacității pentru planificarea și gestionarea participativă, integrată și durabilă a așezărilor umane în toate țările.
		11.4. PROTEJAREA PATRIMONIULUI CULTURAL SI NATURAL	Consolidarea eforturilor de protecție și salvgardare a patrimoniului cultural și natural mondial.
		11.5. REDUCEREA EFECTELOR ADVERSE	Până în 2030, reducerea semnificativă a numărului de decese și a numărului

		ALE DEZASTRELOR NATURALE	de persoane afectate și scăderea substanțială a pierderilor economice directe în raport cu Produsul Intern Brut la nivel global, cauzate de dezastre, inclusiv dezastrele legate de apă, cu un accent pe protecția celor săraci și a persoanelor aflate în situații vulnerabile.
		11.6. REDUCEREA IMPACTULUI ORASELOR ASUPRA MEDIULUI	Până în 2030, reducerea pe cap de locuitor a impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și gestionării deșeurilor municipale și de alt tip.
		11.7. ASIGURAREA ACCESULUI LA SPATII VERZI SI PUBLICE SIGURE SI INCLUZIVE	Până în 2030, asigurarea accesului universal la spații verzi și publice sigure, incluzive și accesibile, în special pentru femei și copii, persoane în etate și cele cu dizabilități
12	**Consum şi producţie responsabile** Asigurarea unor tipare de consum şi producţie durabile *Reciclează hartia, plasticul, sticla şi aluminiul.* *Pentru a susține stilul de viața curent am avea nevoie de resursele a trei planete.*	**12.1** IMPLEMENTAREA CADRULUI DE 10 ANI DE PROGRAME PENTRU MODELE DE CONSUM SI PRODUCTIE DURABILE	Implementarea Cadrului de 10 ani de programe pentru modelele de consum și producție durabile, toate țările luând măsuri, în frunte cu țările dezvoltate, ținând cont de dezvoltarea și capacitățile țărilor în curs de dezvoltare
		12.2 GESTIONAREA DURABILA SI UTILIZAREA EFICIENTA A RESURSELOR NATURALE	Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale
		12.3 INJUMATATIREA, LA NIVEL GLOBAL, A RISIPEI DE ALIMENTE PE CAP DE LOCUITOR	Până în 2030, înjumătățirea pe cap de locuitor la nivel mondial a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare.
		12.4 MANAGEMENT RESPONSABIL AL SUBSTANTELOR CHIMICE SI DESEURILOR	Până în 2030, realizarea managementului ecologic al substanțelor chimice și a tuturor deșeurilor pe parcursul ciclului de viață al acestora, în conformitate cu cadrele convenite la nivel internațional, și reducerea semnificativă a emisiilor acestora în aer, apă și sol, în scopul de a reduce la minimum efectele adverse ale acestora asupra sănătății umane și a mediului.
		12.5 REDUCEREA SEMNIFICATIVA A GENERARII DE DESEURI	Până în 2030, reducerea semnificativă a generării de deșeuri, prin prevenire, reducere, reciclare și reutilizare.

		12.6 INCURAJAREA COMPANIILOR SA ADOPTE PRACTICI DURABILE SI RAPORTARI DE SUSTENABILITATE	Încurajarea companiilor, în special a companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare.
		12.7 PROMOVAREA PRACTICILOR DURABILE DE ACHIZITII PUBLICE	Promovarea practicilor durabile de achiziții publice, în conformitate cu politicile și prioritățile naționale.
		12.8 PROMOVAREA CUNOASTERII UNIVERSALE A STILURILOR DE VIATA SUSTENABILE	Până în 2030, oamenii de pretutindeni trebuie să dețină informații relevante și să fie sensibilizați pe tema dezvoltarii durabile și a unui stil de viață în armonie cu natura.
13	**Acţiune climatică** Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice şi a impactului lor. *INFORMEAZA TINERII CU PRIVIRE LA SCHIMBARILE CLIMATICE* *Emisiile de CO2 au crescut cu 50% din 1990.*	**13.1.** ADAPTARE LA RISCURILE LEGATE DE CLIMA	Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare la riscurile legate de climă și dezastrele naturale în toate țările.
		13.2. POLITICI, STRATEGII SI PLANURI INTEGRATE	Integrarea măsurilor privind schimbările climatice în politici, strategii și planuri naționale.
		13.3. REACTIE LA SCHIMBARILE CLIMATICE	Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacităților umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie.
14	**Viaţa acvatică** Conservarea şi utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor şi a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă. *Evita sa folosesti pungi de plastic pentru a mentine apele curate.* *Oceanele absorb aproximativ 30% din dioxidul de carbon produs de oameni, diminuand efectele incalzirii globale*	**14.1** REDUCEREA POLUARII MARINE	Până în 2025, prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți.
		14.2 PROTEJAREA SI RESTAURAREA ECOSISTEMELOR	Până în 2030, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor marine și costale, pentru a evita impactele negative semnificative, inclusiv prin consolidarea rezistenței acestora, și luarea de măsuri pentru restaurarea acestora, pentru a avea oceane sănătoase și productive
		14.3 REDUCEREA ACIDIFICARII OCEANELOR	Minimizarea și gestionarea impactului acidificării oceanelor, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile
		14.4 PESCUIT SUSTENABIL	Până în 2030, reglementarea eficientă a pescuitului și eliminarea pescuitului excesiv, ilegal, nedeclarat și nereglementat și a practicilor de pescuit distructive, și implementarea planurilor de management bazate pe știință, pentru a restabili stocurile de pește în cel mai scurt timp posibil, cel puțin la nivelurile care ar asigura un randament maxim durabil, după cum

			este determinat de caracteristicile biologice ale acestora
		14.5 CONSERVAREA ZONELOR COSTALE SI MARINE	Până în 2030, conservarea a cel puțin 10 la sută din zonele costale și marine, în conformitate cu legislația națională și internațională și în baza celor mai bune evidențe științifice disponibile
		14.6. INTERZICEREA SUBVENTIILOR CE DUC LA PESCUITUL EXCESIV	Până în 2030, interzicerea formelor de subvenționare a pescuitului care contribuie la capacitatea excedentară și pescuitul excesiv, eliminarea subvențiilor care contribuie la pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat și abținerea de la introducerea unor subvenții noi de acest tip, recunoscând că tratamentul adecvat și eficient, special și diferențiat pentru țările cel mai puțin dezvoltate ar trebui să fie o parte integrantă a negocierii subvențiilor pentru pescuit în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului
		14.7. CRESTEREA BENEFICIILOR ECONOMICE DIN UTILIZAREA SUSTENABILA A RESURSELOR MARINE	Până în 2030, creșterea beneficiilor economice pentru statele insulare mici și țările cel mai puțin dezvoltate, din utilizarea durabilă a resurselor marine, inclusiv prin gestionarea durabilă a pescuitului, acvaculturii și turismului
15	**Viaţa terestră** Protejarea, restaurarea şi promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea şi repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate *Planteaza un copac si protejeaza mediul inconjurator Padurile sunt esentiale pentru combaterea schimbarilor climatice, protejarea biodiversitatii si pentru asigurarea securitatii alimentare si a adapostului.*	**15.1** CONSERVAREA SI RESTABILIREA ECOSISTEMELOR TERESTRE SI DE APA DULCE	Până în 2030, asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri, zone umede, munți și terenuri aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale
		15.2 STOPAREA DEFRISARII SI RESTABILIREA PADURILOR DEGRADATE	Până în 2030, promovarea implementării managementului durabil al tuturor tipurilor de păduri, stoparea defrișării, restabilirea pădurilor degradate și creșterea semnificativă a împăduririi și reîmpăduririi la nivel global
		15.3 STOPAREA DESERTIFICARII SI RESTAURAREA SOLURILOR DEGRADATE	Până în 2030, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații și depunerea de eforturi pentru a atinge o lume neutra din punct de vedere al degradării solului
		15.4 ASIGURAREA CONSERVARII ECOSISTEMELOR MONTANE	Până în 2030, asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare

			durabilă
		15.5 PROTEJAREA BIODIVERSITĂȚII ȘI A HABITATELOR NATURALE	Luarea unor măsuri urgente și semnificative pentru a reduce degradarea habitatelor naturale, a stopa pierderea biodiversității și, până în 2030, a proteja și preveni extincția speciilor amenințate
		15.6 PROMOVAREA ACCESULUI LA RESURSE GENETICE SI DISTRIBUIREA ECHITABILA A BENEFICIILOR	Promovarea distribuirii corecte și echitabile a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice și promovarea accesului corespunzător la aceste resurse, după cum este convenit la nivel internațional
		15.7 ELIMINAREA BRACONAJULUI SI A TRAFICULUI DE SPECII PROTEJATE	Luarea unor măsuri urgente pentru a stopa braconajul și traficul de specii de floră și faună protejate și abordarea cererii și ofertei de produse ilegale de specii sălbatice
		15.8 PREVENIREA SPECIILOR INVAZIVE IN ECOSISTEMELE TERESTRE SI ACVATICE	Până în 2030, introducerea măsurilor pentru a preveni introducerea și a reduce semnificativ impactul speciilor invazive asupra ecosistemelor terestre și acvatice și pentru a controla și eradica speciile prioritare
		15.9 INTEGRAREA ECOSISTEMELOR SI BIODIVERSITATII IN STRATEGIILE GUVERNAMENTALE	Până în 2030, integrarea valorilor biodiversității și ecosistemelor în planificarea națională și locală, procesele de dezvoltare, strategii și planurile de reducere a sărăciei
16	**Pace, justiţie şi instituţii eficiente** Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. *Exercita dreptul la vot si alege liderii*	**16.1.** REDUCEREA VIOLENTEI PRETUTINDENI	Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe, pretutindeni
		16.2. PROTEJAREA COPIILOR DE ABUZ, EXPLOATARE, TRAFIC SI VIOLENTA	Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor
		16.3. PROMOVAREA RESPECTARII LEGII SI ASIGURAREA ACCESULUI EGAL LA JUSTITIE	Promovarea statului de drept la nivel național și internațional și asigurarea accesul egal la justiție pentru toți
		16.4. COMBATEREA CRIMEI ORGANIZATE, A FLUXURILOR ILICITE DE BANI SI ARMAMENT	Până în 2030, reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată
		16.5. REDUCEREA CORUPTIEI	Reducerea semnificativă a corupției și dării de mită în toate formele sale
		16.6. CRESTEREA GRADULUI DE TRANSPARENTA A INSTITUTIILOR	Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile
		16.7. ASIGURAREA UNUI PROCES DECIZIONAL	Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile

		RECEPTIV, INCLUZIV, PARTICIPATIV SI REPREZENTATIV	
		16.8. CONSOLIDAREA PARTICIPARII LA GUVERNAREA GLOBALA	Extinderea și consolidarea participării țărilor în curs de dezvoltare în instituțiile de guvernare globală
		16.9. ACTE DE IDENTITATE PENTRU TOTI	Până în 2030, asigurarea identității legale tuturor, inclusiv înregistrarea nașterii
		16.10 ACCESS PUBLIC LA INFORMATII SI PROTEJAREA LIBERTATILOR FUNDAMENTALE	Asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și acordurile internaționale
17	**Parteneriate pentru realizarea obiectivelor** Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.	**17.1** MOBILIZAREA RESURSELOR PENTRU A IMBUNATATI CAPACITATEA NATIONALA DE COLECTARE A TAXELOR SI IMPOZITELOR	Consolidarea mobilizării resurselor interne, inclusiv prin suportul internațional pentru țările în curs de dezvoltare, pentru a îmbunătăți capacitatea națională de impozitare și colectarea altor venituri
		17.2 IMPLEMENTAREA ANGAJAMENTELOR PRIVIND ASISTENTA OFICIALA DE DEZVOLTARE	Țările dezvoltate își vor implementa pe deplin angajamentele privind asistența oficială de dezvoltare, inclusiv angajamentul mai multor țări dezvoltate de a atinge ținta de 0,7 la sută din AOD/PNB pentru țările în curs de dezvoltare și între 0,15 și 0,20 la sută din AOD/PNB pentru țările cele mai puțin dezvoltate; furnizorii AOD sunt încurajați să ia în considerare stabilirea unei ținte constand in asigurarea a cel puțin 0,20 la sută din AOD/PNB pentru țările cele mai puțin dezvoltate
		17.3 MOBILIZAREA RESURSELOR FINANCIARE PENTRU TARILE IN CURS DE DEZVOLTARE	Mobilizarea resurselor financiare suplimentare pentru țările în curs de dezvoltare din surse multiple
		17.4 SUSTINEREA TARILOR IN CURS DE DEZVOLTARE IN ATINGEREA SUSTENABILITATII DATORIILOR	Susținerea țărilor în curs de dezvoltare în atingerea sustenabilității datoriilor pe termen lung prin intermediul unor politici coordonate, care vizează stimularea finanțării datoriilor, reducerea datoriilor și restructurarea datoriilor, după caz, și abordarea datoriei externe a țărilor sărace puternic îndatorate, pentru a reduce povara datoriei
		17.5 INVESTIREA IN TARILE CEL MAI PUTIN DEZVOLTATE	Adoptarea și implementarea regimurilor de promovare a investițiilor pentru țările cel mai puțin dezvoltate
		17.6 SCHIMB DE	Consolidarea cooperării regionale și

		CUNOSTINTE SI COOPERARE PENTRU ACCESUL LA STIINTA, TEHNOLOGIE SI INOVATIE	internaționale nord-sud, sud-sud și triunghiulare privind accesul la știință, tehnologie și inovații și îmbunătățirea schimbului de cunoștințe în condiții agreate de comun acord, inclusiv printr-o mai bună coordonare între mecanismele existente, în special la nivelul Organizației Națiunilor Unite, și printr-un mecanism global de facilitare a tehnologiei
		17.7 PROMOVAREA TEHNOLOGIILOR SUSTENABILE IN TARILE IN CURS DE DEZVOLTARE	Promovarea dezvoltării, transferului, diseminării și difuzării tehnologiilor prietenoase mediului pentru țările în curs de dezvoltare în condiții favorabile, inclusiv în termeni concesionali și preferențiali, în condiții agreate de comun acord
		17.8 CONSOLIDAREA CAPACITATILOR IN ȘTIINTA, TEHNOLOGIE SI INOVARE PENTRU TARILE CEL MAI PUTIN DEZVOLTATE	Operaționalizarea completă a băncii de tehnologii, a mecanismului de consolidare a capacităților în știință, tehnologie și inovare pentru țările cele mai puțin dezvoltate, până în 2030, și sporirea utilizării tehnologiei generice, în special a tehnologiei informației și comunicațiilor
		17.9 CRESTEREA CAPACITATII OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILA IN TARILE IN CURS DE DEZVOLTARE	Consolidarea suportului internațional pentru implementarea eficientă și țintită a activităților de consolidarea a capacităților în țările în curs de dezvoltare pentru a sprijini planurile naționale în implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, inclusiv prin cooperarea nord-sud, sud-sud și triunghiulară
		17.10 PROMOVAREA UNUI SISTEM DE COMERT UNIVERSAL SUB EGIDA OMC	Promovarea sistemului de comerț multilateral universal, bazat pe reguli, deschis, nediscriminatoriu și echitabil în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, inclusiv prin încheierea negocierilor în cadrul Agendei de dezvoltare de la Doha
		17.11 CRESTEREA EXPORTURILOR TARILOR IN CURS DE DEZVOLTARE	Creșterea semnificativă a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, în special în vederea dublării cotei exporturilor la nivel mondial pentru țările cel mai puțin dezvoltate până în 2030
		17.12 ELIMINAREA BARIERELOR COMERCIALE PENTRU STATELE CEL MAI PUTIN DEZVOLTATE	Implementarea în timp util a accesului pe piață fără taxe vamale și fără cote pe o bază durabilă pentru toate țările cel mai puțin dezvoltate, în concordanță cu deciziile Organizației Mondiale a Comerțului, inclusiv prin asigurarea că normele preferențiale de origine aplicabile importurilor din țările cele mai puțin dezvoltate sunt transparente și simple, și contribuie la facilitarea accesului la piață

		17.13 CRESTEREA STABILITATII MACROECONOMICE GLOBALE	Sporirea stabilității macroeconomice globale, inclusiv prin coordonarea politicilor și coerența politicilor
		17.14 SPORIREA COERENTEI POLITICILOR PENTRU DEZVOLTARE SUSTENABILA	Sporirea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă
		17.15 RESPECTAREA AUTORITATII NATIONALE IN IMPLEMENTAREA POLITICILOR PENTRU OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILA	Respectarea spațiului de politici și a autorității fiecărei țări în a stabili și implementa politici de eradicare a sărăciei și dezvoltare durabilă
		17.16 SPORIREA PARTENERIATULUI GLOBAL PENTRU DEZVOLTARE SUSTENABILA	Sporirea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă, complementat de parteneriate cu multiple părți interesate care mobilizează și distribuie cunoștințele, expertiza, tehnologiile și resursele financiare, pentru a sprijini realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în toate țările, în special în țările în curs de dezvoltare
		17.17 INCURAJAREA PARTENERIATELOR EFICIENTE	Încurajarea și promovarea parteneriatelor publice, publice-private și cu societatea civilă eficiente, în baza experienței și strategiilor de resurse ale parteneriatelor
		17.18 SPORIRIEA DISPONIBILITATII DATELOR CALITATIVE	Până în 2030, sporirea suportului de consolidare a capacităților pentru țările în curs de dezvoltare, inclusiv pentru țările cel mai puțin dezvoltate și statele insulare mici în curs de dezvoltare, pentru a crește în mod semnificativ disponibilitatea datelor calitative, în timp util și fiabile, desegregate după venit, sex, vârstă, rasă, etnie, statut migrațional, dizabilități, localizare geografică și alte caracteristici relevante în contexte naționale
		17.19 CONTINUAREA MASURATORILOR PROGRESULUI PRIVIND DEZVOLTAREA DURABILA	Până în 2030, dezvoltarea, în baza inițiativelor existente, a măsurătorilor progresului privind dezvoltarea durabilă care complementează produsul intern brut, și oferă suport pentru dezvoltarea capacităților statistice în țările în curs de dezvoltare

Tab 10

10. Alocarea financiară

Oricât de interesantă și de inovatoare este realizarea unui proiect, un manager este interesat, în cele din urmă, de aspectele financiare ale proiectului în care se implică. Din acest motiv, trebuie acordată toată atenția documentelor referitoare la aspectele financiare ale proiectului prezentate prin intermediul studiului de fezabilitate și proiectului tehnic (evoluția estimată a veniturilor și cheltuielilor pentru următoarea perioadă de timp - de regula următorii câțiva ani, indicatori de rentabilitate etc.).

Un element cheie al oricărui proiect îl reprezintă modul de satisfacere al nevoilor comunității locale.

Volumul cheltuielilor trebuie previzionat cu atenție și monitorizat pe tot parcursul derulării proiectului.

Cheltuielile pe care urmează să se efectueze în vederea realizării proiectului nu vor avea o structură omogenă și, din acest motiv, trebuie să se facă distincția între diferitele destinații ale resurselor de care dispune primăria.

O primă distincție importantă este cea dintre cheltuielile inițiale – care vor fi efectuate pentru a pune în mișcare noul proiect – și cele aferente realizării efective a proiectului. Primele trebuie efectuate de regulă o singură dată, in perioada inițiala. Cea de-a doua categorie de cheltuieli va avea un nivel mai stabil în timp, dar este și mai indepărtată în timp față de momentul întocmirii studiului de fezabilitate și/sau proiectului tehnic.

Este foarte important să existe un grafic al celor două categorii de cheltuieli și să se determine cu precizie momentul în care proiectul să se realizeze. În cazul în care acest moment este mai îndepărtat în realitate decât s-a presupus inițial, s-ar putea ca rentabilitatea proiectului sa nu mai fie cea scontată. Atunci când se previzionează cheltuielile cu activitatea curentă, va trebui să se determine și mărimea resurselor necesare.

Un volum prea mare va ține resurse imobilizate în mod inutil, în timp ce un volum prea redus creează riscul unor întreruperi forțate ale realizării proiectului. Va trebui să se poată justifica nivelul pentru care s-a optat.

Datele referitoare la veniturile și cheltuielile previzionate vor da o imagine asupra rentabilității proiectului. În aprecierea acestei rentabilități este bine să se evalueze cum vor arăta rezultatele în cazul în care apar evenimente neprevăzute.

De aceea s-a stabilit că planificarea strategică din punct de vedere financiar este greu de realizat datorită schimbărilor legislației. Din aceeași cauză, bugetul local pe următorii 6 ani nu se poate exprima exact.

Repartizarea veniturilor arată gradul mare de dependență față de bugetul de stat si necesitatea alocării unor sume care să permită macar asigurarea unui buget minim de funcționare.

11. Parteneriatual în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală

11.1 Grupurile de Acțiune Locală (GAL-urile)

Grupurile de Acțiune Locală (GAL-urile) sunt entități ce reprezintă parteneriate public – private, constituite din reprezentanți ai sectorului public, privat și civil, care sunt desemnați dintr-un teritoriu rural omogen, care îndeplinesc o serie de cerințe privind componența, teritoriul acoperit și care vor implementa o strategie integrată pentru dezvoltarea teritoriului.

Prin crearea acestor Grupuri de Acțiune Locală se dorește să ajute la dezvoltarea durabilă a comunităților locale și:

a) să sprijine construcția instituțională la nivel local;

b) să asigure resursele umane, financiare și tehnice pentru susținerea activității Grupurilor de Acțiune Locală;

c) să instruiască personalul Grupurilor de Acțiune Locală în vederea elaborării și implementării strategiilor de dezvoltare locală;

d) animarea teritoriului.

1. Programul LEADER.

Programul LEADER reprezintă o abordare care oferă noi oportunităţi de dezvoltare rurală punând bazele identificării nevoilor locale, întăririi capacităţii de dezvoltare şi implementării strategiilor locale de dezvoltare în vederea conservării patrimoniului rural şi cultural, dezvoltării mediului economic şi îmbunătăţirii abilităţilor organizatorice ale comunităţilor locale.

2. Avantajele utilizării Programului LEADER.

- Răspunde nevoilor locale specifice;
- Valorifică resursele locale;
- Mobilizează actorii locali, reprezentanţi ai populaţiei rurale, de a se preocupa şi de a prelua controlul dezvoltării zonelor rurale prin întocmirea de strategii axate pe problemele identificate în comunităţile lor;
- Oferă zonelor rurale posibilitatea de colaborare cu alte teritorii pentru schimb şi transfer de experienţă prin crearea de reţele;
- Prin caracterul său descentralizat, integrat şi de jos în sus este esenţial pentru dezvoltarea echilibrată teritorială.

3.Elaborarea şi promovarea strategiilor locale.
Grupurile de Acţiune Locală vor elabora şi promova strategiile de dezvoltare locală.

4. Grupurile de Acţiune Locală.
Grupurile de Acţiune Locală reprezintă parteneriate public-private constituite din diverşi reprezentanţi ai sectoarelor public, privat şi societăţii civile din teritoriul respectiv. La nivel de decizie, partenerii economici şi reprezentanţii societăţii civile, precum agricultorii, femeile, tinerii din spaţiul rural şi asociaţiile acestora trebuie să reprezinte cel puţin 50% din parteneriatul local.

5. Teritoriile eligibile pentru Programul LEADER.
Teritoriile eligibile sunt acele teritorii care, în conformitate cu definiţia OECD, sunt clasificate drept rurale. Definiţia OECD are la bază acea parte a populaţiei care locuieşte în comune (cu mai puţin de 150 locuitori/km^2). Această definiţie este unica recunoscută pe plan internaţional referitor la spaţiul rural.

6. Beneficiarii Programului LEADER.
Beneficiarii Programului LEADER sunt Grupurile de Acţiune Locală (GAL) care îşi desfăşoară activitatea pe un teritoriu rural, cu o populaţie cuprinsă între 10.000 – 100.000 locuitori şi densitatea de maximum 150 de locuitori pe km^2.

7. Etapele pentru pregătirea implementării Programului LEADER.
- Formarea animatorilor reprezentanţi ai anumitor teritorii (zone) subregionale
- Constituirea Grupurilor de Acţiune Locală
- Elaborarea strategiei de dezvoltare locală de către GAL-uri
- Selectarea proiectelor
- Implementarea strategiilor de dezvoltare rurală

8. Rolul Ministerului Agriculturii, Pădurilor şi Dezvoltării Rurale (MAPDR) şi Agenţiei de Plăţi pentru Dezvoltare Rurală şi Pescuit (APDRP) în implementarea Programului LEADER.
Direcţia Generală Dezvoltare Rurală din cadrul MAPDR exercită rolul de Autoritate de Management pentru Programul Naţional de Dezvoltare Rurală din România.
APDRP va fi autoritatea naţională responsabilă de implementarea financiară şi tehnică a măsurilor din Programul LEADER.

9. Animatorii şi rolul lor.
Animatorii sunt persoane cu pregătire specifică (care poate fi dobândită prin participarea la cursurile de formare susţinute de Ministerul Agriculturii, Pădurilor şi Dezvoltării Rurale) cu rolul de a identifica problemele care îngreunează sau frânează dezvoltarea locală şi în acelaşi timp propune / iniţiază concepte, măsuri şi proiecte capabile să soluţioneze problemele locale.

10. Finanţarea Programului LEADER?
Programul LEADER se finanţează prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, în conformitate cu Regulamentul Consiliului Uniunii Europene nr. 1698/2005 din 20 septembrie 2005.

În județul Suceava sunt constituite un număr de 11 Grupuri de Acțiune Locală, care au în componență 109 localități. Acestea sunt:

1. GAL Sucevița-Putna cu sediul în satul Marginea, are în componență un număr de 16 localități*;*

2. GAL Confluențe Nordice cu sediul în orașul Gura Humorului, are în componență un număr de 11 localități;

3. GAL Ținutul Bucovinei cu sediul în comuna Frătăuții Vechi, are în componență un număr de 14 localități;

4. GAL Valea Siretului de Jos cu sediul în comuna Dumbrăveni, are în componență un număr de 9 localități;

5. GAL Bucovina de Munte cu sediul în comuna Pojorâta, are în componență un număr de 10 localități;

6. GAL Bazinul Dornelor cu sediul în comuna Panaci, are în componență un număr de 11 localități;

7. GAL Codrii Herței cu sediul în mun. Botoșani, are în componență o localitate;

8. GAL Valea Șomuzului cu sediul în comuna Rădășeni, are în componență un număr de 9 localități;

9. GAL Codrii Bucovinei cu sediul în comuna Zvoriștea, are în componență un număr de 8 localități;

10. GAL Cetatea Bucovinei cu sediul în comuna Scheia, are în componență un număr de 12 localități;

11. GAL Fălticeni cu sediul în comuna Vadu Moldovei, are în componență un număr de 8 localități;

12. GAL Suceva Sud-Est cu sediul în localitatea Vadu Moldovei.

11.2 Federaţia Naţională a Grupurilor de Acţiune Locală (FNGAL) LEADER, de 10 ani în România

Fig. La Conferința din februarie 2020

Federaţia Naţională a Grupurilor de Acţiune Locală (FNGAL) a semnat un acord de parteneriat cu Asociația Comunelor din România (ACoR).

„Acordul vizează atât colaborarea în dezvoltarea politicilor publice cu impact asupra dezvoltării locale, cât și susținerea în comun a Declarației ”, a precizat președintele FNGAL, Alexandru Potor.

La începutul lunii februarie 2020, s-a desfășurat Conferința „Implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală LEADER și Grupurile de Acțiune Locală după 2020”, organizată de Federația GAL-urilor. Atunci a fost adoptată Declarația „10 Ani LEADER în România”. „La zece ani de la începerea programului LEADER, comunitatea GAL-urilor împreună cu membrii asociați și cu ceilalți actori locali relevanți, face apel către toți factorii decidenți administrative și politici pentru a susține în continuare funcționarea și dezvoltarea Grupurilor de Acțiune Locală, precum și finanțarea superioară a Strategiilor de Dezvoltare Locală după 2020”, a punctat președintele FNGAL.

Federația Grupurilor de Acțiune Locală solicită autorităților să analizeze și să accepte următoarele propuneri:

- Acoperirea teritoriului național până la 100% cu parteneriatele GAL. Rezultatele foarte bune au fost obținute deoarece GAL-urile au avut posibilitatea să implementeze proiecte în toate comunele și orașele mici.
- Continuarea funcționării GAL-urilor actuale și în perioada 2021-2027, utilizând formula actuală a organizațiilor și echipelor constituite în perioada de programare 2014-2020**.** „Este foarte important să valorificăm cunoștințele și rezultatele pozitive obținute până în prezent”.
- Alocarea unor resurse financiare suficiente pentru comunitățile LEADER, gestionate prin GAL-uri, în viitorul Plan Național Strategic 2021-2027. Se solicită 15% din sumele alocate dezvoltării rurale (Pilonul II).
- Finanțarea multi-fond a viitoarelor Strategii de Dezvoltare Locală. Sume din Fondul European pentru Dezvoltare Rurală, Fondul Social European și Fondul pentru Dezvoltare Regională ar trebui utilizate de GAL-uri pentru a răspunde mai bine nevoilor comunităților.
- În aplicarea Regulamentului de stabilire a dispozițiilor tranzitorii privind sprijinul acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) în anul 2021, FNGAL solicită ca în măsurile dedicate Grupurilor de Acțiune Locală să fie alocate finanțări pentru anul 2021.
- Alocare specifică de sume pentru investiții nonagricole pentru GAL-uri și din Fondul Social European în perioada 2021-2027.
- Susținerea dezvoltării tuturor inițiativelor CLLD/DLRC (GAL-uri rurale, GAL-uri urbane, FLAG-uri).

GAL-urile, mâna de ajutor dată spațiului rural. Acoperire teritorială de 93%

Grupurile de Acțiune Locală sunt parteneriate public-private între fermieri, autorități publice, organizații non-guvernamentale implicate în dezvoltarea locală, antreprenori din sectorul non-agricol.

În prezent, în România sunt 239 de GAL-uri care acoperă 93% din localitățile rurale și orașele sub 20.000 de locuitori.

Programul LEADER finanțează Strategiile de Dezvoltare Locală propuse de GAL-uri, cu implicarea comunităților unde sunt instituite. În aceste strategii sunt propuse investiții în dezvoltarea fermelor, instalarea tinerilor fermieri, furnizarea serviciilor sociale, noi afaceri non-agricole, instituirea de cooperative și grupuri de producători, procesarea producției agricole și sprijinirea fermierilor pentru a ajunge pe piață, proiectele de cooperare, transfer de cunoștințe etc.

Activitatea GAL-urilor a condus la selectarea și finanțarea a peste 10.000 de proiecte, cu o valoare totală de aproximativ 950 milioane de euro, în zonele cele mai defavorizate ale României. „Sursa acestor bani este Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin intermediul Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Federația Grupurilor de Acțiune Locală este organizația care a susținut permanent funcționarea GAL-urilor și a reușit să reunească cei mai bine pregătiți experți dedicați conceptului de Dezvoltare Locală plasată sub responsabilitatea comunității", arată Alexandru Potor, președinte FNGAL.

11.3 Asociația Grupul de Acțiune Locală "Suceava Sud-Est"

Regiunea "Suceava Sud Est" este situată în partea de nord est a României, în sud estul județului Suceava, în regiunea de dezvoltare Nord Est, având o suprafață de 263,86 km^2 și următoarele limite geografice în nord – comunele Preutești, Liteni, Vulturești, Est – comuna Dolhasca, Vest – comunele Râșca, Bogdănești, Baia, Fântâna Mare, sud – județele Iași și Neamț.

Teritoriul „Suceava Sud-Est" este caracterizată printr-un climat temperat-continental, cu influențe baltice.

Rețeaua hidrografică din regiunea "Suceava Sud Est" este reprezentată de râul Moldova, râul Șomuzul Mare, pârâuri (Mediasca, Crâșmei, Hatia, Râșca, Seaca, etc.) și de rezerve de apă subterane.

Regiunea Suceava Sud- Est este traversată de următoarele căi rutiere: E85 – București-Suceava, DN 28, DN 15C și DN 24, DJ 208.

Regiunea se află în zona de influență a municipiului Fălticeni, fiind situată la o distanță de aproximativ 40 km de Municipiul Suceava, centrul administrativ al județului.

Regiunea este deservită de magistrala feroviara București – Suceava – Vicșani, și deși nu există gări proprii în comunele analizate, accesul facil se realizează din stațiile CFR Dolhasca și Fălticeni.

Teritoriul acoperit de Asociația GAL ”Suceava Sud-Est” face parte din podișul Sucevei, zonă colinară, configurația terenului având forma de relief de la plană și ondulată, la plană și frământată, de la văi cu șesuri până la dealuri line.

Teritoriul acoperit de Asociația ”Suceava Sud Est” cuprinde 28 de sate cu o suprafață de 263,86 kmp, reprezentând 3,08% din suprafața totală a județului Suceava.

În regiunea ”Suceava Sud Est” activitatea economică predominantă se desfășoară în sectorul agricol și zootehnic.

Având în vedere faptul că, în cea mai mare parte activitatea agricolă are un caracter sezonier, promovarea ocupării forței de muncă și a spiritului antreprenorial, precum și reducerea fluctuațiilor sezoniere în locuri de muncă devine un obiectiv important al dezvoltării teritoriului.

Asociația „Suceava Sud Est” reprezintă un parteneriat public privat constituit în primă fază în baza unui acord de parteneriat, format din 30 de parteneri, cu următoarea structură:

- *5 unități administrativ teritoriale* din județul Suceava, respectiv comunele Boroaia, Dolhești, Drăgușeni, **Forăști**, Vadu Moldovei.
- *6 asociații și fundații* – Asociația Comunitatea Rușilor Lipoveni din România, Asociația Crescătorilor de Animale din comuna Vadu Moldovei, Asociația pășunilor și a crescătorilor de animale din Boroaia, Asociația de părinți Oniceni – Manolea, Asociația Crescătorilor de Animale Pășunea Verde Forăști, Fundația Umanitară GAD.
- *19 membri din sectorul privat*.

Caracteristicile principale ale parteneriatului:

- 16,66% din parteneri sunt din mediul public.
- 83,33% dintre parteneri sunt reprezentanți ai sectorului privat, asociații, societatea civilă.

Din totalul partenerilor privați, 3 sunt asociații în domeniul creșterii animalelor, o asociație a minorităților etnice, o asociație de părinți ce acționează în vederea sprijinirii mediului social și educațional, o fundație umanitară ce acționează pentru promovarea și respectarea drepturilor copiilor în România și 19 membri din sectorul privat ce activează în comerț, acvacultură, exploatare forestieră, lucrări de construcții, cultivare cereale, producție, servicii.

Parteneri instituționali	***Parteneri privați***	**Parteneri Societate Civilă (ONG)**
Comuna Boroaia Localitatea Boroaia Cod poștal: 727040 Telefon: 0230 548 015, 0230 548 016. **Comuna Dolhești** Localitatea Dolhești Cod poștal: 727180 Telefon: 0230 549 212, 0230 540515, 0230 549 282. **Comuna Drăgușeni** Localitatea Drăgușeni Cod poștal: 727220	**Comuna Boroaia** S.C. Covex S.R.L. S.C. Group Oil S.R.L. S.C. Lacto – Boroaia S.R.L. **Comuna Dolhești** S.C. Agro Case S.R.L. S.C. Angelo – Mih S.R.L. S.C. Garizim S.R.L. S.C. Iuli-Miha S.R.L. **Comuna Forăști** S.C. Hîrgău Prod Com S.R.L. S.C. Maroalex S.R.L.	**Comuna Boroaia** Asociația Pășunelor și Crescătorilor de Animale din Comuna Boroaia **Comuna Dolhești** Fundația Umanitară GAD **Comuna Forăști** Asociația Comunitatea Rușilor Lipoveni din România Asociația de Părinți Oniceni – Manolea Asociația Crescătorilor de

Telefon: 0230 546 576, 0230 536 359. **Comuna Forăști** Localitatea Forăști Cod poștal: 727235 Telefon: 0230 542 924 , 0230 536 710, 0230 542 910, 0230 536 755. **Comuna Vadu Moldovei** Localitatea Vadu Moldovei Cod poștal: 727560 Telefon: 0230 536 506, 0230 545 574, 0230 536 509.	S.C. Timcost S.R.L. I.I. Andronache I. Viorel P.F.A. Anton Costică P.F.A. Avrămia Marieta P.F.A. Hîrgău Mihaela **Comuna Vadu Moldovei** S.C. Daxidum S.R.L. S.C. Diga S.R.L. S.C. Livi – Mari Com S.R.L. I.I. Amariei I. Mihaela I.I. Burlacu I. Constantin	Animale Păşunea Verde Forăşti **Vadu Moldovei** Asociația Crescătorilor de Animale din Comuna Vadu Moldovei
	Ponderea parteneriilor privați din total parteneriat este de 63,33%	

Strategia de dezvoltare locală a teritoriului ”Suceava Sud-Est”, este un document programatic ce prezintă într-o formă sistematizată liniile directoare, planul de acțiune și proiectele de dezvoltare a regiunii în concordanță cu Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020.

Documentul a fost realizat prin consultarea partenerilor din teritoriu, realizându-se o abordare de jos în sus, prin abordarea integrată a nevoilor de dezvoltare locală în vederea dezvoltării durabile și unitare a teritoriului. Prin elaborarea strategiei de dezvoltare locală s-a urmărit rezolvarea mai multor aspecte ce țin de dezvoltarea economică locală, capitalul uman și valorizarea acestuia, resursele naturale, culturale și istorice, calitatea vieții, servicii pentru populație.

Regiunea ”Suceava Sud Est” este un spațiu rural, caracteristic atât zonei Moldovei, cât și întregului spațiu rural al României, spațiu ce se confruntă cu numeroase probleme ce au făcut ca să apară discordanțe majore între spațiul rural și urban, deficiențe generate de aspecte demografice, economice, educație, sănătate, social, cultural, calitatea vieții susținută în special de infrastructura de bază. Strategia de dezvoltare a teritoriului ”Suceava Sud Est” a fost fundamentată pe baza nevoilor identificate în teritoriu și a potențialului de dezvoltare a zonei. Strategia de dezvoltare a teritoriului ”Suceava Sud Est” se dorește a fi baza unei dezvoltări durabile și dinamice a teritoriului, în vederea creșterii calității vieții și sporirii atractivității spațiului rural atât pentru investitori cât și pentru locuitori. Având în vedere că prin intermediul grupului de acțiune locală se urmăresc interesele comunității locale, s-a urmărit ca prin intermediul strategiei să se identifice soluții inovatoare pentru problemele existente la nivelul teritoriului. Acțiunile inovative prevăzute în cadrul planului de dezvoltare locală constau în:

- Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro întreprinderi
- Practicarea unei agriculturi durabile, moderne, competitive și capabile să se adapteze la schimbările actuale
- Încurajarea, introducerea și dezvoltarea unor noi tehnologii și produse
- Promovarea produselor locale
- Stimularea parteneriatelor
- Dezvoltarea infrastructurii de bază în vederea creșterii calității vieții
- Stimularea folosirii surselor de energie regenerabilă

- Sprijinirea minorităților locale

Având în vedere și necesitatea creării de locuri de muncă la nivelul teritoriului, strategia de dezvoltare a regiunii ”Suceava Sud Est” a prevăzut măsuri de dezvoltare ce vor contribui la crearea de noi locuri de muncă.

Măsurile de finanțare din cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației Grupul de Acțiune Locală ”Suceava Sud-Est”:

- Fișa măsurii M1.6B – Dezvoltarea si modernizarea serviciilor sociale în vederea cresterii calității vieții, inclusiv pentru integrarea minorităților locale în Regiunea Suceava Sud-Est
- Fișa măsurii M2.6A – Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de activități non agricole
- Fișa măsurii M3.6B – Dezvoltarea, modernizarea si extinderea infrastructurii pentru populatia din regiunea Suceava Sud Est
- Fișa măsurii M4.1C – Sprijinirea dezvoltării resursei umane în sectorul agricol
- Fișa măsurii M5.2A – Dezvoltarea durabilă a sectorului agricol
- Fișa măsurii M6.3A – Certificarea calității produselor în cadrul schemelor de calitate
- Fișa măsurii M7.3A – Promovarea formelor asociative de producători în agricultură

Procesul de accesare a acestor măsuri:

1. GAL realizează activități de animare și elaborează documentele de accesare. GAL lansează apel de selecție pentru măsurile din cadrul SDL folosind mijloacele de informare mass-media.
2. Potențialul beneficiar depune proiectul la sediul GAL menționat în anunțul de lansare.
3. Proiectul este evaluat din punct de vedere al criteriilor de conformitate, eligibilitate și selecție la nivel de GAL, utilizând criterii elaborate de fiecare GAL în parte.
4. Proiectele selectate (după soluționarea contestațiilor – dacă este cazul) în baza Raportului de Selecție sunt depuse la AFIR.
5. AFIR verifică respectarea criteriilor de conformitate și eligibilitate.
6. AFIR notifică GAL-ul și solicitantul cu privire la aprobarea/neaprobarea proiectului și semnarea contractului de finanțare.
7. Solicitantul semnează contractul de finanțare cu AFIR.
8. Beneficiarul depune cererea de plată la GAL.
9. GAL verifică conformitatea cererilor de plată si beneficiarul le depune la AFIR.
10. AFIR verifică cererile de plată și efectuează plățile.

Acțiuni GAL:

Februarie 2019: GAL Suceava Sud-Est a participat la Conferința Națională PNDR cu tema „Satul romanesc are viitor”.

Fig. 33

Decembrie 2020:

Consolidarea fermelor de familie reprezintă una din principalele priorități ale MADR!
Mica exploatație agricolă trebuie să devină eficientă și să nu mai fie un mijloc informal de protecție socială, profund dependentă de stat!

Soluțile MADR:
✅Plata redistributivă consistentă pentru fermele de familie - 300 mil euro/an.
✅ Măsuri și apeluri de proiecte dedicate acestui segment de ferme, pentru integrarea producției.
✅ Sprijinirea cooperativelor și a grupurilor de producători, pentru facilitarea accesului pe piață.

Nota MADR privind implementarea strategiei de dezvoltare locală

În decembrie 2020 toate GAL-urile din România au primit o *Notă privind implementarea strategiei de dezvoltare locală* de la Direcția Generală Dezvoltare Dezvoltare Rurală-Autoritatea de Management pentru PNDR al MADR:
Pentru a menține capacitatea de funcționare a celor 239 Grupuri de Acțiune Locală (GAL) autorizate de MADR și pentru o implementare eficientă a SDL conform prevederilor regulamentelor europene și legislației naționale specifice, având în vedere timpul scurt rămas pentru absorbția completă a fondurilor și, mai ales, în condițiile dificile generate de respectarea măsurilor de prevenire și control a reducerii riscurilor răspândirii coronavirusului SARS-COV-2, atragem atenția GAL-urilor asupra următoarelor aspecte:

- *stabilirea calendarului de lansare a apelurilor de selecție trebuie să aibă în vedere posibilitatea implementării și finalizării proiectelor contractate până la finalul lunii*

decembrie 2023, cu precizarea că ultima cerere de plată a beneficiarilor trebuie depusă cel târziu la data de 30.09.2023.

- *acordarea unei atenții deosebite măsurilor dedicate beneficiarilor autorității publice care trebuie să respecte legislația și procedurile aferente achizițiilor publice pentru a căror derulare este necesară o perioadă mai mare de timp.*
- *includerea în documentația de accesare a măsurilor din SDL care urmează a fi lansate, atât a termenului maxim de finalizare a proiectelor – 31.12.2023, cât și a termenului de depunere a ultimei cereri de plată – 30.09.2023.*
- *justificarea temeinică a lansării apelurilor de selecție cu o alocare disponibilă foarte mică (5.000 euro).*
- *asigurarea implementării proiectelor aferente măsurilor pentru care GAL a primit punctaj la selecția SDL (asociere, infrastructură socială, broadband/acțiuni de e-guvernare, acțiuni adresate minorităților sau activități premergătoare aderării la o schemă de calitate europeană sau națională), așa cum este prevăzut în Ghidul Grupurilor de Acțiune Locală pentru implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală.*

„GAL are obligația de a lansa apeluri de selecție adresate entităților interesate și de a întreprinde toate demersurile pentru a asigura implementarea până la finalul anului 2023, inclusiv depunerea și efectuarea ultimei plăți, a cel puțin un proiect pentru fiecare din aceste măsuri.”

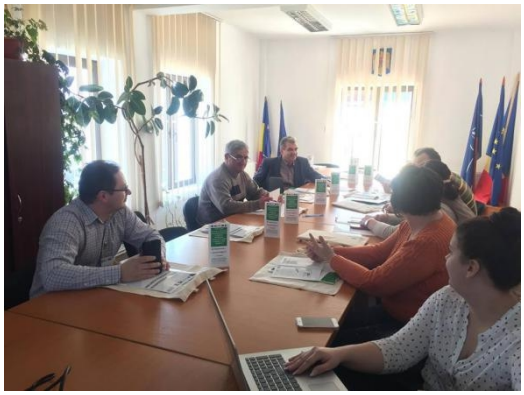
Vă informăm că activitatea GAL-urilor, în ceea ce privește lansarea unor noi sesiuni de depunere a proiectelor, întrunirile Comitetelor de selecție, desfășurarea activităților de animare/instruire, se va face în mod obligatoriu cu respectarea măsurilor de prevenire și control a reducerii riscurilor răspândirii coronavirusului, care sunt/vor fi în vigoare.

Director general adjunct,

Bogdan Alecu

11.4 Parteneriatul comunei Forăști în cadrul GAL

15 Martie 2019: GAL ”Suceava Sud-Est” a avut loc desfășurarea acțiunii de animare și informare la Primăria comunei Forăști pentru măsurile lansate

12. Metode de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală în perioada 2021-2027

Strategia de Dezvoltare Locala a Comunei Forăști 2021-2027 se va implementa de către autoritățile locale în urma aprobării documentului de către Consiliul Local Forăști.

Implementarea efectivă a strategiei este condiționată de capacitatea administrației locale de a asigura fondurile locale și de capacitatea acesteia de atragere a fondurilor europene necesare pentru susținerea proiectelor propuse.

Acțiunile și proiectele propuse în Planul Local de Dezvoltare țin cont de nevoile de dezvoltare ale comunității si respectă documentele cadru de referință de la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Est.

Etapele cheie ale implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Forăști sunt:

- Adoptarea Strategiei de Dezvoltare prin hotărâre a Consiliului Local;
- Implementarea acțiunilor propuse în Planul Local de Dezvoltare;
- Monitorizarea strategiei de către grupul de lucru desemnat;
- Evaluarea implementării strategiei prin analiza indicatorilor propuși.

Adoptarea Strategiei de Dezvoltare prin hotărâre a Consiliului Local reprezintă etapa de însușire a documentului de referință ce va sta la baza dezvoltării socio-economice a comunei Forăști în perioada 2021-2027. Documentul este dezbătut în ședința de Consiliul Local și se adoptă de către membrii acestuia.

Implementarea acțiunilor propuse în Planul Local de Dezvoltare presupune realizarea proiectelor prevăzute în strategie în functie de resursele financiare existente, finanțările disponibile, prioritatea de dezvoltare a unui domeniu de interes. Această etapă presupune lucrul în echipă și desemnarea unui grup de lucru care să urmărească îndeplinirea acțiunilor propuse a fi realizate în perioada 2021-2027.

Pentru eficientizarea procedurii se va elabora un plan anual de implementare in care se mentioneaza care sunt proiectele ce urmeaza a fi implementate în anul respectiv, bugetul necesar, sursa de finanțare și responsabilii cu derularea acțiunii.

Evaluarea implementării strategiei constă în analiza indicatorilor de realizare propuși în documentul de referință. Se recomandă ca evaluarea să fie realizată anual, prin întocmirea unui raport de evaluare în care se menționează concret care au fost indicatorii obținuti pentru anul respectiv aferenți unei acțiuni.

BIBLIOGRAFIE:

- Ghid metodologic de elaborare a unei strategii de dezvoltare locală - proiectului Strategia Nord-Est - ezultatele proiectului "Strategii locale pentru oportunităţi globale şi pentru un viitor european al comunităţilor locale din Nor-Estul României: întărirea capacităţii de elaborare şi implementare a strategiilor de dezvoltare socio-economică la nivel local în Regiunea Nord-Est".
- Planul pentru dezvolatrea regionala a regiunii vest - 2021-2027.
- Ghid pentru planificarea si fundamentarea procesului decizional din APL-2018.
- Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă**,** un program de acţiune globală în domeniul dezvoltării durabile – economic, social şi de mediu.
- „Obiectivele Europa 2030", www.ec.europa.eu
- „Strategia Europa 2030" .
- Performanța UE în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD).
- Strategia Nationalã pentru dezvoltarea durabila a României 2030, a doptată de Guvernul României în ședința din 9 noiembrie 2018, prin HG nr. 877/2018, a fost elaborată sub directa coordonare a Departamentului pentru dezvoltare durabilă, cu aportul Comitetului de redactare, Secretariatului general al guvernului, ministerelor și altor instituții publice centrale, autorităților locale, agențiilor de dezvoltare regională, forurilor academice şi universitare, institutelor naționale de cercetare-dezvoltare, asociațiilor patronale şi sindicatelor, sectorului privat, organizațiilor neguvernamentale și altor formațiuni ale societății civile și a cetățenilor interesați.
- „Recensamantul Populației și al Locuințelor" din 2011, Institutul Național de Statistică, www.insse.ro
- „Strategia Nationalã pentru Dezvoltare Durabila a României Orizonturi 2013 – 2020 - 2030" ;
- Strategia Regionalã pentru dezvoltarea durabila a regiunii Nord-Est – 2021-2027;
- OUG nr. 88/2020 din 27 mai 2020 privind instituirea unor măsuri, precum şi acordarea unui sprijin financiar pentru pregătirea portofoliului de proiecte în domenii strategice considerate prioritare pentru perioada de programare 2021 - 2027, destinat finanţării prin Programul Operaţional Asistenţă Tehnică 2014 - 2020 (POAT 2014 - 2020) şi Programul Operaţional Infrastructură Mare 2014 - 2020 (POIM)
- Ghica Constantin, Infrastructura teritoriala și dezvoltare urbana, Ed. Uranus, București, 2004;
- Manual de simplificări. 80 măsuri de simplificare în politica de coeziune 2021-2027;
- Informatii de pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice: www.mdrt.ro
- Informații de pe site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltarii Rurale : www.madr.ro
- Enciclopedia libera Wikipedia;
- Raport de activitate al Casei de Asigurări de Sănătate Suceava aferent anului ..
- https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2019/12/MEMO-4.pdf

Eficacitatea acțiunilor puse în practică prin Strategia de Dezvoltare Locală este strâns legată de accesibilitatea potențialilor beneficiari la informațiile și oportunitățile oferite de programele operaționale.

Consiliul Local va avea grijă să furnizeze asistență tehnică pentru punerea în practică a măsurilor necesare îmbunatățirii legăturilor cu participanții din teritoriu (și anume cei economici și sociali, autoritățle locale și alte organizații competente interesate) și să informeze opinia publică despre rezultatele obținute în urma intervențiilor prevăzute de Strategia Locală de Dezvoltare Durabilă 2021 – 2027 a Comunei Forăști, județul Suceava.

Conducerea Primăriei:

Brăduț Avrămia - Primar
Petrov Petru - Viceprimar
Enachi Anișoara - Secretar General

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ 2021-2027

Comuna Forăști, Județul Suceava